

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

130235

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน.....
เลขทะเบียน..... 2.....
เลขเรียกหนังสือ..... 372.5 ก268ก.....

2564

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทจรित्र)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุชิต บุญทองแดง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธะศรี)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกรวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรณคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน 2 ก.ย. 2564 ปี.....

- ชื่อเรื่อง** : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ผู้วิจัย** : นางสาวกมลสิทธิ์ ศรีทา
- ปริญญา** : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา** : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธศรี
- ปีการศึกษา** : 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์นักเรียน ตามเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.47/84.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีคะแนนทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์คิดเป็นร้อยละ 87.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.55)

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ; แนวคิดของเดวีส์; นาฏยศัพท์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Development of Learning Activities on Dancing Terminology
Performance skills Based on Davies Instructional Model
for Prathomsuksa 6 Students

Author : Miss Kayasith Sritha

Degree : Master of Education (Curriculum and Instruction)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor Dr. Samarn Ekkapim
Assistant Professor Dr. Pittayawat Pantasri

Year : 2021

ABSTACT

The objective of this study were to 1) effectively develop of Learning Activities on Dancing Terminology Performance skills Based on Davies Instructional Model for Prathomsuksa 6 Students. 2) to compare learning achievements for Prathomsuksa 6 Students to Learning Activities on Dancing Terminology Performance skills Based on Davies Instructional Model for Prathomsuksa 6 Students between before and after learning. 3) to compare the performance skills to Learning Activities on Dancing Terminology Performance skills Based on Davies Instructional Model after learning. And 4) to student's satisfaction to Learning Activities on Dancing Terminology Performance skills Based on Davies Instructional Model. The samples consisted of 33 students who studied in Prathomsuksa 6 Students in the second semester of the academic year 2020, Anuban Thungmon School. They were selected by purposive random sampling. The research instrument consisted of 16 lesson plans, the performance skill test, the achieve test and the learning satisfaction evaluation form. The research statistical tools were used percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Sample). The research results were as follows; 1) develop of Learning Management on Dancing Terminology by using Davies Instructional Model for Prathomsuksa 6 Students was 85.47/84.09. 2) The learning achievement of students after learning through Learning Management on Dancing Terminology by using Davies Instructional Model for Prathomsuksa 6 Students was significantly higher

at .01 level. 3) The performance skill test of students after learning through Learning Management on Dancing Terminology by using Davies Instructional Model for Prathomsuksa 6 Students was 87.88 percentage higher at 80 percentage. 4) The student's satisfaction questionnaire towards the Learning Management on Standard Thai Dance by Based on Davies Instructional Model for Prathomsuksa 6 Students was high (\bar{X} =4.00, S.D.=0.55).

Key words : performance skills; Davies Instructional Model; Dancing Terminology

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทยวัฒน์ พันธะศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคั กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะและแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณนางรสสุคนธ์ อัมเถื่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ดร.พรสวรรค์ พรตอณก่อ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นางหทัยกานต์ ศรีทา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จังหาร ผู้เชี่ยวชาญด้านความถูกต้องด้านเนื้อหา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร้อยตรี ดร.อริฎุ ชุยกะเตื่อง ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ การวิจัย และด้านการวัดและประเมินผลที่ได้ให้ความอนุเคราะห์กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือ ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษา และให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนได้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพสำหรับการวิจัย ใน ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และอาจารย์ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้การกำลังใจช่วยเหลือ สนับสนุนมาโดยตลอดคุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้มีความรู้มีสติปัญญาส่งผลให้ผู้วิจัย ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	8
2.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนาฏยศัพท์.....	16
2.3 แนวคิดทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์.....	26
2.4 แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้.....	34
2.5 แนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส	42
2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	54
2.7 การหาประสิทธิภาพ.....	61
2.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	66
2.9 ความพึงพอใจในการเรียนรู้	74
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
2.11 กรอบแนวคิดในการวิจัย	85

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	86
3.1 กลุ่มที่ศึกษา	86
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	87
3.4 แบบแผนการวิจัย.....	99
3.5 วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	99
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	100
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	100
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	106
4.2 ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	107
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	107
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1 สรุปผล	114
5.2 อภิปรายผล	115
5.3 ข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	134
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	135
ภาคผนวก ข เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้	147
ภาคผนวก ค ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้	159
ภาคผนวก ง คະແນນการจัดการเรียนรู้	165
ภาคผนวก จ หนังสืออนุมัติ	184
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	192
ประวัติผู้วิจัย	193

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	76
3.1	89
3.2	94
3.3	99
4.1	108
4.2	108
4.3	109
4.4	112
ค.1	160
ค.2	162
ค.3	162
ค.4	163
ค.5	164
ง.1	166
ง.2	174
ง.3	176

ตารางที่	หน้า
ง.4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	180
ง.5 คะแนนความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	183

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้ ของบลูม (Bloom)	40
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	85

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวกยลธิณี ศรีทา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวกยสิทธิ์ ศรีทา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นาฏศิลป์นับว่าเป็นศิลปะที่โดดเด่นที่สุดสามารถแสดงออกได้โดยตัวเองทั้งในลักษณะที่เข้มแข็งและอ่อนโยนนานาฏศิลป์ถือว่าเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่งเป็นที่รู้จักกันดีในรูปแบบของการแสดงที่มีลีลาอันอ่อนช้อยงดงามบ่งบอกถึงความประณีตรักสวรั้งามแฝงด้วยจิตนาการและศิลปะอันละเอียดอ่อนของคนไทยแสดงถึงความเป็นอารยธรรมอันรุ่งเรืองและความมั่นคงของชาติที่ได้สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาลซึ่งความสำคัญของนาฏศิลป์นอกจากจะมีคุณค่าในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและแสดงถึงอารยธรรมที่รุ่งเรืองแล้วนาฏศิลป์ยังมีประโยชน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น.3) การเรียนวิชานาฏศิลป์เป็นการใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกายในการเคลื่อนไหวและท่าทางต่าง ๆ ของนาฏศิลป์ไทยมีท่วงท่าคล้ายท่าฤๅษีดัดตนจึงส่งผลให้ผู้ที่ได้ฝึกหัดเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์มีจิตใจร่าเริงแจ่มใสและมีบุคลิกภาพที่ดี (กาญจนา อินทรสุนานนท์ และรุจี ศรีสมบัติ, 2552, น.3) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในสาระนาฏศิลป์นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องเน้นด้านทักษะการปฏิบัติจริงให้มากที่สุดเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญในทักษะที่เรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือนำไปแสดงออกในทางที่ถูกต้องเช่นเดียวกับอุปสรรคในการเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจินตนาการทางศิลปะชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษยกิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์สังคมตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 2) โดยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมีทักษะวิธีการทางศิลปะเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญคือทัศนศิลป์ดนตรี และนาฏศิลป์ซึ่งในส่วนของสาระนาฏศิลป์นั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ใช้ศัพท์นาฏศิลป์เบื้องต้นในการแสดงท่ารำต่าง ๆ ประกอบการแสดง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าการเรียนการสอนนาฏศิลป์ของโรงเรียนอนุบาลทุ่งมน นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่แตกต่างกันบางส่วนก็มีพรสวรรค์หรือพหุมีทักษะการจำอยู่บ้าง ทำให้การเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนเหล่านี้เรียนรู้ได้เร็วแต่ก็ยังมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่มีทักษะการปฏิบัติในท่ารำ หรือการปฏิบัติตามทำนานาฏยศัพท์เบื้องต้นไม่ถูกต้องซึ่งจากการประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ทำให้ทราบว่ามึนักเรียนร้อยละ 80 ไม่สามารถปฏิบัติท่ารำตามนาฏยศัพท์ได้ ซึ่งทำให้การเรียนรู้ช้า และทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนเมื่อครูสอนจบหน่วยการเรียนรู้ที่เรียนรู้ได้ดีก็มีคะแนนการผลสัมฤทธิ์ที่ดี นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าก็มีผลสัมฤทธิ์ต่ำเพราะครูสอนจบก็จบไปไม่ได้สอนซ้ำใหม่อีกครั้งปัญหาเหล่านี้ที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์เป็นปัญหาอย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียนจึงควรหาวิธีพัฒนาการเรียนการสอนที่จะช่วยครูผู้สอนที่มีปัญหาด้านการสอนนาฏศิลป์และนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์นั้นต้องคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกันเป็นสำคัญเพื่อที่นักเรียนจะได้เกิดการเรียนรู้มีทักษะ ปฏิบัติและเจตคติที่ดีต่อการเรียนนาฏศิลป์นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนยังคงเน้นการสอนที่ครูบอกกฎเกณฑ์หรือลอกเลียนแบบท่าทางของครูที่สาธิตให้นักเรียนดูทำให้นักเรียนไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองส่งผลให้ผู้เรียนเสียบุคลิกภาพในการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเช่นกิริยาอาการเดินนั่ง ยืนและอีกประการหนึ่งคือผู้เรียนไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ในการประดิษฐ์ท่ารำ (โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน, 2563, น. 11)

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการสอนโดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และนักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้รับการสอน ครูให้ความสำคัญแก่นักเรียนน้อยมาก โดยมุ่งเน้นแต่เนื้อหาโดยไม่สนใจพื้นฐานความรู้เดิมหรือความต้องการของนักเรียนรวมทั้งไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายขาดความสุขขาดจินตนาการในการเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชานาฏศิลป์นักเรียนจึงไม่สนใจการเรียนเพราะมองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัวหรือไม่เห็นโอกาสที่จะใช้ได้จริงดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะพิสัยจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์การจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยเน้นทักษะด้านนาฏศิลป์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2555, น. 41) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังที่ทิศนา แคมมณี (2557, น. 121) กล่าวว่าหากครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทางท่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมภายใต้กิจกรรมที่ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ใช้ความคิดได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นและเกิดอารมณ์ความรู้สึกอันจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนการเรียนรู้ดังกล่าวจะเป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นหารูปแบบการสอนที่เหมาะสมต่อทักษะการเรียนรู้ภาษาศิลปะโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเรียนนาฏยศัพท์ ซึ่งพบว่าทักษะปฏิบัติของเดวิส (ทิสนา แชมมณี, 2553, อ้างอิงมาจาก Davies, 1971, pp. 56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่าทักษะส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมากการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยเหล่านั้นได้ก่อนแล้วจึงเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้นซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบมีทั้งหมด 5 ขั้น คือ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิต 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสจะช่วยพัฒนาความสามารถทักษะปฏิบัติของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ ๆ จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น (Davies, 1971, p. 56)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส 5 ขั้นซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามระเบียบวิธีการสอน (Methodology) จากประสบการณ์ตรงง่ายแก่การฝึกปฏิบัติมีการจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติและเป็นการพัฒนาด้านความสามารถของผู้เรียนด้านการปฏิบัติการกระทำหรือการแสดงออกต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมากการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วจึงเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้นจึงคิดว่ารูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส 5 ขั้นร่วมกับการพัฒนานาฏยศัพท์ น่าจะเป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามขั้นตอนของเดวิสจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนหลังเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติภาษาศิลปะ โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเป็นสื่อการเรียนรู้ใกล้ตัวที่จะส่งเสริมบุคลิกภาพการปฏิบัติท่ารำ และความคิดสร้างสรรค์การปฏิบัติ ท่ารำของผู้เรียนให้ดีขึ้น และเป็นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอนเพื่อช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการพัฒนาทักษะสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกณฑ์ร้อยละ 80

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2563 เป็นนักเรียนชาย จำนวน 26 คน นักเรียนหญิง จำนวน 7 คน รวม 33 คน

1.4.2 เนื้อหาที่ใช้วิจัย

เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระที่ 3 นาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับนาฏยศัพท์เบื้องต้น จำนวน 7 ประเภท ได้แก่

1.4.2.1 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทย ท่าวงบน ท่าวงกลาง ท่าวงหน้า ท่าวงล่าง และท่าวงบัวบาน

1.4.2.2 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยท่าจีบหงาย ท่าจีบคว่ำ และท่าจีบปรกข้าง

1.4.2.3 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยท่าจีบปรกหน้า ท่าจีบส่งหลัง และท่าจีบล่อแก้ว

1.4.2.4 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยท่ากรายมือ ท่าสะบัดมือจีบ ท่าม้วนมือ

1.4.2.5 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยท่าจรดเท้า ท่ากระทู้เท้า ท่ากระดกเท้า และท่า
ประเท้า

1.4.2.6 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยท่าท่าน เธอ ฉัน ไปและมา

1.4.2.7 นาฏยศัพท์ทางนาฏศิลป์ไทยท่าตาย ท่าเจริญรุ่งเรือง ท่าขอเชิญ และท่าปฏิเสธ

1.4.3 ตัวแปรของการวิจัยประกอบด้วย

1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้
รูปแบบของเดวีส์

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์
- 3) ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

1.4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ปีการศึกษา 2563

1.4.5 สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
ปีการศึกษา 2563

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือกำหนดรูปแบบ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยสาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้กิจกรรมการเรียน
การสอนสื่อการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผลใบความรู้ใบงานแบบทดสอบภาคปฏิบัติและ
แบบทดสอบย่อยเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพของ
นักเรียนความพร้อมของโรงเรียนและชีวิตจริงในท้องถิ่นผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญา
เจตคติและด้านทักษะและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมาย
การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่เป็นกระบวนการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ชั้น
ดังนี้

1. ชั้นสาธิตการกระทำ ชั้นนี้เป็นชั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นท่าที่ต้องการให้ผู้เรียนทำให้ในภาพรวม
โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบการสาธิตให้ผู้เรียนดูนั้นจะต้องเป็นลักษณะที่เป็น
ธรรมชาติไม่ช้าหรือเร็วเกินไปก่อนการสาธิตครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกตควรชี้แนะ
จุดสำคัญให้สนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

2. ขั้นสาธิตทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมทั้งหมดแล้วครูผู้สอนควรจะแตกทำซ้ำทั้งหมดให้เป็นทำรายย่อยๆและสาธิตทำรายย่อยแต่ละทำให้ผู้เรียนสังเกต และทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ

3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดูหากติดขัดจุดใดครูผู้สอนควรให้คำชี้แนะและช่วยแก้ไขจนผู้เรียนทำได้เมื่อได้แล้วครูผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไปและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้เช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

4. ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วครูผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อ่อนช้อยสวยงามขึ้น

5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้วจึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างที่ชำนาญ

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่แสดงรายละเอียดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบของเดวิส จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมงรวมทั้งรวม 16 ชั่วโมงที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้พัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีความก้าวหน้าทางการเรียนและที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การหาประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของสื่อ และนวัตกรรมด้านกระบวนการ และผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80 (E_1/E_2)

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากคะแนนทักษะระหว่างเรียนการปฏิบัติท่าหรือท่ากิจกรรม (20) และคะแนนการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนด้วยชุดการเรียนแต่ละชุด (10) รวม 30 คะแนน

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียนการสอนการฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของตัวบุคคลและสามารถวัดได้โดยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งสามารถวัดพฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ด้านความเข้าใจด้านการนำไปใช้ด้านการวิเคราะห์ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่าจำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ หมายถึง ทักษะการรำที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างอัตโนมัติเกิดขึ้นจากการฝึกฝนหรือการกระทำบ่อย ๆ จะเกิดความชำนาญในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ และการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว และถูกต้องในที่นี้คือ ความสามารถในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ และการเคลื่อนไหว

ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามท่านาฏยศัพท์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถประเมินผลตามประเด็นต่าง ๆ โดยใช้คะแนนตามเกณฑ์รูปรีค ดังนี้ ความถูกต้องของท่ารำ (4 คะแนน) ลีลาท่ารำ (4 คะแนน) จังหวะ (4 คะแนน) ความพร้อมเพรียง (4 คะแนน) และความกล้าแสดงออก (4 คะแนน) ผลการประเมินแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกหรือเจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์นาฏยศัพท์ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ เป็นรายด้าน 4 ด้าน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

เกณฑ์ร้อยละ 80 หมายถึง ร้อยละ จำนวนนักเรียนมีทักษะระดับคุณภาพการปฏิบัตินาฏศิลป์ระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนาฏยศัพท์รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

1.6.2 ผลการวิจัยทำให้ใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูนำไปประยุกต์ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องให้บรรลุผล

1.6.3 หน่วยงาน สถานศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนาฏยศัพท์
3. ทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับนาฏยศัพท์
4. แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้
5. แนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. การหาประสิทธิภาพ
8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. ความพึงพอใจในการเรียนรู้
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับ ผู้เรียน เมื่อจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่น ในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกัน ในสังคม อย่างมีความสุข

จากจุดหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น ว่าหลักสูตรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ให้มีความยืดหยุ่นและเน้นผู้เรียนเป็นหลักและสำคัญ อีกทั้งโอกาสให้กับผู้สอนสามารถปรับการจัดการ เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชนและผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4-5)

2.1.4 เป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนรู้

สืบเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็น หลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-base Curriculum) เป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร จึงเน้นไปที่มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด และนำไปให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

2.1.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะอยู่ใน 8 กลุ่มนั้น ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษา ทั้งระบบ เพราะมาตรฐาน การเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอน อย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัดเป็นการระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของ ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็น รูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์ สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 1) ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับ การศึกษา ภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่-มัธยมศึกษาปีที่ 3)
- 2) ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด มีค่าสำคัญที่ระบุความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและ ค่านิยม การพิจารณาและวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่ระบุคุณภาพของผู้เรียน ผู้เรียนรู้อะไร และทำอะไรได้ จะทำให้มีความเข้าใจและมีความชัดเจนก่อนออกแบบการเรียนรู้

2.1.4.2 สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

- 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของ ตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และสังคม รวมทั้งการเจรจา

ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลัก เหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูล สารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดย คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หรือ การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงานการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 3-5)

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทย

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

2.1.6 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
ตัวชี้วัด

1. อธิบายอิทธิพลของนักแสดงชื่อดัง ที่มีผลต่อการโน้มน้าวอารมณ์ หรือความคิด
ของผู้ชม

2. ใช้นาฏยศัพท์ หรือศัพท์ทางการละครในการแสดง

3. แสดงนาฏศิลป์ และละครในรูปแบบง่าย ๆ

4. ใช้ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มในกระบวนการผลิตการแสดงใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ที่กำหนดให้
ในการพิจารณาคณะภาพการแสดงที่ชม โดยเน้นเรื่องการใช้เสียงการแสดงท่า และการเคลื่อนไหว

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล
ตัวชี้วัด

1. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละครไทย
และละครพื้นบ้าน

2. บรรยายประเภทของละครไทยในแต่ละยุคสมัย

2.1.7 คุณภาพผู้เรียน

2.1.7.1 รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี
โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้าง เคลื่อนไหวอย่างง่าย ๆ
ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงาน ทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ
สามารถแสดงเหตุผล และวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

2.1.7.2 รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์
ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

2.1.7.3 รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย
ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหว
ร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะ จังหวะ แสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

2.1.7.4 รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

2.1.7.5 สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะ เพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดง และผู้ชม รู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

2.1.7.6 รู้และเข้าใจการละเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและ ภาคภูมิใจ ในการละเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการละเล่นพื้นบ้านกับการ ดำรงชีวิตของคนไทย บอกลักษณะเด่น และเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1-3)

2.1.8 การจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์

2.1.8.1 ความหมายของนาฏศิลป์ไทย

สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์ (2555, น. 111) กล่าวว่า นาฏศิลป์เป็นศิลปะที่อาศัย การพ้องรำ และการละคร เน้นการเคลื่อนไหวของร่างกายการใช้ภาษา ท่ารำ การตีบท โดยใช้สรีระ ต่าง ๆ ของร่างกายเคลื่อนไหว สื่อความหมายแทนคำพูดในรูปแบบของการแสดงเป็นชุดระบำรำพ้อน หรือการแสดงละครโขน

อรวรรณ ขมวัฒนา (2557, น. 94) กล่าวว่า นาฏศิลป์ เป็นศิลปะการแสดงที่สร้างความเพลิดเพลินสนุกสนานเกิดขึ้นจากการเลียนแบบกิริยาท่าทางของคน และสัตว์ประกอบด้วยการพ้องรำดนตรีและการขับร้องนำมาผสมผสานจนเกิดเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่สวยงาม

สุปราณี จำลองราษฎร์ (2558, น. 9) ได้สรุปความหมายของนาฏศิลป์ว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการพ้องรำอันประกอบด้วยลีลาท่าทางการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เข้ากับดนตรี และเสียงเพลงเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกความคิดความชอบ และความงาม

จากความหมายของนาฏศิลป์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะแห่งการพ้องรำการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เข้ากับดนตรี และเสียงเพลงสื่อความหมายแทนคำพูดเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกการใช้ภาษาท่ารำการตีบทโดยใช้สรีระต่าง ๆ ของร่างกายเคลื่อนไหวในรูปแบบของการแสดงนำมาผสมผสานจนเกิดเป็นการแสดงที่สวยงาม

2.1.8.2 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้นาฏศิลป์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น. 5) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้นาฏศิลป์ สามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้นาฏศิลป์มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์ สามารถพัฒนารูปแบบการแสดงสามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพของงานนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดงนำแนวคิดของการแสดง ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันรู้ และเข้าใจประเพณีละครไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของการแสดงนาฏศิลป์จาก

วัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบ และสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดง นาฏศิลป์มีความเข้าใจความสำคัญบทบาทของนาฏศิลป์ และละครในชีวิตประจำวัน

เพียงพีชร์ คมขำ (2552, น. 24) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้นาฏศิลป์ว่า การเรียนรู้นาฏศิลป์ มีจุดมุ่งหมาย เพื่ออนุรักษ์ส่งเสริมสืบทอดรักษาสমบัติของชาติ และรู้จักกล้าแสดงออกในการช่วยสร้างบุคลิกการเคลื่อนไหวร่างกายให้สง่างามช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิด เกิดสติปัญญาทั้งยังช่วยเสริมสร้างประกอบอาชีพ และฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

สุปราณี จำลองราษฎร์ (2558, น. 12) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ นาฏศิลป์ว่า การเรียนรู้นาฏศิลป์ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปะด้านนาฏศิลป์ของไทยให้เป็น สมบัติอันมีค่าประจำชาติ และฝึกทักษะปฏิบัติวิชานาฏศิลป์ที่ถูกต้อง และสวยงามให้แก่ผู้เรียนอีกทั้ง ยังเป็นประโยชน์ทางการศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคม

จากจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้นาฏศิลป์ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการเรียนรู้นาฏศิลป์มี จุดมุ่งหมายเพื่ออนุรักษ์นาฏศิลป์ของชาติและฝึกทักษะปฏิบัติวิชานาฏศิลป์ที่ถูกต้องและสวยงามให้แก่ ผู้เรียนทำให้ผู้เรียน มีความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะด้านนาฏศิลป์อาทิ นาฏยศัพท์งานนาฏศิลป์ การออกแบบ และสร้างสรรค์อุปกรณ์เครื่องแต่งกายในการแสดงเสริมสร้างบุคลิกภาพ และสามารถประยุกต์ใช้ในการ ดำรงชีวิตได้

2.1.8.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น. 23) ได้นำเสนอแนวทางการจัด การเรียนรู้นาฏศิลป์ดังนี้

1. สสำรวจความต้องการของผู้เรียน
2. วางจุดประสงค์ของการสอนให้ชัดเจน
3. กำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน
4. บอกแหล่งเรียนรู้วิธีการหาความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ทราบก่อนระหว่างและ หลังการเรียนรู้
5. ฝึกปฏิบัติจริง
6. วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
7. นำผลการประเมินมาปรับปรุงและแก้ไขทุกครั้งที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น. 30) ได้นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะ
ดังนี้

1. สอนให้นักเรียนกล้าแสดงออกตามความเข้าใจโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์
2. การสอนครูผู้สอนต้องมีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสหน้าตายิ้มแย้ม และมีอารมณ์ร่วมกับเด็กตลอดเวลาไม่แสดงอารมณ์เบื่อหน่ายวิชานาฏศิลป์จะทำให้ผู้เรียนไม่ชอบเรียนวิชานาฏศิลป์ไปด้วยเพราะฉะนั้นครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และประโยชน์ของนาฏศิลป์
3. การสอนนาฏศิลป์นั้นครูต้องคอยระมัดระวังอย่าให้มีช่องว่างระหว่างครูกับผู้เรียนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกควรมีรางวัลชมเชยสนับสนุนให้ทำบ่อย ๆ หลีกเลี่ยงไม่ให้อาย
4. ครูต้องไม่ยึดรูปแบบการสอนแบบเก่าโดยครูเป็นผู้คิดฝ่ายเดียวแต่การสอนแบบใหม่ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา และเสนอแนะบางโอกาสเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกล้าแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม
5. บูรณาการวิชานาฏศิลป์กับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษาไทย สังคม รวมทั้งชีวิตประจำวัน คือ การนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้
6. ชี้แนะให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะจากแหล่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น วิทยุโทรทัศน์ การชมการแสดง โดยครูต้องมีประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์มาก่อน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนปรับปรุงการเรียนของตนเอง
7. ปลุกฝังชี้แนะให้ผู้เรียนคำนึงถึงความดีความงามความไพเราะควรมีคุณค่าจนผู้เรียนค่อย ๆ ซึมซับ และเกิดความซาบซึ้งด้วยตนเองโดยไม่ต้องบังคับ

เรณู โกสินานนท์ (2558, น. 15) ได้เสนอหลักการและเทคนิคการสอนไว้ ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่ย้ายไปหาสิ่งที่ยาก
2. สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล
3. การสอนโดยวิธีสลับเปลี่ยนทำที่ยากให้ง่ายขึ้นแต่พยายามรักษาแบบแผนเดิมไว้
4. การสอนแต่ละท่าต้องอธิบายให้ละเอียด ถือหลักทีละน้อย แต่ให้แม่นยำแล้วจึงต่อท่าใหม่
5. ระหว่างรำครูต้องคอยสังเกต และเตือนอยู่เสมอให้ผู้เรียนรักษาสีลาท่าทางให้อยู่ในแบบแผน
6. ครูต้องจัดผู้เรียนอยู่เสมอไม่ใช่รำนาน้ำอย่างเดียว

7. การใช้ศัพท์ทางนาฏศิลป์บางโอกาสอาจเปลี่ยนใช้คำที่ง่าย หรือใช้ศัพท์ธรรมดาแทนก็ได้ เพื่อสะดวกในการจดจำ และบอกควบคู่ไปกับคำศัพท์ที่ถูกต้องไปด้วย
8. ในขณะที่แสดงท่ารำ ครูควรฝึกให้ร้องเพลงไปด้วยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ครูเพราะครูต้องอธิบายขณะผู้เรียนร้องเพลงด้วย
9. เปรียบเทียบท่ารำที่คล้ายคลึงกันเพื่อไม่ให้เกิดการสับสน
10. วิธีรำนานำหน้าผู้เรียน คือรำนานำหน้ากระทำเมื่อแรกต่อท่ารำ และรำต่อหน้าหรือรำประจันหน้าครูต้องมีความสามารถความชำนาญในการรำกลับข้างจะได้ดูแลผู้เรียนและแก้ไขข้อบกพร่องไปด้วย
11. เข้มงวดเรื่องแถวและระวิงท่วงทีของผู้เรียน
12. สอนโดยแยกท่ารำทีละท่าแล้วค่อยทำพร้อมกัน
13. การใช้เพลงจะกระทำได้เมื่อต่อท่ารำเป็นชั้น ๆ แล้วรำตามเสียงเพลง
14. บอกท่าล่วงหน้าขณะรำบอกท่าที่จะถึงเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทบทวน
15. การให้สัญญาณเปลี่ยนท่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรำเป็นหมู่เพื่อความพร้อมเพรียง เช่น การจับมือ การกรีดนิ้ว การก้าวเท้า การตั้งวง การทรงตัว เป็นต้น

จากแนวการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถทางนาฏศิลป์ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับผู้เรียนได้สังเกตเลียนแบบท่าทางต่าง ๆ และจะต้องสอนจากท่าที่ง่ายไปหาท่าที่ยาก และท่าที่ยากทำให้ง่ายขึ้นเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแต่คงรูปแบบเดิมไว้ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอนแบบสาธิตให้ผู้เรียนได้สังเกต และปฏิบัติตามซึ่งเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนที่มีแบบแผน กระบวนการให้อิสระแก่ผู้เรียน ครูเป็นผู้ชี้แนะให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออกกล้าคิดกล้าทำ และกล้าแก้ปัญหา

2.2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับนาฏยศัพท์

2.2.1 ภาษาท่านาฏศิลป์ไทย และนาฏยศัพท์

นาฏศิลป์ไทยมีลักษณะที่อ่อนช้อย งดงามถึงท่ารำ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรมไทยของชาติได้ ปัจจุบันเยาวชนไทยส่วนมากคิดว่านาฏศิลป์เป็นศิลปะการแสดงที่เชื่องช้าโบราณไม่ทันสมัยเหมือนกับศิลปวัฒนธรรมชาติตะวันตกที่มักแสดงท่าทางการขับร้องที่รวดเร็วและสนุกสนาน ซึ่งเป็นความไม่เข้าใจต่อศิลปวัฒนธรรมของไทยโดยแท้จริงแล้วนาฏศิลป์ไทยประกอบด้วยศิลปะหลายประเภทมีทั้งที่อ่อนช้อยเชื่องช้า และรวดเร็วสนุกสนาน ซึ่งในแต่ละภูมิภาคของไทยได้มีการแสดงพื้นเมืองที่มีความแตกต่างกันออกไป ขณะเดียวกันปัจจุบันได้มีการนำการแสดงชุดสั้น ๆ หลาย

รูปแบบเพื่อให้ผู้ชมได้รับความบันเทิงที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ (บังอร อนุเมธางกูร, 2552, น. 129-140)

ในการแสดงท่าทางการรำทางนาฏศิลป์ไทยนั้น จะมีพื้นฐานมาจากท่าคนตามธรรมชาติ และนำมาดัดแปลงปรับปรุงให้วิจิตร งดงาม อ่อนช้อย เรียกว่าเป็นภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ซึ่งการศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ไทยไม่ว่าจะเป็นการแสดงโขน ละคร หรือระบำเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ก็ดีท่าทางที่ผู้แสดงแสดงออกมานั้นย่อมมีความหมายเฉพาะ ยิ่งหากได้ศึกษาอย่างดีแล้วอาจทำให้เข้าใจในเรื่องการแสดงมากยิ่งขึ้นทั้งในตัวผู้แสดงเอง และผู้ที่ชมการแสดงนั้น ๆ สิ่งที่จะเข้ามามีส่วนประกอบ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 2

1. นำประสบการณ์การเรียนรู้นาฏศิลป์ และละครสร้างสรรค์มาความเข้าใจกับบทบาทของมนุษย์ในครอบครัว และสังคม

2. ฟังพอใจ และยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างผลงานการสืบทอดนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย และสากลเป็นท่ารำ และการแสดงทางนาฏศิลป์ไทยที่สำคัญก็คือ เรื่องของนาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ (สุมิตร เทพวงษ์, 2551, น. 191- 223)

2.2.2 นาฏยศัพท์

นงลักษณ์ ศรีเพ็ญ (2552, น. 59) ได้ให้ความหมายของนาฏยศัพท์ว่า นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ และชื่อท่าที่ บอกอาการของท่านั้น ๆ จะเริ่มด้วยนาฏยศัพท์เบื้องต้นว่าด้วยอาการกิริยา

บังอร อนุเมธางกูร (2552, น. 130) ได้ให้ความหมายของนาฏยศัพท์ ว่านาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้ในการแสดงท่าทางทางนาฏศิลป์ไทยเป็นชื่อลักษณะท่ารำของไทยซึ่งศัพท์เหล่านี้เป็นศัพท์เฉพาะทางนาฏศิลป์ไทยเท่านั้น นาฏยศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำไทยนั้นมีมากมาย ถ้าแยกตามลักษณะของการใช้จะแบ่งออกเป็น 3 หมวดคือ

1. หมวดนามศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่เรียกชื่อท่ารำ หรือชื่อท่าที่บอกอาการการกระทำของผู้รำ เช่น วงจีบ สลัดมือ ม้วนมือ คลายมือ กรายมือ ฉายมือ ปาดมือ กระทบ กระดก ยกเท้า ก้าวเท้า ประเท้า ตบเท้า กระทุ้ง กะเทาะ จรดเท้า แตะเท้า ซอยเท้า ขยั้นเท้า ฉาย เท้าสะดุด เท้ารวมเท้า โย้ ต้วยัก ต้วตีไหล่ และกล่อมไหล่ เป็นต้น

2. หมวดกิริยาศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกในการปฏิบัติบอกอาการกิริยาเป็นการเรียกท่ารำ ที่จะทำให้รำได้งดงาม เช่น ทรงตัว ลดวง ส่งมือ ดงมือ ดิ่งเอว ดิ่งไหล่ กดไหล่ กดคาง ชักสั้น หลบเข้า เปิดคาง เปิดสั้น หักข้อ เอียงทางวง ลบศอก ถีบเข้า และแข็งเข้า เป็นต้น

3. หมวดนาฏยศัพท์เบ็ดเตล็ด หมายถึง ศัพท์ต่าง ๆ ที่ใช้เรียกในภาษานาฏศิลป์ นอกเหนือไปจากนาฏยศัพท์ และกิริยาศัพท์ เช่น จีบยาว จีบสั้น เดินมือ คินตัว อ่อนเหลี่ยม เหลี่ยมล่าง แม่ท่า ขึ้นท่า ยืนเข้า ทลายท่า นายโรง พระใหญ่ พระน้อย นางกษัตริย์ นางตลาด ผู้เมีย ยืนเครื่อง และศัพท์แทน เป็นต้น

2.2.3 ลักษณะของนาฏยศัพท์หมวดนามศัพท์

นาฏยศัพท์หมวดนามศัพท์ ถือได้ว่าเป็นนาฏยศัพท์พื้นฐานที่ผู้รำหรือผู้เรียนต้องรู้ซึ่ง สมุติร เทพวงษ์ (2558, น. 191-199) และเรณู โกศินานนท์ (2558, น. 1-70) กล่าวถึงลักษณะของนาฏยศัพท์หมวดนามศัพท์ดังนี้

1. วง คือ ส่วนโค้งของลำแขนประกอบด้วย การตั้งมือแบขึ้นทั้งสี่นิ้ว แต่นิ้วหัวแม่มือจะงอเข้าหาฝ่ามือเล็กน้อยพร้อมทั้งหักข้อมือเข้าหาลำแขน และทอดแขนให้ได้ส่วนโค้งที่สวยงามได้แบ่งออกเป็น

1.1 การตั้งวงบนคือการใช้ส่วนโค้งของลำแขนที่อยู่ข้างศีรษะโดยตัวพระและตัวนางจะแตกต่างกันตรงที่ตัวพระวงบนจะอยู่ระดับแง่ศีรษะ (ตรงขมับ) และวงกว้างส่วนตัวนางวงจะอยู่ระดับหางคิ้วมีส่วนโค้งของลำแขนแคบกว่าตัวพระ

1.2 การตั้งวงกลางคือการใช้ส่วนโค้งของลำแขนปลายนิ้วอยู่ระดับไหล่ระหว่างวงบนและวงล่าง

1.3 การตั้งวงล่างคือการใช้ส่วนโค้งของลำแขนที่ทอดโค้งลงเบื้องล่างปลายมืออยู่ระดับหน้าท้อง

1.4 การตั้งวงหน้าคือการใช้ส่วนโค้งของลำแขนที่ทอดโค้งอยู่ข้างหน้าโดยตัวพระปลายนิ้วมืออยู่ระดับข้างแก้มข้างเดียวกับวงส่วนตัวนางปลายนิ้วจะอยู่ตรงระดับปาก

1.5 การตั้งวงพิเศษคือการจัดวงที่อยู่ระหว่างวงบนกับวงหน้า

2. การจีบ คือ ลักษณะการใช้นิ้วหัวแม่มือมาจรดข้อแรกของปลายนิ้วชี้โดยนับจากปลายนิ้วลงมานิ้วที่เหลือทั้งสามเหยียดตั้งแล้วกรีดออกให้สวยงามในลักษณะคล้ายพัดแบ่งออกเป็น

2.1 การจีบหงายคือการหงายข้อมือขึ้นแล้วหักข้อมือเข้าหาลำตัวโดยทำท่าจีบให้ปลายนิ้วที่จีบชี้ขึ้นข้างบน

2.2 การจีบคว่ำคือการคว่ำลำแขนหักข้อมือลงแล้วทำท่าจีบให้ปลายนิ้วที่จีบชี้ลงล่าง

2.3 การจีบหลังคือลักษณะการจีบคว่ำแขนตั้งอยู่ข้างหน้าแล้วส่งแขนทั้งแขนตั้งไปข้างหน้าหลังโดยคงการจีบคว่ำและหักข้อมือไว้ก็จะได้จีบคว่ำซึ่งมีลักษณะของแขนถูกบิดเข้าทางลำตัวจนท้องแขนพลิกไปด้านหลัง

2.4 การจีบปรกหน้าคือการจีบหงายแล้วงอแขนขึ้นเกือบตั้งฉากหันจีบเข้าหน้าหรือยกมือขึ้นสูงระดับหน้า

2.5 การจับปรกข้างคือการจับคล้ายจับปรกหน้าแต่ลำแขนจะอยู่ด้านข้างยกมือขึ้นสูงระดับศีรษะ

3. การจับล่อแก้ว คือ ลักษณะกิริยามือคล้ายจับหงายคล้ายจับคว่ำ คล้ายจับปรกข้าง คล้ายจับปรกหน้า คล้ายแบหงายวงบัวบาน คล้ายแบคว่ำ และคล้ายแบคว่ำวงล่างก็มีเล่นท่าฤทธิ การจับเช่นนี้ใช้ปลายนิ้วกลางมาจรดกับปลายนิ้วหัวแม่มือให้เป็นรูวงกลมส่วนนิ้วมือที่เหลือจะกรีด นิ้วตั้งออกไป

4. การกรายมือ คือ ลักษณะกิริยามือจากหงายแล้วหักมือจับลงล่างด้วยการม้วนข้อมือ โดยมีลำแขนเหยียดตั้งแล้วจึงงอแขนม้วนจับไปตั้งวงส่วนมือข้างที่ตั้งวงส่งไปจับหลัง

5. การสะบัดมือจับ คือ ลักษณะของมือจากจับหงายหรือจับปรกข้างแล้วคลายจับออก โดยคลายมือลงแล้วพลิกข้อมือขึ้นตั้งวง

6. ม้วนมือกิริยาม้วนมือต่อเนื่องจากจับหงายวิธีม้วนมือค่อย ๆ ปิดจับหงายลงล่างด้วยการม้วนข้อมือแล้วปล่อยจับตั้งมือขึ้นแล้วหงายฝ่ามือลงจับคว่ำม้วนจับขึ้น

7. คลายมือคือกิริยาจากจับคว่ำค่อย ๆ หักข้อมือให้หงายขึ้นขณะข้อมือหงายให้คลาย จับออกช้า ๆ จนแบมือแล้วจึงกลับตั้งฝ่ามือขึ้น

8. ฉายมือคือกิริยาแบบมือที่ตะแคงอยู่ในระดับอกหรืออยู่ในระดับต่ำกว่านั้นแขนงออยู่ ก่อนวิธีฉายมือเอียงศีรษะตรงข้ามกับมือที่จะฉายค่อย ๆ แหงปลายนิ้วมือออกไปข้างหน้า

9. ปาดมือคือกิริยาการใช้มือเข้าหาลำตัว และออกจากลำตัวแบ่งออกเป็น

10. ปาดแขนตั้งมีในท่ากวักมือเรียกใช้ปาดมือเข้าหาตัว

11. ปาดแขนงอคล้ายปาดแขนตั้งหากแต่ใช้ส่วนข้อมือกับปลายนิ้วให้ลำแขนเคลื่อนเข้า ออก และงออยู่ตลอดเวลาที่มีทั้งบนและล่าง

12. การยกตัว คือ การยกตัวตรงส่วนบนนับจากส่วนเอวขึ้นมากดไหล่ข้างเดียวกับการหย่อน สะเอวพร้อมกับขยับจังหวะด้วยเมื่อกดไหล่และกระทำสลับข้างทั้งซ้ายขวา

13. การโย้ตัว คือ การค่อย ๆ เอียงตัวไปทางซ้ายและทางขวาพร้อมการสะดุ้งตัวตาม จังหวะค่อย ๆ เอียงไปช้า ๆ โดยการวางน้ำหนักตัวบนเท้าที่ก้าวไว้

14. กระทบ คือ อาการของการใช้ลำตัวประกอบจังหวะอย่างหนึ่งแบ่งออกเป็น

14.1 นิ่งกระทบคืออาการกระแทกตัวเป็นจังหวะประกอบการรำด้วยการแข็งหน้า ขายก้นขึ้นเล็กน้อยทำจังหวะเหมือนอาการสะดุ้งแล้วกระแทกตัวลงอย่างเดิม

14.2 ยืนกระทบแบ่งออกเป็น

14.2.1 กระทบเข้าคือกิริยาห่มเข้าในจังหวะหนักสั้น ๆ ครั้งหนึ่งแล้วก้าวลง

14.2.2 กระบีสันมักใช้ในท่ายักษ์ และท่าลักษณะที่ขาหน้าข้างหนึ่งยกไว้ใช้ขาอีกข้างหนึ่งซึ่งยืนอยู่เป็นฝ่ายกระทบวิธีกระทบยืดเข้าขึ้นเหยอสน์เท้ารองจังหวะและกระแทกลงพร้อมกับวางเท้าที่ยกลงให้ได้เหลี่ยมตามต้องการ

15. การกระดกเท้า คือ ลักษณะของการใช้เท้ายกขึ้นโดยให้ปลายเท้าชี้ลงแบ่งออกเป็น

15.1 การกระดกหลัง คือ การยกเท้าไปข้างหลังพยายามให้ส้นเท้าติดกับกันหรือเกือบติดกันโดยการดันเข้าไปข้างหลังมาก ๆ

15.2 การกระดกเสี้ยว คือ การยกเท้าคล้ายกระดกหลังแต่ยกเท้ากระดกเฉียงไปด้านข้างซึ่งถ้ามองข้างหน้าจะสามารถมองเท้าที่กระดกได้ชัดเจน

16. การสะดุดเท้า คือ การใช้จุมูกเท้าวางจรดพื้นย่อเข้าทั้งสองข้างถ้าสะดุ้งเท้าก็ใช้จุมูกเท้าเลือกฐานเท้าไปข้างหน้าพร้อมการโน้มตัวเล็กน้อยแล้วรีบชะงักค้างไว้ขณะโน้มตัวไปข้างหน้าส้นเท้าหลังเปิดขึ้น

17. ยกเท้าคือลักษณะของการใช้เท้ายกขึ้นโดยฝ่าเท้าล่างแบ่งออกเป็น

17.1 ยกหน้า คือ การยกเท้าขึ้นมาข้างหน้าให้ระดับฝ่าเท้าอยู่ตรงกับเข่าข้างที่ยืนจะต่ำกว่านั้นบ้างเพียงเล็กน้อยส่งลำขาส่วนล่างขึ้นไปข้างหน้าและเฉียงมาทางเท้าที่ยืนรับน้ำหนักหันส่วนข้างของฝ่าเท้าด้านหัวแม่เท้าออกไปทางหน้าซักส้นเท้าเขิดปลายเท้าให้ตั้งหักข้อเท้าเข้าหาลำตัวใช้ได้ทั้งตัวพระและตัวนางตัวพระเหลี่ยมขากว้างหักข้อเท้าเข้าหาลำตัวใช้ได้ทั้งตัวพระและตัวนางตัวพระเหลี่ยมขากว้างถ้าเป็นตัวนางเหลี่ยมจะแคบลงมา

17.2 ยกข้าง คือ ลักษณะอาการของการยกเท้าคล้ายยกหน้าแต่กันเข่าออกไปข้าง ๆ มาก ๆ ใช้สำหรับตัวพระถ้าเป็นตัวนางจะใช้วิธีการที่เรียกว่า “เตี้ยว” แทนคือใช้ส้นเท้าจรดขาอีกข้างหนึ่งไม่ควรให้สูงแบะเข้าเหมือนตัวพระ

18. การจรดเท้า คือ การแตะพื้นด้วยจุมูกเท้าข้างใดข้างหนึ่งโดยเปิดส้นเท้าส่วนเท้าที่ไม่จรดจะวางเต็มเท้า

19. การถัดเท้า คือ การวางเท้าใดเท้าหนึ่งไว้ข้างหลังด้วยจุมูกเท้าเพื่อยืนรับน้ำหนักและเปิดส้นเท้าหลังส่วนอีกเท้าหนึ่งวางไว้ข้างหน้าเต็มเท้าโดยวางไขว้เท้ากับเท้าหลังให้ปลายนิ้วเฉียงไปข้างหน้าเล็กน้อยแล้วถัดจุมูกเท้าที่อยู่ข้างหน้าไปกับพื้นให้ปลายนิ้วข้างหน้าทั้งห้าเขิดขึ้นเปิดส้นเท้าแล้วยกเท้าขึ้นเล็กน้อยกลับมาวางไขว้ข้างหน้าตามเดิมโดยงอเข้าทั้งสองข้างแบ่งออกเป็น

19.1 การถัดเท้าอยู่กับที่แบ่งเป็นการถัดเท้าไขว้และการถัดเท้าเสมอกันสำหรับการถัดเท้าไขว้นั้นเท้าหนึ่งอยู่หน้าอีกเท้าหนึ่งอยู่หลังเปิดส้นเท้าส่วนการถัดเท้าเสมอกันคือการวางเท้าทั้งสองเสมอกันซึ่งเท้าหนึ่งจะยืนเต็มเท้าอีกเท้าหนึ่งจะปฏิบัติการถัดเท้าเช่นเดียวกันแต่อ่าจะถัดเท้าออกไปตรงข้างหน้าและบางครั้งจะถัดไปข้าง ๆ

19.2 การถัดเท้าเคลื่อนตัวคือการถัดเท้าเดินโดยใช้เท้าขวาเป็นฝ่ายถัดวิธีถัดเท้าอาศัยวางน้ำหนักและเสือกจุมูกเท้าเช่นเดียวกันหากแต่ว่ายากเท้าเช่นเดียวกันหากแต่ว่ายากเท้าถัดเคลื่อนไปเท่านั้น

20. การก้าวเท้า คือ การใช้เท้าข้างใดข้างหนึ่งก้าวลงกับพื้นโดยน้ำหนักตัวต้องโน้มหนักไปข้างหน้าเท้าที่ก้าวเท้าหลังย่อเข้าให้ดูพองามถ้าเป็นตัวพระเหลี่ยมจะกว้างส่วนตัวนางเหลี่ยมจะแคบลงแบ่งออกเป็น

20.1 การก้าวเท้ามาข้างหน้าคือการยกเท้าข้างหนึ่งวางลงกับพื้นโดยใช้ส้นเท้าวางก่อนแล้วจึงวางเต็มเท้าก้าวไปข้างหน้าส่วนเท้าหลังจะไขว้เท้าและเปิดส้นเท้าทั้งตัวพระตัวนางสำหรับตัวพระจะย่อตัวกันเข้าทั้งสองข้างส่วนตัวนางให้เข้าชิดและวางเท้าตรงไปข้างหน้า

20.2 การก้าวเท้ามาด้านข้าง คือ การก้าวหน้าแต่จะเฉียงออกด้านข้างมากลักษณะของเท้าตัวพระและตัวนางเมื่อก้าวแล้วการใช้เข้าจะแตกต่างกันโดยตัวพระจะกันเข้าออกส่วนตัวนางจะหลบเข้าด้านเท้าที่อยู่หลัง

20.3 การก้าวเท้าไขว้ คือ การก้าวเท้าคล้ายก้าวหน้าแต่เวลาก้าวแล้วเท้าหน้าจะไขว้มากกว่าการก้าวหน้าซึ่งลักษณะการก้าวไขว้ตัวนางมักนิยมใช้สำหรับตัวพระจะนิยมใช้บางครั้งที่สังเกตได้เช่น ท่าขยับเท้า

21. ขยับเท้าเหมือนซอยเท้าผิดกันที่เท้าขยับต้องไขว้เท้าแล้วจึงทำกริยาเหมือนซอยถ้าขยับเคลื่อนที่ไปทางขวาก็ให้เท้าซ้ายอยู่หน้าจะไปทางซ้ายก็ให้เท้าขวาอยู่หน้า

22. การวางส้น คือ การใช้ส้นเท้าแตะพื้นโดยเปิดปลายเท้าขึ้นใกล้กับเท้าอีกข้างหนึ่งซึ่งวางเต็มเท้าโดยหักข้อเท้าขึ้นเท้าที่วางส้นจะอยู่ใกล้กับเท้าอีกข้างหนึ่งซึ่งวางเต็มเท้า

23. ประเท้า คือ การเหยोजมูกเท้าข้างใดข้างหนึ่งเพียงนิดเดียวใช้จุมูกเท้ากระทบพื้น

24. ตบเท้า คือ กริยาของการใช้เท้าคล้ายกับการประเท้าแต่ไม่ต้องยกเท้าขึ้นหม่มเข้าตามจังหวะที่ตบเท้าตลอดเวลา

25. กระทุ้ง คือ การกระแทกจุมูกเท้าที่อยู่ข้างหลังครั้งหนึ่งก่อนแล้วกระดกเท้าโดยยกเท้าที่กระแทกไปด้านหลังโดยใช้ส้นเท้าติดกับกันบางครั้งการกระทุ้งเท้าไม่ต้องกระดกก็มีโดยกระทุ้งแล้วก้าวตามปกติ

26. กะเทาะ คือ อาการของการใช้เท้าคล้ายกระทุ้งแต่ไม่ต้องกระดกเท้าใช้จุมูกเท้ากระทุ้งเป็นจังหวะหลาย ๆ ครั้ง

27. แตะเท้า คือ การใช้ส่วนของจุมูกเท้าแตะพื้นและวิ่งหรือก้าวขณะที่ก้าวส่วนอื่น ๆ ของเท้าถึงพื้นด้วย

28. ซอยเท้า คือ กริยาที่ใช้จุมูกเท้าวางกับพื้นยกส้นเท้าขึ้น ๆ ทั้ง 2 เท้าแล้วย่ำซ้ายขวาถี่ ๆ จะอยู่กับพื้นหรือเคลื่อนที่ก็ได้

29. ฉายเท้า คือ กิริยาที่ก้าวหน้าแล้วต้องการลากเท้าที่ก้าวมาพักไว้ข้าง ๆ ให้ใช้จมูกเท้าจรดพื้นไว้เพียงสั้นเล็กน้อยแล้วลากมาพักไว้ในลักษณะเหลื่อมเท้าโดยหันปลายเท้าที่ฉายมาให้อยู่ด้านข้าง

30. รวมเท้า คือ กิริยาที่ใช้สันเท้าทั้งสองข้างวางชิดกันปลายเท้าบานออก

31. โย้ตัว คือ การค่อย ๆ เอียงตัวไปทางซ้ายและทางขวาพร้อมกับสะดุ้งตัวตามจังหวะค่อย ๆ เอียงไปซ้ำ ๆ

32. ยักตัว คือ การยักตรงที่ส่วนบนนับจากส่วนเอวขึ้นมาคดไหลข้างเดียวกับการหย่อนสะเอวพร้อมกับยุบจังหวะด้วยเมื่อคดไหล

33. ตีไหล คือ การเอียงไหล่ขวาไปข้างหลังแล้วตีกลับมาข้างหน้าให้แรงเล็กน้อยพร้อมกับเปียงตัวไปทางไหลข้างที่ดี

34. กล่อมไหลคือการเอียงไหล่ขวาไปข้างหน้าหน้าตรงกล่อมเพียงเล็กน้อยเอียงตัวไปข้างหน้าทีกล่อมล็กค่อเล็กน้อยทำสลับกับไหลซ้าย

นาฏยศัพท์ต่าง ๆ เหล่านี้จัดเป็นพื้นฐานที่เป็นผลทำให้เกิดท่าทางขึ้นในวงการนาฏศิลป์ไทยเรียกว่า “การรำตีบท” ซึ่งการรำตีบทนี้บางครั้งอาจเรียกว่า “การรำบท” “รำใช้บท” “รำตีบท” หรือ “ภาษาทำนาฏศิลป์” ก็ได้เช่นกัน และนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญส่วนหนึ่งของการแสดงนาฏศิลป์ไทย (สุมิตร เทพวงษ์, 2558, น. 203)

สรุปได้ว่า นาฏยศัพท์ เป็นคำศัพท์ที่ใช้เรียกท่าทางการร่ายรำนาฏศิลป์ที่ความรู้พื้นฐานและทักษะพื้นฐานในการแสดงนาฏศิลป์หากผู้ทำการแสดงนาฏศิลป์ไม่มีทักษะในการปฏิบัติท่าทางนาฏยศัพท์ต่าง ๆ ก็ไม่สามารถร่ายรำได้สวยงาม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำท่าทางนาฏยศัพท์บางท่าเท่านั้นที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีทั้งหมด 20 ท่า ได้แก่ ตั้งวงจิบ ท่าจิบคว่า ท่าจิบหยาย ท่าจิบปรกข้าง ท่าจิบปรกหน้า ท่าคลายจิบ ท่าม้วนจิบ ท่าจิบล่อแก้ว ท่าตั้งวงบน ท่าตั้งวงกลาง ท่าตั้งวงล่าง การล็กค่อ การยักตัว การก้าวเท้าหน้า การกระทุ้งเท้า การกระดกหลัง การก้าวเท้าข้าง การตบเท้า การประเท้า

2.2.4 ภาษาทำนาฏศิลป์

ภาษาท่าเป็นการทำท่าทางสำหรับสื่อความหมายในการแสดงระหว่างผู้ชมกับผู้แสดงท่าที่ใช้ อาจเป็นการเลียนแบบมาจากธรรมชาติหรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่โดยนำท่ามาจากนาฏยศัพท์และพื้นฐานท่ารำจากนาฏศิลป์ไทยมาปรับและเรียบเรียงให้สอดคล้องความหมายกับคำร้องหรือคำประพันธ์ (สุมิตร เทพวงษ์, 2558, น. 203)

โดยปกติแล้วมนุษย์จะใช้ท่าทางประกอบคำพูด และเมื่อต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อาจจะใช้สีหน้าหรือความรู้สึกประกอบคำพูดนั้น ๆ ด้วย เช่น กวักมือเข้า หมายถึง ให้เข้ามาหา โบกมือออก หมายถึง ให้ออกไป ในการแสดงนาฏศิลป์ ได้นำท่าธรรมชาติเหล่านี้มาประดิษฐ์

ขึ้นเป็นท่าทางที่สวยงามขึ้นเราเรียกว่า “ภาษาท่านาฏศิลป์ไทย” ภาษาท่านาฏศิลป์ไทยหมายถึงกิริยาอาการที่ผู้กระทำนั้นใช้เป็นสื่อให้ผู้ดูทราบว่าตนกำลังทำอะไรอยู่มีความหมายว่าอย่างไรโดยไม่ต้องเปล่งเสียงซึ่งภาษาท่านาฏศิลป์ไทยเป็นท่าทางเลียนแบบธรรมชาติจำแนกออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. ท่าที่ใช้แทนคำพูด เช่น ปฏิเสธ เรียก ไป มา รับ ส่ง ฯลฯ
2. ท่าที่แสดงกิริยาอาการหรืออิริยาบถ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน ฯลฯ
3. ท่าที่แสดงอารมณ์ภายใน เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ รัก ฯลฯ
4. ท่าเลียนแบบสัตว์ เช่น นก ปลา ม้า กวาง เสือ ฯลฯ (สมาพร มีเนตรทิพย์, 2557,

น. 53)

2.2.5 ลักษณะของภาษาท่านาฏศิลป์

ภาษาท่านาฏศิลป์ไทยหรือท่าเต้นท่ารำในศิลปะการแสดงโขนละครฟ้อนรำนั้นเท่ากับเป็นภาษาพูดโดยไม่ต้องเปล่งเสียงออกมาแต่อาศัยอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อแสดงออกมาเป็นท่าทางซึ่งถ้าจะให้สามารถเข้าใจสนุกสนานเพลิดเพลิน และชื่นชมในศิลปะแขนงนี้ได้ดีก็ควรต้องมีความรู้ความเข้าใจในท่าทางต่าง ๆ ที่ตัวแสดงนั้นแสดงออกมาเป็นสื่อซึ่ง สุมิตร เทพวงษ์ (2558, น. 191-223) และ เรณู โกศินานนท์ (2558, น. 1-70) กล่าวถึง ภาษาท่านาฏศิลป์ ไว้ดังนี้

1. การแนะนำตนเอง ลักษณะท่า คือ การใช้มือจีบที่อกแสดงความหมายแนะนำตนเองในแบบละครไทยใช้มือซ้ายเป็นมือที่จีบที่อก
2. ความรัก ลักษณะท่า คือ การประสานมือทาบฐานไหล่
3. เสียใจ ลักษณะท่า คือ การยกมือซ้ายขึ้นแล้วกางนิ้วหัวแม่มือออกไปจากนิ้วทั้งสี่ใช้ช่วงระหว่างหัวแม่มือกับนิ้วชี้คร่อมตะไ่ว์ที่หน้าผาก
4. พุดกระซิบ ลักษณะท่า คือ การใช้ฝ่ามือปกป้องที่ปาก
5. ปฏิเสธ ลักษณะท่า คือ การตั้งวงส้นปลายนิ้วมือโดยใช้มือซ้าย
6. กระนั้นหรือใช่แล้วเหลือเกิน ลักษณะท่า คือ การตบฝ่ามือลงบนหน้าขา
7. ดอกไม้ ลักษณะท่า คือ การจีบหงายหักข้อมือเข้าหาลำตัวลดระดับลงเล็กน้อย
8. ยิ้ม ลักษณะท่า คือ การกรีดมือจีบเข้าหาปาก
9. หอมชื่นใจ ลักษณะท่า คือ การกรีดมือจีบเข้าหาจมูก
10. ปกเกล้าพระคุณคุ้มกันร่มเย็น ลักษณะท่า คือ จีบปรกข้างสูงเหนือศีรษะ
11. ยินดี รู้ ฟัง ไพเราะ ลักษณะท่า คือ ซี่มือข้างหู
12. การพูด ลักษณะท่า คือ การชี้มือที่ปาก
13. มองเห็น ลักษณะท่า คือ การชี้มือที่ตา
14. ดีใจ ลักษณะท่า คือ ใช้มือซ้ายจีบคว่ำแล้ววาดมือมาใกล้ปาก

15. มา, เรียก ลักษณะท่า คือ ปาดมือพร้อมกับหักข้อมือแล้วกรีดนิ้วจีบเข้ามาหาตัวระดับตัว
16. ไป ลักษณะท่า คือ มือใดมือหนึ่งจีบหงายแล้วม้วนมือลงให้เป็นจีบคว่ำคล้ายจีบออกไปเป็นตั้งวง
17. โกรธ ลักษณะท่า คือ มือใดมือหนึ่งสปีไปมาที่ก้านคอใต้หู
18. ทุกข์ โศกเศร้า ลักษณะท่า คือ ประสานลำแขนส่วนล่างแตะฝ่ามือระดับสะโพก
19. เขิญ ลักษณะท่า คือ หงายฝ่ามือระดับอก
20. ช่วย ลักษณะท่า คือ หงายฝ่ามือแล้วซ้อนขึ้น
21. ตาย ลักษณะท่า คือ คว่ำมือทั้งสองแล้วพลิกข้อมือหงายฝ่ามือ
22. ดุร้าย ลักษณะท่า คือ คว่ำมือกำนิ้วทั้งสี่หลวมๆเหลือนิ้วชี้ไว้แล้วใช้นิ้วชี้พัดลงล่าง
23. เป็นใหญ่, มีเกียรติ ลักษณะท่า คือ แบบมือหงายตั้งสูงระดับแก้มศีรษะทั้ง 2 มือ
24. สว่างไสว ลักษณะท่า คือ จีบคว่ำแล้วยกขึ้นไปคล้ายจีบเป็นมือแบบหงาย
25. อาย ลักษณะท่า คือ ใช้มือข้างใดข้างหนึ่งวางแตะแก้มมืออีกข้างจีบหลังเอียงใบหน้าตามมือที่แตะ
26. งาม ลักษณะท่า คือ ตั้งวงมือซ้ายระดับปากมือขวาตั้งวงบัวบาน
27. กล้าหาญ ลักษณะท่า คือ ก้าวขาไปด้านข้างมือหนึ่งตั้งวงบนปลายมืออยู่ระดับแก้มศีรษะอีกมือหนึ่งให้ฝ่ามือแนบต้นขา
28. ยิ่งใหญ่ ลักษณะท่า คือ ตัวพระทำท่ายกเท้าซ้ายตั้งวงบัวบานตัวนางทำท่ากระดกเท้าซ้ายตั้งวงบัวบาน
29. เติบโต, ยกย่อง ลักษณะท่า คือ จีบคว่ำทั้ง 2 มือแล้วยกขึ้นหลายมือให้แขนตั้งฉากปลายมืออยู่ระดับแก้มศีรษะกอดปลายนิ้วลง
30. สนุกสนาน ลักษณะท่า คือ จีบหงายระดับสะเอวทั้ง 2 ข้างแล้วเปลี่ยนมือเป็นตั้งวงระดับหน้าอก
31. ท่านก มีลักษณะดังนี้
- 31.1 ตั้งวงแขนข้าง ๆ และหักฝ่ามือคว่ำขนานพื้น แล้วกระพือขึ้นลงหรือกระดิกแต่ละนิ้วถี่ ๆ
- 31.2 ทิ้งแขนลงระดับข้างโคนขา จีบคว่ำ กระพือแขนยกขึ้น ตั้งวงปล่อยจีบตั้งฝ่ามือระดับไหล่แล้วลดแขนลงจีบคว่ำ กระพือขึ้นอีกสลับกันเรื่อยไป ส่วนเท้าจะวิ่งขอยถี่ ๆ หรือก้าวตามจังหวะเพลงก็ได้ทำท่าตามจังหวะส่วนมือที่สมมุติเป็นปีกก็ต้องเป็นจังหวะด้วยลำตัวนั้นเอียงซ้ายขวาไปมาซ้ำ ๆ

31.3 ตั้งวงสองมือกันวงแขนทั้งสองไปข้างหน้าแล้วแกว่งแขนกลับมาที่เดิม ทำติดต่อกันไปตามจังหวะหรือจะตั้งวงอยู่กับที่ไว้แขนหนึ่งอีกแขนหนึ่งแกว่งแขนก็ได้แต่ต้องให้ตั้งอยู่เสมอ

31.4 ใช้ปีก มีลักษณะกางปีกออกหันหน้าและส้นหน้าพยักขึ้นลงให้คางสีกับไหล่

31.5 ใช้หาง มีลักษณะดังนี้ ทั้งปีกข้างใดข้างหนึ่งลงข้างล่างส้นฝ่ามือพลั่ว ๆ เหลียวหน้าดูข้างล่าง ส่วนเท่านั้นจะใช้วิธีการก้าวข้างโดยเท้าที่ก้าวข้างจะอยู่คนละด้านกับมือที่ทั้งปีกลงข้างล่าง

32. ท่าปู มีลักษณะดังนี้ ยกฝ่ามือตรงระดับอกกางนิ้วทั้งห้าออกห่าง (คล้ายท่าผีหลอก) เวลาเดินหรือยืนกวางนิ้วทั้งห้าให้ออเข้ายึดดอก

33. ท่าหอย มีลักษณะดังนี้ ประคบฝ่ามือใต้คางเหมือนปากเปิดแต่กระพุ่มมือให้โป่ง ๆ ไม่แบนเหมือนเปิดเผยฝ่ามือทำท่าอ้าปากและหุบซ้ำ ๆ เหมือนฝาหอยเปิดปิด

34. ท่างู มีลักษณะดังนี้ เขยียดนิ้วตั้งห่อมือเข้าหากันแขนข้างหนึ่งยกงอหักศอกให้มืออยู่สูงระดับศีรษะ หักข้อมือลงข้างหน้าแกว่งแขนซ้ายขวาหรือวนข้อมือไปมาแขนอีกข้างหนึ่งส่งแขนเขยียดตั้งไปข้างหลังหักข้อมือเข้าหาท้องแขนซ้ายแขนขวา

35. ท่ากบ มีลักษณะดังนี้ นั่งยอง ๆ เขย่งส้นก้มตัวฝ่ามือทั้งสองวางบนพื้นกระโดดไปตามจังหวะแลบลิ้นเลียแมลงบ้างโขกศีรษะลงบ้างตามจังหวะ

36. ท่ากระต่าย มีลักษณะดังนี้ นั่งยอง ๆ กระโดดเท้าใช้สองมือค้อมระดับหน้าอกหรือชูนิ้วมือ (นิ้วชี้และนิ้วกลาง) ทั้งสองมือแนบอยู่ข้างหู

37. ท่าม้า มีลักษณะดังนี้ กำมือหลวม ๆ หักข้อลงระดับหน้าท้องสาวข้อมือขึ้น ๆ ลง ๆ สวนกันโยกเท้าไปตามจังหวะ โดยมีเท้าข้างหนึ่งวางเต็มเท้า ส่วนเท้าอีกข้างหนึ่งยกส้นเท้าขึ้น และน้ำหนักจะอยู่ที่จมูกเท้ามีการก้มตัวก้มหน้าเงยหน้าบ้างหรือสั่นไหล่เร็ว ๆ ท่าสลัดขน

38. ท่ากวาง มีลักษณะดังนี้ กำมือทั้งสองข้างโดยให้นิ้วชี้ และนิ้วกลางเขยียดตรงและชิดกันแล้วหักข้อมือขึ้นทั้งสองข้างเข้าหาลำตัวส่วนเท้าจะก้าวตามจังหวะโดยประสานกับท่ามือหรือใช้เท้ากระโดดโย่ง ๆ ก็ได้

39. ท่าช้าง มีลักษณะดังนี้ แขนฝ่ามือแบน ๆ เขยียดนิ้วตั้งแขนตั้งให้ฝ่ามือขนานพื้นก้มตัวมาก ๆ ส่ายหัว และเดินช้า ๆ ก้มเงยเสยงาบ้างเวลาขึ้นปีกหลัก

40. ท่าลิง มีลักษณะดังนี้ ย่อเข้ามามาก ๆ งอแขนหนีบรักแร้คล้ายปีกเปิดปล่อยมือคว่ำค้อมลงตามสบายไม่ต้องเกร็งให้นิ้วตั้งบางขณะย้ายมือมากวักเบา ๆ ที่ได้คางเดินโย่งเอียงทางเท้าที่ก้าวให้ตัวโคลงไปมา

41. ท่าปลา ลักษณะดังนี้ ท่าที่หนึ่งฝ่ามือซ้อนกันหักปลายนิ้วและยุบขึ้นลงตามจังหวะ ท่าที่สองตั้งมือข้างหนึ่งระดับอกมืออีกข้างส่งไปด้านหลังฝ่ามือเขยียดตรงโบกนิ้วตามจังหวะ

สรุปภาษาท่าถือเป็นพื้นฐานของการแสดงนาฏศิลป์เช่นเดียวกับนาฏยศัพท์หากผู้แสดงขาดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเรื่องนี้ การแสดงออกถึงอารมณ์ และความหมายที่ต้องการจะสื่อสารแก่ผู้ชมก็จะผิดเพี้ยนไปด้วย ซึ่งผู้แสดงต้องใช้ความรู้เรื่องภาษาท่าไปใช้ในการตีบทออกมาเป็นท่าทางต่าง ๆ พร้อมกับการแต่งเดิมลีลา และจริตของผู้แสดงเพื่อเพิ่มความสวยงาม และอ่อนช้อยของท่าทางการแสดงตั้งนั้นภาษาท่า จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์เช่นเดียวกับนาฏยศัพท์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าได้เลือกภาษาท่าบางท่าเท่านั้น ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียน และความเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเลือกมาทั้งหมด 15 ท่า ได้แก่ ท่ายืน ท่านั่ง ท่าแนะนำตนเอง ท่าร่มเย็น ท่าอายุ ท่าไป ท่าเดิน ท่าทุกข์ ท่าเชิญ ท่าเสียใจ ท่ารัก ท่าปฏิเสธ ท่ากวาง ท่านกบิน ท่าม้าควบ และภาษาท่าสากล 2 ท่า ได้แก่ ท่าดีใจ ท่าโกรธ

2.3 ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์

2.3.1 ทักษะปฏิบัติ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555, น. 40-42) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง พฤติกรรมด้านทักษะพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายที่ต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อกับการทำงานของระบบประสาทต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยสั่งการ เช่น การเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ ในการทำกิจวัตรประจำวัน เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมอื่น ๆ หากนักเรียนได้ฝึกฝน การทำงานของกล้ามเนื้อและระบบประสาทให้มีการประสานสัมพันธ์กัน ย่อมก่อให้เกิดความชำนาญ หรือทักษะในการปฏิบัติงาน

แบ่งลักษณะของพฤติกรรมตามพัฒนาการทางด้านทักษะพิสัยออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. ชั้นเลียนแบบ (Imitating)
2. การทำโดยยึดแบบ (Patterning)
3. การทำด้วยความชำนาญ (Mastering)
4. การทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (Applying)
5. การแก้ปัญหาได้โดยฉับพลัน (Improvising)

แบ่งลักษณะพฤติกรรมในเรื่องทักษะการเคลื่อนไหวแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ทักษะการเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย (Gross Bodily Movement) เป็นความสามารถที่จะใช้อวัยวะบางส่วนที่ไม่ซับซ้อนในการเคลื่อนไหวอย่างคล่องแคล่ว จำแนกเป็น
 - 1.1 การเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนบน
 - 1.2 การเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนล่าง

- 1.3 การเคลื่อนไหวอวัยวะทั้งสองส่วน
2. ทักษะการเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสานรวม ๆ กัน เป็นความสามารถที่จะใช้การประสานสัมพันธ์กันของระบบประสาทต่าง ๆ จำแนกเป็น
 - 2.1 การเคลื่อนไหวของมือและนิ้ว
 - 2.2 การประสานระหว่างมือและตา
 - 2.3 การประสานระหว่างมือ ตา และเท้า
 - 2.4 ทักษะการเคลื่อนไหวอื่น ๆ ของ มือ เท้า ตาและหู
3. ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (Non-verbal Communication Behaviors) เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ด้วยวิธีดังนี้
 - 3.1 การแสดงสีหน้า
 - 3.2 ท่าทาง
 - 3.3 การเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย
4. ทักษะพฤติกรรมทางด้านภาษา (Speech Behaviors) เป็นความสามารถที่แสดงออกทางด้านภาษา ด้วยวิธีดังนี้
 - 4.1 การออกเสียง
 - 4.2 การสร้างเสียงและคำ
 - 4.3 การเปล่งเสียง
 - 4.4 การประสานระหว่างเสียงและท่าทาง

ทักษะปฏิบัติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวทางกาย ความสามารถในการใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ จึงมีผู้ให้ความหมายของทักษะหลาย ๆ ท่าน ดังนี้

สมคิด สร้อยน้ำ (2552, น. 96) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความคล่องแคล่วความชำนาญ และความสามารถในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ หรือการใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

สุพิน บุญชูวงศ์ (2554, น. 32) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่วถูกต้องและมีประสิทธิภาพเน้นในเรื่องการเคลื่อนไหวร่างกายการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วไปมักมองข้ามความสำคัญของทักษะไป การสอนทักษะก็คือ การที่นักเรียนใช้ร่างกายทำสิ่งต่าง ๆ เช่น ทำงาน เล่น แต่งตัว ทำงานบ้าน และทักษะนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนเรามีงานอดิเรกและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ธรรมชาติของงานทุกประเภทต้องการทักษะทั้งสิ้น มีผลการวิจัยยืนยันว่า เด็กที่มีทักษะทางการใช้ร่างกายจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง ทั้งยังเป็นผู้ที่เรียนเนื้อหาวิชาได้ดีด้วย ชั้นต่าง ๆ ของการเรียนทักษะมี 3 ชั้น คือ

1. **ชั้นความรู้** เป็นชั้นที่นักเรียนจะต้องพยายามศึกษาให้เข้าใจว่าชั้นต่าง ๆ ในการปฏิบัติทักษะนั้นกระทำอย่างไร
 2. **ชั้นลงมือปฏิบัติ** จนกระทั่งไม่มีความผิดพลาด
 3. **ชั้นเพิ่มพูนความชำนาญ** จนถึงขั้นทำได้โดยอัตโนมัติ เป็นชั้นที่ทำได้รวดเร็วถูกต้อง
- จักรพงษ์ เอกาพันธ์ (2559, น. 1) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญที่เกิดจากการปฏิบัติซ้ำ ๆ

เต็มสิริ บุญยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน (2556, น. 23) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง การที่จะสามารถคิดวิเคราะห์หาเหตุผล และสามารถที่จะแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรวมเร็ว การมีทักษะที่ดีนั้นคนเราจะต้องรู้วิธีการคิด และรู้จักที่จะนำเอาทักษะที่ตนมีอยู่มาใช้ ไม่ใช่เป็นคนที่นิ่งเฉยในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถ้าหากเป็นเช่นนั้นก็จะเป็นคนที่ไม่มีความรู้

ประเสริฐ คงสง (2559, น. 23) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญในแต่ละด้านของความสามารถ ความถนัดของแต่ละคนที่มีความรู้ทางด้านนั้น หรือมีการปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ หรือกระทำเรื่องนั้นบ่อย ๆ โดยผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานเรื่องนั้น ๆ ก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญจนเกิดทักษะ

ศรีมงคล เทพรณู (2558, น. 35) ได้ให้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ และความคล่องแคล่วว่องไว ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้ที่จะทำด้วยความรวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง ซึ่งอาจจะเป็นทางร่างกาย หรือสมองในระยะที่รวดเร็ว เช่น ความสามารถในการคิดเลข การวาดภาพเร็ว

แกร์ริสัน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550, น. 66 อ้างอิงมาจาก Garrison, 1972, น. 640) ได้กล่าวว่า ทักษะ หมายถึง แบบของพฤติกรรมที่กระทำไปด้วยความราบเรียบ ถูกต้อง รวดเร็ว และแม่นยำ ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาความสามารถของตน

สรุปทักษะปฏิบัติ คือ ความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้คล่องแคล่ว ถูกต้อง รวดเร็ว มีความสามารถ ความชำนาญ และความคล่องแคล่วว่องไว ซึ่งอาจจะเป็นทางร่างกาย หรือสมองในระยะที่รวดเร็ว เช่น ความสามารถแม่นยำสม่ำเสมอและงานที่ทำมีประสิทธิภาพสูง

2.3.2 ความหมายนาฏศิลป์ไทย

ผู้รู้และอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถทางนาฏศิลป์ได้ให้ความหมายทางนาฏศิลป์ไว้ ดังนี้

สุมาลี สุวรรณแสง (2556, น. 8) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การร้องรำทำเพลง ให้ความบันเทิงอันประกอบด้วยความโน้มเอียงแห่งอารมณ์ ความรู้สึก

พานี สีสวย (2554, น. 6-7) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะในการฟ้อนรำหรือความรู้แบบแผนของการฟ้อนรำ เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นด้วยความประณีตงดงาม มีแบบแผนให้ความบันเทิง โน้มน้าว อารมณ์ และความรู้สึก ของผู้ชมให้คล้อยตาม ศิลปะประเภทนี้ต้องอาศัยการ

บรรเลงดนตรีและการขับร้องเข้าร่วมด้วย เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่ายิ่งขึ้น แต่ความหมายที่เข้าใจกันทั่วไป คือ ศิลปะของการร้องรำทำเพลง

เต็มสิริ บุษะสิงห์ และเจือ สตะเวทิน (2556, น. 96) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการละคร และฟ้อนรำ

อมรา กล้าเจริญ (2552, น. 3) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นจากธรรมชาติด้วยความประณีตลึกซึ้ง เพียบพร้อมไปด้วยความวิจิตรบรรจงอันละเอียดอ่อน นอกจากหมายถึงการฟ้อนรำ ระบายรำเต้นแล้ว ยังหมายถึงการร้องและการบรรเลงด้วย

เรณู โกศินานนท์ (2553, น. 1) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง การฟ้อนรำที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นแต่ความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป คือการร้องรำทำเพลงการให้ความบันเทิงใจอันประกอบด้วยความโน้มเอียงของอารมณ์ และความรู้สึก เป็นศิลปะประเภทต้องอาศัยการบรรเลงดนตรีและการขับร้องเข้าร่วมด้วย

ธนิต อยุโพธิ์ (2553, น. 3) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ความชำนาญในการละครฟ้อนรำ

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2557, น. 13) ได้กล่าวว่า นาฏศิลป์ หมายถึง ศิลปะการฟ้อนรำ ทั้งที่เป็นระบำ รำ เต้น และอื่น ๆ ดังกล่าวแล้ว รวมทั้งละครเวที ไซนหนังใหญ่ ฯลฯ ปัจจุบันมักมีคนคิดชื่อใหม่ให้ดูทันสมัยคือ นาฏกรรม สังคีตศิลป์ วิพิธทัศน์ และศิลปะการแสดง ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกัน เพราะเป็นคำที่ครอบคลุมศิลปะแห่งการร้อง การรำและการบรรเลงดนตรี

พิรพงศ์ เสนไสย (2557, น. 15) ให้ความหมายว่า นาฏศิลป์ คือศิลปะที่เกิดมาพร้อม ๆ กับมนุษย์แต่ครั้งบรรพกาล จากความเชื่อในสิ่งที่ไม่มีตัวตน อำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติจนกระทั่งเกิดเป็นพิธีกรรม วัฒนธรรม และประเพณีในที่สุด สืบทอดกันมาตามลำดับสมัย มนุษย์เรียนรู้และศึกษาในอำนาจลึกลับและความเชื่อของตน พิธีกรรม วัฒนธรรม และประเพณีแต่ละกลุ่มชนปรับเปลี่ยนไปตามกระแสวิวัฒนาการของกาลเวลา ก็เนื่องมาจากการศึกษา ค้นคว้าและทดลองจนกระทั่งยอมรับและพร้อมจะปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนให้สอดคล้องกับยุคสมัย

จากการศึกษานิยามของนาฏศิลป์ ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า นาฏศิลป์หรือนาฏยศิลป์ คือศิลปะการแสดงที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายที่ประกอบการร้องและดนตรี การให้ความบันเทิงใจเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณค่าในศิลปะยิ่งขึ้น รวมถึงการฟ้อน รำ ระบาย โขนและการแสดงละครร่วมด้วย

2.3.3 วิธีสอนนาฏศิลป์

อมรา กล้าเจริญ (2555, น. 52) ได้ระบุถึงวิธีการสอนนาฏศิลป์ไว้ดังนี้

1. ดนตรีนาฏศิลป์ประกอบด้วยกิจกรรมใหญ่ 4 กลุ่ม คือ กิจกรรมเน้นจังหวะกิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการฟังและกิจกรรมนาฏศิลป์ จากที่ผู้เขียนพบผู้สอนบางคนสอน ทุกกลุ่มบางคนก็แยกสอนทีละกลุ่ม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สอน เพื่อความถูกต้องและเหมาะสม กิจกรรมทั้ง 4 กลุ่มนี้ควรจะสอนไปพร้อม ๆ กัน เช่น เมื่อจะสอนเพลงเด็กควรจะต้องรู้ตั้งแต่การจับจังหวะ

ร้องเพลงตามจังหวะได้ สามารถแยกชนิดของเพลงได้ และใช้ท่าทางประกอบเพลงได้ไม่ควรแยกสอนทีละกลุ่ม ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความสุขสนุกสนานในบทเรียนเท่าที่ควร แต่จะเน้นกิจกรรมใดมากหรือน้อยกว่ากันให้พิจารณาจากแผนการเรียนรู้นั้น ๆ

2. การสอนดนตรีนาฏศิลป์ ควรเป็นรูปแบบของการสาธิตก่อนเป็นส่วนมากในขณะที่เดียวกันผู้สอนอาจใช้วิธีการสอนแบบอื่น ๆ เข้าผสมผสานในบางครั้ง เช่น การอภิปราย การใช้บทบาทสมมุติ หรือแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

3. มีลำดับขั้นตอนในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกิจกรรมทั้งการเรียนภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติควบคู่กัน

4. ในการเรียนการสอน ผู้สอนควรหาสื่อการเรียนมาใช้ประกอบการสอน เช่น รูปภาพ เทปเพลง ชุดการสอน วิทยากร บัตรคำ และเครื่องประกอบจังหวะที่ควรใช้ คือ ไม่เคาะจังหวะ ฉิ่ง เป็นต้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 66-68) ได้ระบุถึงวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะว่า การที่บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ในการทำสิ่งต่าง ๆ นอกจากจะต้องอาศัยสติปัญญาความคิด ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะในการทำงาน ทักษะเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้การทำงานคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพลักษณะการกระทำที่แสดงถึงการมีทักษะจะต้องประกอบด้วยทักษะ 2 ประการ คือ

1. ความแม่นยำและความรวดเร็วในการกระทำ (Accuracy and Speed)
2. ความสอดคล้องผสมผสานกัน (Co-Ordination)

จึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่เกิดทักษะในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมกระทำสิ่งนั้นได้อย่างชำนาญถูกต้องคล่องแคล่ว และแล้วเสร็จได้ด้วยดี

ขั้นตอนการเกิดทักษะผู้เรียนจะเกิดทักษะขึ้นได้ จะต้องมีการปฏิบัติใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติไปกับผู้สอน โดยผู้สอนอธิบายประกอบ
2. ขั้นปฏิบัติเอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเอง เพื่อให้เกิดความแม่นยำ ต้องพยายามไม่ให้เกิดความผิดพลาด

3. ขั้นหาความชำนาญ เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือฝึกบ่อย ๆ ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ

ทั้ง 3 ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน ผู้สอนจึงควรได้นำหลักการนี้ไปใช้ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในสิ่งที่เรียน

ขั้นตอนการสอนให้เกิดทักษะ

ดีเชคโก (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550, น. 62 ; อ้างอิงมาจาก DeCecco, 1974, น. 272-279) ได้เสนอขั้นตอนการสอนทักษะไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. วิเคราะห์ทักษะที่จะสอน
2. ประเมินความสามารถเบื้องต้นของผู้เรียน
3. จัดขั้นตอนการฝึกให้เป็นไปตามลำดับขั้นจากง่ายไปยาก
4. สาธิตและอธิบายแนะนำ
5. จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

ข้อควรคำนึงถึงในการสอนทักษะ

ในการสอนทักษะจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

1. สถานการณ์ในการฝึก ถ้าใช้สถานการณ์ที่เป็นจริงได้ ก็ควรใช้สถานการณ์จริง แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกทักษะบางอย่าง ควรสร้างสถานการณ์ให้เหมือนสถานการณ์จริงอย่างที่สุด
2. ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกฝนในสถานการณ์หลาย ๆ แบบ เป็นการเพิ่มพูนความแม่นยำ คล่องแคล่ว ในการฝึกทักษะนั้น
3. การสาธิตให้ดูก่อน หรือการให้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติจากภาพยนตร์ เป็นการประหยัดเวลา และไม่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด
4. ให้ผู้เรียนลงมือฝึกหัดทันทีหลังจากที่ได้ดูการสาธิตแล้ว การสาธิตจะเสียเวลาเปล่า ถ้าไม่มีโอกาสได้ฝึกทดลองทำ
5. ผู้ฝึกทักษะต้องได้รับคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงพัฒนาทักษะนั้น ๆ ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะสามารถสังเกตผลที่เกิดขึ้นด้วยตนเองก็ตาม การดักเตือนชี้แนะให้เห็นข้อบกพร่อง และแนวปฏิบัติที่ดียังมีความจำเป็นมาก เพราะผู้เรียนอาจประเมินผลการปฏิบัติของตนผิดพลาด
6. การให้คำแนะนำในขณะที่ฝึกหัด ผู้สอนต้องใจเย็น ไม่วิจารณ์ ไม่ดุด่า ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความตึงเครียด หวาดกลัว ควรช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะลอง สร้างบรรยากาศให้เป็นบรรยากาศที่สบายใจ
7. ต้องคำนึงถึงช่วงเวลาฝึก การเรียนทักษะต้องฝึกให้เหมาะสมกับเวลา ต้องมีการเว้นช่วงเวลา ถ้าฝึกหัดแบบต่อเนื่องอาจเมื่อยล้า หรือทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดอาจสรุปได้ว่า ทักษะเกิดขึ้นได้ด้วยการปฏิบัติ ในหลักของการปฏิบัติ นั้น การปฏิบัติแบบแบ่งระยะเวลาปฏิบัติให้มีเวลาหยุดพักเป็นช่วง ๆ จะก่อให้เกิดผลดีกว่าการปฏิบัติไม่มีการพัก และการรู้ผลของการปฏิบัติจะส่งผลให้เกิดทักษะได้ดี การปฏิบัติตามขั้นตอนจาก

การสังเกต การสาธิต หรือการชมภาพยนตร์ จะเป็นการประหยัดเวลาได้ดีกว่าการฟังคำอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นในการสอนทักษะจึงต้องเน้นการลงมือฝึกปฏิบัติอย่างมีหลักการเป็นสำคัญ

2.3.4 ความมุ่งหมายของการเรียนนาฏศิลป์

อมรา กล้าเจริญ (2551, น. 3) ได้ระบุถึงความมุ่งหมายในการเรียนนาฏศิลป์ไว้ว่า

1. เพื่อเป็นการปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะแก่ผู้เรียน
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป
4. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักทำงานร่วมกับคนหมู่มากได้เป็นอย่างดี
5. เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักกล้าแสดงออก

ดังนั้นพอสรุปได้ว่าความมุ่งหมายของการเรียนการสอนนาฏศิลป์นั้น มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ดังนี้ คือ

1. การทำให้ผู้เรียนเป็นคนร่าเริงแจ่มใส
2. มีความสามัคคีในหมู่คณะ
3. สามารถยึดเป็นอาชีพได้
4. ทำให้รู้จักดนตรีและเพลงต่าง ๆ
5. ทำให้เกิดความจำและปฏิภาณดี
6. ช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพให้สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างสง่างาม
7. ช่วยในการออกกำลังกายได้เป็นอย่างดี
8. ได้รับความรู้ทางนาฏศิลป์ จนเกิดความชำนาญสามารถปฏิบัติได้ดีมีชื่อเสียง

2.3.5 การเตรียมการสอนนาฏศิลป์

บังอร อนุเมธางกุล (2552, น. 157) ระบุว่า ปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบถึงการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญที่ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับนักเรียนที่มีคุณค่า และเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคใหม่หรือที่เรียกว่ายุคไร้พรมแดน จึงจำเป็นต้องจัดการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยเฉพาะการสอนของครู ครูต้องเปลี่ยนจากการสอน โดยการบอกการบรรยายให้จดจำ มาเป็นเน้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการวางแผนการทำงานเป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้ จนเกิดการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2555, น. 43-45) ระบุว่า เมื่อครูผู้สอนเข้าใจเนื้อหาหลักการสอนนาฏศิลป์แล้ว ครูจะต้องเตรียมการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการเตรียมการเรียนการสอนที่สำคัญที่สุด คือการจัดทำโครงการสอนและแผนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการ

กำหนดแนวดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกจุดประสงค์ ให้มีความเหมาะสมกับเวลาที่กำหนดโดยมุ่งให้รายละเอียดอย่างหยาบ ๆ เกี่ยวกับเนื้อหา ภาระงาน หรือกิจกรรมหลักของผู้เรียน แนวทางการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและจำนวนคาบเวลาในการสอนในแต่ละจุดประสงค์การจัดทำโครงการสอนมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยอำนวยความสะดวกต่อผู้สอนในการทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมง เนื่องจากโครงการสอนได้กำหนดกรอบงานสอนในภาพรวมไว้หมดแล้ว
2. ช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนได้ทันเวลา เต็มเวลาและเต็มหลักสูตร เนื่องจากได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ครอบคลุมทั้งหมด
3. ทำให้ผู้เรียนสามารถมีบทบาทร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ได้ โดยเพิ่มเติมกิจกรรมหลักหรือเนื้อหาที่ผู้เรียนสนใจไว้ก่อนสอนจริง
4. ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบภาพรวมของการสอนของครูได้จากโครงการสอนว่าผู้สอนได้กำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้เรียนไว้มากน้อยแค่ไหน จะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงตอนทำแผนการเรียนรู้อย่างละเอียด

ดังนั้นสรุปได้ว่า วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์จะต้องบูรณาการทั้งการร้อง การรำ และการฟังกดนตรีเข้าไปด้วย ครูผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวตั้งแต่ การศึกษาหลักสูตรในระดับชั้น ที่สอน ศึกษาแนวการสอนนาฏศิลป์จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการสอนนาฏศิลป์ควรสอนแบบองค์รวมทั้งในเรื่องของจังหวะ การร้องเพลง การฟัง และการรำรำครูควรใช้รูปแบบการสอนสาธิตก่อน เป็นส่วนมาก โดยอาจใช้การอภิปราย การใช้บทบาทสมมติหรือแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูวางแผนการเรียนรู้อย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกิจกรรม ทั้งการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป นอกจากนี้ผู้สอนควรหาสื่อการเรียนการสอนมาใช้ประกอบการสอน เช่น รูปภาพ วิดีทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง แถบบันทึกเสียง วิทยากรบัตรคำและเครื่องประกอบจังหวะ

2.3.6 สื่อการเรียนการสอนนาฏศิลป์

อมรา กล่ำเจริญ (2551, น. 53) ได้ระบุถึง สื่อการเรียนการสอนหมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นสื่อ นำความรู้ไปสู่ผู้เรียน และให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ได้อย่างดี สื่อการเรียนการสอนเป็นคำที่นักการศึกษาปัจจุบันนำมาใช้แทนคำว่า “อุปกรณ์การสอน” ซึ่งหมายถึง วัตถุสิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนบุคคล สถาบัน สถานที่ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการสอนให้บังเกิดผลดี การใช้คำว่า “สื่อการสอน” แทน ทำให้ความหมายกว้างขึ้นในแผนการเรียนรู้ของกรมวิชาการใช้คำว่า สื่อการสอน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การสอนนาฏศิลป์ที่จะเกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถเรื่องของนาฏศิลป์เป็นอย่างดี รู้และคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ

ความสามารถของเด็กแต่ละคน และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ รู้จักใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนได้ดี ด้วย สำหรับสื่อที่จะนำมาใช้ในการสอนนาฏศิลป์นั้น ครูผู้สอนควรพิจารณาถึงคุณค่าว่ามีความเหมาะสม สามารถช่วยให้เด็กเข้าใจโน้ตดนตรีได้ชัดเจน กรมวิชาการได้กำหนดสื่อการเรียนการสอนนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมและเป็นสิ่งช่วยให้ครูถ่ายทอดความรู้หรือสื่อสารกับนักเรียนให้เป็นรูปแบบง่ายต่อการเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ มีแผนการเรียนรู้อุปกรณ์เครื่องแต่งกายละคร ของจริง เทป เครื่องดนตรี วิทยากรภายนอก เครื่องเคาะจังหวะ เครื่องบันทึกเสียง รูปภาพประกอบ วัสดุทัศน ฝีมือ เอกสาร ฯลฯ ซึ่ง

อมร่า กล้าเจริญ (2551, น. 56) กล่าวถึงสื่อการเรียนนาฏศิลป์สรุปได้ดังนี้

1. สื่อที่เป็นเอกสารใช้ประกอบการสอนเกี่ยวกับดนตรีและนาฏศิลป์
2. สื่อการเรียนการสอนที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ เช่น
 - 2.1 เครื่องเคาะจังหวะ แบบมาตรฐานต่าง ๆ 1 ชุด ประกอบด้วย กรับ ฉิ่ง รำมะนา กลองเหล็กสามเหลี่ยม โทณ โหม่งเล็ก กระพรวนร้อย ช้อง
 - 2.2 ภาพการแสดงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในแต่ละบทเรียน ภาพเครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีพื้นเมือง เครื่องดนตรีสากล แผนภูมิเพลง และจังหวะต่าง ๆ
 - 2.3 บัตรคำ หรือบัตรคำประกอบภาพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในแต่ละบทเรียน
 - 2.4 เทปเพลง เครื่องบันทึกเสียง
 - 2.5 กล่องชุดการสอน (หากผู้สอนทำได้จะช่วยเป็นสื่อในการสอนดียิ่งขึ้น)

2.4 แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้อ

2.4.1 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้หรือการสร้างความรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้โดยการนำประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมหรือสารสนเทศใหม่ที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมมาสร้างเป็นความเข้าใจของตนเองหรือเรียกว่า โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) หรือที่เรียกว่าสกีมา (Schema) ซึ่งนั่นคือความรู้ที่ตนเองอาจมิใช่เป็นเพียงการจดจำสารสนเทศมาเท่านั้น โดยที่แต่ละบุคคลนำประสบการณ์เดิมหรือความรู้ความเข้าใจเดิมที่ตนเองมีมาก่อนมาสร้างเป็นความรู้ความเข้าใจที่มีความหมายของตนเองเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ซึ่งแต่ละบุคคลอาจสร้างความหมายที่แตกต่างกัน เพราะมีประสบการณ์หรือความรู้ความเข้าใจเดิมที่แตกต่างกัน ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์เกิดขึ้นมาจากสองทฤษฎีรวมกันคือทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิส และวิกทอซกี (Vygotsky) ชาวรัสเซียทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) จะเน้นผู้เรียน

เป็นผู้สร้างความรู้โดยการกระทำส่วนทฤษฎีของวิกทอทสกี (Vygotsky) จะเน้นผู้เรียนสร้างความรู้ทางสังคมโดยการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์แบ่งเป็น 20 กลุ่มคือกลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงปัญญา (Cognitive Constructivism) และกลุ่มแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม (Social Constructivism) (อนุชา โสมาบุตร, 2556, น. 71)

ทศนา แคมมณี (2553, น. 96) ได้อธิบายไว้ว่าทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ และของวิกทอทสกี เป็นรากฐานที่สำคัญ ของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เพียเจต์อธิบายว่าพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านกระบวนการชิมชาบ หรือ ดูดซึม และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญาพัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับ และชิมชาบข้อมูล หรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้ หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมหากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้ก็จะเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้นบุคคลจะพยายามปรับสภาวะให้อยู่ในความสมดุลการนำทฤษฎีการสร้างความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนสามารถทำได้หลายประการ ดังนี้

1. ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ผลของการเรียนรู้มุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (Process of Knowledge Construction) และการตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น
2. เป้าหมายของการสอนจะเปลี่ยนแปลงจากการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัวไปสู่การสาธิตกระบวนการและการสร้างความหมายที่หลากหลาย
3. ในการเรียนการสอนผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัวผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดการกระทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่าง ๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง
4. ในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกล่าวคือผู้เรียนจะต้องมีโอกาสเรียนรู้ในบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
5. ในการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้เต็มที่โดยผู้เรียนจะนาตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้เช่นผู้เรียนเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการเรียนเองตั้งกฎระเบียบเองแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเองเป็นต้น
6. ในการเรียนการสอนแบบสร้างความรู้ครูมีบทบาทแตกต่างไปจากเดิมคือจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้เปลี่ยนไปเป็นการให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้คือการเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนจาก “Instruction” ไปเป็น “Construction” คือเปลี่ยนจาก “การให้ความรู้” ไปเป็น “การให้ผู้เรียนสร้างความรู้” บทบาทของครูก็คือต้องทำหน้าที่ช่วยสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดแก่ผู้เรียนจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับ ความสนใจของผู้เรียน
7. ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนเนื่องจากการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองนี้ขึ้นกับความสนใจและการสร้างความหมายที่แตกต่างกันของบุคคล

2.4.2 ทฤษฎีการพัฒนากายทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ (Piaget, 1969 ; อ้างถึงในประกาศิต อานุกาพแสนยากร, 2556, น. 370-039) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนากายทางด้านความคิดของเด็ก ว่ามีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไรเขาอธิบายว่าการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนากายทางสติปัญญาซึ่งมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้นพัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งเพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กแต่การกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่าสามารถช่วยให้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเพียเจต์เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้นเพียเจต์ เป็นผู้ที่เปลี่ยนความคิดในเรื่องสติปัญญา ทฤษฎีของเพียเจต์ ตั้งอยู่บนรากฐานของทั้งองค์ประกอบที่เป็นพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นหลักที่เขาใช้ในการอธิบายพัฒนาการทางสติปัญญา อันเป็นทฤษฎีธรรมชาติ ระยะขั้นตอนของพัฒนาการแต่ละตอนมีความสัมพันธ์กับความเจริญเติบโตทางสติปัญญา ซึ่งกำหนดโดยวุฒิภาวะทางพันธุกรรมมีช่วงประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม และสามารถเป็นทฤษฎีการฝึกฝนเพราะประสบการณ์ของเด็กที่ได้จากสิ่งแวดล้อมมีส่วนกำหนดอายุพัฒนาการของเด็กแต่ละคนพัฒนาการของเด็กสามารถอธิบายได้โดยลำดับของระยะพัฒนาการทางชีววิทยาที่คงที่แสดงให้ปรากฏสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อมพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ขั้นรับรู้ทางประสาทและการเคลื่อนไหว (The Sensorimotor Period) อายุแรกเกิดถึง 2 ปีเป็นระยะแรกของพัฒนาการเด็กขาดความสามารถในกิจกรรมทางสัญลักษณ์แต่เพียเจต์รู้สึกว่าเป็นระยะสองปีแรกนี้ เด็กสร้างโครงสร้างใหญ่ และโครงสร้างย่อยทางสติปัญญาแล้ว ซึ่งจะทำให้หน้าที่เป็นตัวแยกพัฒนาการทางการรับรู้ และสติปัญญาในเวลาต่อมาเป็นระยะที่เด็กเปลี่ยนจากระยะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เลยมมาเป็นระยะที่พอจะช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง บางกิจกรรมความเปลี่ยนแปลงพื้นฐานในระยะนี้ อาจได้แก่ การรับรู้ต่อสิ่งแวดล้อมของเขาเปลี่ยนไปในขณะที่เขาเริ่มจะเข้าใจและควบคุมมันได้ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อสิ้นสุดระยะ Sensorimotor เด็กจะเริ่มมองหาของเล่นที่พ้นออกไปจากสายตาแทนที่จะปฏิบัติเหมือนวัยทารก ซึ่งลักษณะราวกับว่าสิ่งนั้นมีได้มีอยู่เพราะวัยทารกนั้นเด็กจะรับรู้ และสนใจเฉพาะสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าเขาเท่านั้น

2. ขั้นก่อนใช้ความคิด (The Preoperational Period) อายุ 2 -7 ปีเป็นระยะที่เด็กเริ่มใช้สัญลักษณ์ และภาษาที่เป็นเครื่องมือแทนเหตุการณ์ และวัตถุจากสิ่งแวดล้อมแทนที่จะเป็นเพียงการตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางกายภาพ ในขณะนั้นเด็กจะสร้าง และใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ และการกระทำ และสามารถสร้างการกระทำขึ้นมาใหม่หรือเลียนแบบการกระทำที่เกิดขึ้นมาแล้วหลาย ๆ ชั่วโมงได้ในขณะที่แต่ก่อนเด็กตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของเขาได้เฉพาะที่เกิดกับเขาโดยตรง และทันทีเท่านั้นแต่เดี๋ยวนี้เขาเริ่มพัฒนาความสามารถที่จะเก็บสิ่งต่าง ๆ ไว้ในสติปัญญาของเขา และเก็บไว้ใช้ในโอกาส

ต่อมา แต่อย่างไรก็ตาม เขายังไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างผู้ใหญ่ได้ การกระทำบางอย่าง เช่น การเทน้ำจากแก้ว ที่มีรูปร่างกว้าง สิ้นลงไปในแก้วที่สูงเล็กมีผลต่อรูปร่างของปริมาณผู้ใหญ่ยอมเข้าใจว่าปริมาณที่แท้จริงคงเดิมแต่เพียงเจตน์ พบว่า เด็กในวัยอายุ 2 -7 ปี ไม่มีความเข้าใจในเรื่องนี้

3. ขั้นใช้ความคิดทางรูปธรรม (The Concrete Operation Period) ในขณะที่เด็ก ระยะเวลา Preoperational ไม่เข้าใจในเรื่องปัญหาปริมาณเด็กในวัย The Concrete Operation 7 -11 หรือ 120 ขวบ กลับตอบสนองเรื่องเดียวกันได้ถูกต้อง และคล่องแคล่วเนื่องจากเขาได้พัฒนารูปแบบเบื้องต้นของการหาเหตุผลมาแล้ว เด็กในวัยนี้สามารถแยกแยะระหว่างขั้น หรือกลุ่มของวัตถุ เช่น สิ่งมีชีวิตตรงข้ามกับสิ่งไม่มีชีวิต นอกจากนี้เด็กในวัยนี้สามารถใช้ความคิดทางรูปธรรมสามารถสัมพันธ์กับการนับด้วยวาจาจากการนับจำนวนสิ่งของได้ในวัยนี้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้เหตุผลมากกว่า การลองผิดลองถูกเขาสามารถแยกปัจจุบันออกจากอดีตได้ และจัดเรียงอันดับสิ่งของจากสิ่งเล็กที่สุด ไปสู่สิ่งที่ใหญ่ที่สุดได้แต่เด็กในวัยนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้สติปัญญาเขารู้สึกลำบากใจในการใช้เหตุผลข้อความที่พูดออกมาในทำนอง “ป่าเป็นพ่อหรือผู้ชาย” หรือ “น้ำแข็งเป็นน้ำใช่ไหม” ทั้ง ๆ ที่เขาเข้าใจความคิดรวบยอดของแต่ละสิ่งระหว่างที่อยู่ในวัยนี้เด็กยังไม่สามารถจัดการกับการกระทำของเขาได้แม้ว่าเขาจะเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์เฉพาะอย่าง ในสิ่งแวดล้อมหนึ่งแต่เขาก็ยังไม่สามารถที่จะสร้างสมมติฐานที่ใช้ความคิด และนามธรรมได้ไม่สามารถสร้างจินตนาการเชิงนามธรรมถึงเหตุการณ์ที่ไม่มีตัวตนจริง ยกตัวอย่างเช่น กฎการลอยตัวของคิมิดิส หลักการกล่าวว่าวัตถุใด ๆ จะลอยในน้ำได้ถ้าหากความหนาแน่นของมันน้อยกว่าความหนาแน่นของน้ำถ้าวัตถุสองอย่างมีปริมาตรเท่ากัน อันที่หนักกว่าจะจมน้ำคราวนี้สมมติว่าเราให้อ่างที่ใส่น้ำจนเต็ม และวัตถุเล็ก ๆ หลายอย่างแก่เด็กโดยที่วัตถุที่จัดให้นี้มีทั้งประเภทจม และลอยน้ำได้แล้วเราบอกให้เขาจำแนกวัตถุออกเป็นพวกลอยน้ำ และจมน้ำ และบอกกฎที่สอดคล้องกับสิ่งที่ค้นพบจากการทดลอง เด็กที่อยู่ในขั้นการใช้ความคิดทางรูปธรรมอาจจะบอกว่าวัตถุจมน้ำเพราะมันหนักแต่เขาจะเกิดความสับสนในกฎนี้เพราะไม้ชิ้นหนึ่งอาจจะหนักกว่าหินก้อนหนึ่งแต่ไม้ลอยน้ำได้ในขณะที่หินจมน้ำเด็กไม่สามารถคิดเชิงนามธรรมได้จึงเกิดความคับข้องใจเมื่อเขาพยายามจะแก้ข้อขัดแย้งที่เกิดจากกฎเชิงรูปธรรมของเขา

4. ขั้นการใช้ความคิดทางนามธรรม (The Formal Operation Period) ระยะเวลาที่เด็ก มีอายุตั้งแต่ 11 หรือ 12 ปีขึ้นไปเมื่อเด็กย่างเข้าในวัยนี้เขาสามารถจัดการกับตัวแปรหลายตัวในเวลาเดียวกันได้ และมีความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงนามธรรม ในวัยนี้การหาเหตุผลของเขามีลักษณะเหมือนของผู้ใหญ่โดยระดับของการพัฒนาแตกต่างกันไปตามบุคคลการพัฒนาไปสู่ระยะการใช้ความคิดทางนามธรรมเป็นผลมาจากสิ่งที่เพียเจต์เรียกว่า “การถ่ายทอดทางสังคม” (Social Transmission) หมายถึง ประสบการณ์นั่นเองเพื่อเป็นสมมติฐานไว้ให้เลือกเขาแนะนำว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ในแง่ของความถนัด และองค์ประกอบอันนี้รับผิดชอบต่อความแตกต่างที่เห็นได้ชัด ในการพัฒนา

ประเภทของลักษณะการคิดในระยะการใช้ความคิดแบบนามธรรม และเพียเจต์ได้ตั้งสมมติฐานว่าเด็กอายุ 11 -15 ปี จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะจะสร้างระยะการพัฒนาที่มีคุณสมบัติทั่ว ๆ ไปหลังจากนั้น ความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องความถนัดที่บอกให้ทราบถึงประเภทของการคิดหาเหตุผลของแต่ละบุคคลจะเริ่มมีความสำคัญมากกว่าลักษณะทั่ว ๆ ไปและบางทีจะมีอิทธิพลต่ออาชีพหรือการทำงานที่แต่ละคนเลือกหลังจากนั้นสิ่งแวดล้อมในการงานจะทำหน้าที่ช่วยเพิ่มความแตกต่างที่มีอยู่แล้วในด้านความรู้ และความคิดระหว่างบุคคลให้มีมากขึ้น

เพียเจต์ จะเน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้นแต่การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมนั้นจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เพียเจต์ ให้ความสำคัญของการพัฒนาการทางสติปัญญาต้องเป็นไปตามขั้น อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวิชาการคนอื่น ๆ เช่น บรูเนอร์ (Bruner) ที่ไม่ยึดขั้นที่กำหนดตายตัวเหมือนทฤษฎีของเพียเจต์ โดยเพียเจต์ นั้นจะเน้นข้อจำกัดของความสามารถของเด็กในแต่ละขั้น แต่บรูเนอร์ จะเน้นผลของงานมากกว่าซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในลำดับต่อไป

2.4.3 ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner)

บรูเนอร์ (Bruner, 1966 ; อ้างถึงใน ประกาศิต อานุภาพแสนยากร, 2556, น. 41-43) ได้กำหนดประเด็น หรือข้อสังเกตเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาไว้ 6 ลักษณะคือ

1. ความเจริญเติบโตทางสติปัญญา สังเกตได้จากการเพิ่มการตอบสนองที่ไม่ผูกพันกับสิ่งเร้าเฉพาะตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมากขึ้น
2. ความเจริญเติบโตทางสติปัญญาขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวคนสู่ “ระบบเก็บรักษา” ที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม
3. ความเจริญเติบโตทางสติปัญญาเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถที่จะพูดกับตนเอง และคนอื่น ๆ โดยใช้คำพูด และสัญลักษณ์ในสิ่งที่บุคคลนั้น ๆ ได้ทำไปแล้วหรือสิ่งที่กำลังจะทำ
4. ความเจริญเติบโตทางสติปัญญา ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ที่เป็นระบบ และโดยบังเอิญระหว่างผู้สอน และผู้เรียน
5. การสอนสามารถอำนวยความสะดวกได้โดยสื่อทางภาษาซึ่งจบลงโดยไม่เพียงแต่เป็นสื่อสำหรับการแลกเปลี่ยนเท่านั้น
6. การพัฒนาทางสติปัญญาเห็นได้จากการเพิ่มความสามารถที่จะจัดการกับตัวเลือกหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน ความสามารถที่จะเฝ้าดูขั้นตอนต่าง ๆ ในระยะเวลาเดียวกัน และความสามารถที่จะจัดเวลา และการเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะที่เหมาะสมกับความต้องการหลาย ๆ อย่างเพื่อที่จะอธิบายลักษณะดังกล่าว บรูเนอร์ ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญา และการคิดของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้นคือ

6.1 การเรียนรู้จากการสัมผัส (The Enactive Mode) ได้แก่ การจำเป็นตัวแทน ผ่านทางการกระทำด้วยตนเองปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับวัตถุเท่านั้นที่ให้ความจริงเกี่ยวกับวัตถุ ชั้นนี้เปรียบได้กับขั้นประสาทรับรู้ และการเคลื่อนไหวของ เพียเจต์ เป็นขั้นที่เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำมากที่สุด

6.2 การเรียนรู้จากภาพความจำ (The Iconic Mode) ได้แก่ รูปแบบที่เกี่ยวกับการใช้จินตนาการ เพื่อที่จะสรุป และใช้แทนการกระทำเด็กสังเกตและจำลักษณะหรือผิวของวัตถุที่เห็นได้ ชั้นนี้เปรียบได้กับขั้นก่อนปฏิบัติการคิดของ เพียเจต์ ซึ่งจะควบคุมขั้นการคิดก่อนเกิดความคิดรวบยอด และการคิดแบบทางนามธรรมล้าลึกในวัยนี้เด็กจะเกี่ยวข้องกับความจริงมากขึ้นจะเกิดความคิดจากการรับรู้เป็นส่วนใหญ่อาจจะมีจินตนาการบ้างแต่ยังไม่สามารถคิดได้ลึกซึ้งมากนัก

6.3 การเรียนรู้จากสัญลักษณ์ (The Symbolic Mode) เป็นการพัฒนาการขั้นสูงสุดขั้นนี้เด็กจะสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของสามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้มากขึ้นการใช้สัญลักษณ์ทางภาษามีความคล่อง และได้ผลมากกว่าการกระทำหรือภาพซึ่งนำไปสู่จุดสูงสุดยอดของความสามารถทางพุทธิลักษณะได้ ชั้นนี้เปรียบได้กับขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม และขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรมของ เพียเจต์ เด็กจะสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของสามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้มากขึ้น

ดังที่กล่าวมานี้แม้ว่าลักษณะการเรียนรู้ทั้งสามขั้นนี้จะจัดลำดับขั้นตอนเอาไว้แต่ทฤษฎีของบรูเนอร์ ก็ไม่ยึดขั้นที่กำหนดตายตัวเหมือน ทฤษฎีของเพียเจต์ โดยเพียเจต์ นั้นจะเน้นข้อจำกัดความสามารถของเด็กในแต่ละขั้น แต่บรูเนอร์ จะเน้นผลของงานเป็นหลัก บลูม (Bloom) ก็เป็นคนหนึ่งที่ได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) ออกเป็น 6 ระดับโดยเรียงจากระดับต่ำไประดับสูงถึงแม้ทฤษฎีของบลูมจะไม่กำหนดอายุตายตัวเหมือน ทฤษฎีของเพียเจต์ แต่การพัฒนาการทางสติปัญญาหรือการพัฒนาการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ก็เป็นลำดับขั้นเช่นกันกับทฤษฎีของเพียเจต์ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในลำดับต่อไป

2.4.4 ทฤษฎีการพัฒนาการเรียนรู้ของบลูม (Bloom)

บลูม (Bloom, 1956 ; อ้างถึงในจิตราพร ลีละวัฒน์, 2560, น. 8) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านสมองเป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญาความรู้ความคิดความเฉลียวฉลาดความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญาพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย 6 ระดับได้แก่

1.1 ความรู้ความจำ (Remembering) ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่รับรู้ไว้ และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการเปรียบดังเทปบันทึกเสียงหรือ

วิธีทัศน์ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่าง ๆ ได้สามารถเปิดฟังหรือดูภาพเหล่านั้นได้เมื่อต้องการ

1.2 ความเข้าใจ (Understanding) เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่น ๆ

1.3 การนำความรู้ไปใช้ (Applying) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจึงจะสามารถนำไปใช้ได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analyzing) ผู้เรียนสามารถคิดหรือแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์ และดีกว่าเดิมอาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่ายการกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานชิ้นใหม่หรืออาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาใหม่

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินตีราคาหรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

ภาพ 2.1 การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้ของบลูม (Bloom)

ที่มา : พรรณยูภา น้ำเงิน, ออนไลน์ : 2558

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมด้านจิตใจค่านิยมความรู้สึกความซาบซึ้งทัศนคติความเชื่อความสนใจและคุณธรรมพฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันทีตั้งนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องที่ดึงดูดอยู่ตลอดเวลาจะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ด้านจิตพิสัยจะประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับได้แก่

2.1 การรับรู้ (Receive) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไรแล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

2.2 การตอบสนอง (Respond) เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้นซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

2.3 การเกิดค่านิยม (Value) การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคมการยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนกลายเป็นความเชื่อแล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

2.4 การจัดระบบ (Organize) การสร้างแนวคิดจัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไปแต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

2.5 บุคลิกภาพ (Characterize) การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัวให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดึงดูดพฤติกรรมด้านนี้จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อมแล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบขยายกลายเป็นความรู้สึกจนกลายเป็นค่านิยมและยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิดอุดมคติซึ่งจะเป็นควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคนจะรู้ตัวหรือไม่รู้อย่างไรนั้นก็เป็ผลของพฤติกรรมด้านนี้

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาทพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้นดังนี้

3.1 การรับรู้ (Imitation) เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

3.2 การกระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะ (Manipulation) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำเพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3.3 การหาความถูกต้อง (Precision) พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะเมื่อได้กระทำซ้ำแล้วก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่องจนปฏิบัติงานที่ยังยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็วถูกต้องคล่องแคล่วการที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

3.5 การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization) พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วไวโดยอัตโนมัติเป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางสติปัญญาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวรายละเอียดไว้ดังที่นำเสนอมาแล้วข้างต้น แต่ในการวิจัยนี้จะเน้นศึกษาทฤษฎีการพัฒนาการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ซึ่งจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของบลูม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้หรือด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านเจตคติ หรือความรู้สึก หรือด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะ หรือด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 4 แนวคิดที่กล่าวมานี้ ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียร์เจต์ (Piaget) และทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีการพัฒนาการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ล้วนเป็นแนวคิดทฤษฎีที่เคยได้ยินในแวดวงการศึกษาแต่หากจะกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้ ที่ได้ยิน และคุ้น ในแวดวงการศึกษาบ่อยครั้ง ก็คือทฤษฎีพัฒนาการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) โดยเฉพาะสถานศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทยก็มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแนวคิดทฤษฎีของบลูม ทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

2.5 แนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวีส์

2.5.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ

อภิชาติ อนุกุลเวช (2551, น. 64) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญของกล้ามเนื้อที่กระทำออกมาอย่างถูกต้องคล่องแคล่วและรวดเร็วที่ต้องอาศัยการฝึกหัดอย่างเหมาะสมจึงจะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน

กัญญา ลินทรตันศิริกุล (2554, น. 320) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ หมายถึง การทำงานตามกระบวนการต่าง ๆ ให้เสร็จสิ้น

นวลจิตต เชาว์กิริติพงษ์ (2555, น. 50) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการทำงานของกล้ามเนื้อโดยที่งานดังกล่าวต้องมีความซับซ้อนจะต้องอาศัยความสามารถในการบริหารเบื้องต้นของกล้ามเนื้อหลายๆส่วนการทำงานดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมองจะต้องมีการปฏิบัติสัมพันธ์ของการตอบสนองกับความรู้สึกที่ป้อนเข้าไปการทำงานนี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนจะเกิดความชำนาญและความคงทน

ไพวัลย์ ดาเกลี้ยง (2557, น. 5) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างคล่องแคล่วว่องไวรวดเร็วแม่นยำ และมีประสิทธิภาพ

สุชาติ ศิริสุขไพบุลย์ (2557, น. 9) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญกล้ามเนื้อของบุคคล ซึ่งเรียกกันว่าทักษะปฏิบัติ หรือทักษะทางกล้ามเนื้อ การเกิดทักษะทางกล้ามเนื้อ หรือทักษะปฏิบัติจึงเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นผลผลิตจากเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง เช่น การผสมเชื้อเห็ด การบรรจุก้อนเห็ด การเก็บดอกเห็ด ล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของกล้ามเนื้อที่แสดงออกในลักษณะของความถูกต้องความคล่องแคล่วความเชี่ยวชาญ และชำนาญที่ต้องอาศัยการฝึกหัดที่เหมาะสม

Deighton (1971, p. 215) กล่าวว่าทักษะปฏิบัติ คือ การทำงานของมนุษย์ซึ่งรวมเอา การเคลื่อนไหวทั้งหมดของร่างกายเข้าไว้ ไม่ว่าจะเป็ น แขน ขา หรือส่วนประกอบอื่น ๆ ของร่างกาย เช่น นิ้วมือ ด้วยกิจกรรมของกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวมักจะเกี่ยวกับรูปแบบที่เกิดขึ้นในสมองและปฏิสัมพันธ์ของการตอบสนองความรู้สึกที่ป้อนเข้าไป

สรุปได้ว่า ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างอัตโนมัติ เกิดขึ้นจากการฝึกฝน หรือการกระทำบ่อย ๆ จะเกิดความชำนาญในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ และการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว และถูกต้อง

2.5.2 การฝึกทักษะปฏิบัติ

ความหมายของการฝึกทักษะปฏิบัติ การฝึกทักษะปฏิบัติในภาษาไทยมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น การฝึกปฏิบัติ การฝึกทักษะ แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกหัด แบบฝึกทบทวน เป็นต้น

สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2550, น. 51) ได้กล่าวว่า การฝึกทักษะปฏิบัติ หมายถึง งานหรือกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนได้ฝึกหัดกระทำเพื่อทบทวนฝึกฝนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดเป็นความจำจนสามารถปฏิบัติได้ด้วย ความชำนาญ และให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อัจฉรา ชิวพันธ์ และคณะ (2556, น. 102) ได้กล่าวว่าการฝึกทักษะปฏิบัติ หมายถึง สิ่ง ที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจ และเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วนที่ช่วยให้นักเรียนได้ปฏิบัติ และ นำเอาความรู้ไปใช้ได้ อย่างแม่นยำถูกต้องคล่องแคล่ว

จากนิยามของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการฝึกทักษะปฏิบัติ หมายถึงภาระงานหรือกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดไว้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหลายครั้งจนผู้เรียน เกิดความชำนาญคล่องแคล่ว และแม่นยำ

2.5.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติมีเนื้อหาสอดคล้องกับการเรียนรู้การทำงานของ กล้ามเนื้อ และการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายซึ่ง ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ (2560, น. 7) ได้ให้ รายละเอียด และนำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของนักจิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมที่น่าสนใจ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ และทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำของสกินเนอร์ ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

2.5.3.1 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Pavlov, 1849, p. 123) มีหลักการ เรียนรู้ที่เชื่อว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตจำนวนมากเกิดจากการวางเงื่อนไขกล่าวคือการตอบสนองหรือ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าหนึ่งมักมีเงื่อนไขหรือสถานการณ์เกิดขึ้นซึ่งในสภาพปกติหรือใน ชีวิตประจำวันการตอบสนองเช่นนั้นอาจไม่มีเช่นกรณีสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่ง และน้ำลายไหลเสียง กระดิ่งเป็นสิ่งเร้าที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขกฎแห่งการเรียนรู้ขึ้น 4 ข้อได้แก่

1) กฎการลบพฤติกรรมคือความเข้มข้นของการตอบสนองจะลดลงเรื่อย ๆ ถ้า ให้ร่างกายได้รับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขอย่างเดียว

2) กฎแห่งการคืนกลับคือการตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไขที่ลดลงเพราะ ได้รับแต่สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเพียงอย่างเดียว

3) กฎความคล้ายคลึงกันคือถ้าร่างกายมีการเรียนรู้โดยแสดงอาการตอบสนอง จากการวางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขหนึ่งแล้วถ้ามีสิ่งเร้าอื่นที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันกับสิ่งเร้าที่ วางเงื่อนไขเดิมร่างกายจะตอบสนองเหมือนกับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขนั้น

4) กฎการจำแนกคือถ้าร่างกายมีการเรียนรู้โดยแสดงอาการตอบสนองจากการ วางเงื่อนไขต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเดิมร่างกายจะตอบสนองแตกต่างไปจากสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขนั้น

2.5.3.2 ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike, 1898, p. 245) กล่าวถึงการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus-S) และการตอบสนอง (Response-R) โดยมีหลักว่าการเรียนรู้เกิดจาก การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองโดยการตอบสนองมีหลายรูปแบบจนกว่าจะพบรูปแบบ

ที่เหมาะสมที่สุดเรียกการตอบสนองเช่นนี้ว่าการลองผิดลองถูกคือการให้ผู้เรียนลงมือกระทำด้วยตนเอง จนพบว่า มีเพียงการตอบสนองรูปแบบเดียวที่เหมาะสมที่สุด และพยายามทำให้เกิดการตอบสนองเช่นนี้เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าที่ต้องการให้เรียนรู้ต่อไป

นอกจากนี้ ธอร์นไคด์ ได้ตั้งกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ

- 1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งกาย และใจ
- 2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร
- 3) กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ
- 4) กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากทำซ้ำ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

2.5.3.3 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำของสกินเนอร์

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner, 1966, p. 425) สรุปได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลเป็นผลจากการที่ได้มีการปฏิสัมพันธ์ในสภาพแวดล้อม ผลกรรมที่เกิดขึ้นจะเป็นตัวกำหนดว่าพฤติกรรมดังกล่าวนั้นจะเกิดขึ้นอีกหรือไม่ในอนาคตโดยผลกรรมที่ส่งผลทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคตเรียกว่าการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcer) ส่วนผลกรรมที่ส่งผลให้พฤติกรรมนั้นลดลงหรือยุติลงในอนาคตเรียกว่าการลงโทษ (Punisher) มีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1) การเสริมแรง (Reinforcement) คือ การทำให้อัตราการตอบสนองหรือความถี่ของการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลจากการได้รับสิ่งเสริมแรง (Reinforce) ที่เหมาะสมการเสริมแรงมี 2 ทางได้แก่

1.1) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) เป็นการให้สิ่งเสริมแรงที่บุคคลพึงพอใจมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมถี่ขึ้น

1.2) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) เป็นการนำเอาสิ่งที่บุคคลไม่พึงพอใจออกไปมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมถี่ขึ้นเป็นการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือการเสริมแรงทางบวก และการเสริมแรงทางลบ

2) การลงโทษ (Punishment) เป็นการลดพฤติกรรมแสดงออกอันเป็นผลมาจากการได้รับผลกรรมบางอย่างหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น ผลกรรมที่ส่งผลทำให้พฤติกรรมนั้นลดลงหรือยุติลงการลงโทษมี 2 ทางได้แก่

2.1) การลงโทษทางบวก (Positive Punishment) เป็นการให้สิ่งเร้าที่บุคคลที่ไม่พึงพอใจมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมลดลง

2.2) การลงโทษทางลบ (Negative Punishment) เป็นการนำสิ่งเร้าที่บุคคลพึงพอใจหรือสิ่งเสริมแรงออกไปมีผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมลดลง

ทฤษฎีการเรียนรู้แต่ละทฤษฎีที่กล่าวมาเน้นพัฒนาทักษะปฏิบัติสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.5.4 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, น. 3-5) ได้อธิบายรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีผู้พัฒนาขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาที่เน้นการปฏิบัติดังตัวอย่างสาระที่มุ่งเน้นทักษะการปฏิบัติจากหลักสูตรได้แก่ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการสร้างของเล่นของใช้ การสร้างชิ้นงานหรือโครงการ ทักษะการสืบค้นข้อมูลและทักษะกระบวนการแก้ปัญหา

ทิสนา แคมมณี (2559, น. 247) ได้อธิบายรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นการพัฒนาทักษะปฏิบัติ หรือด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) ไว้ว่า เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติการกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการวิธีการที่แตกต่างไปจากการพัฒนารูปแบบด้านอื่น ๆ รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้คือ ทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davie, 1971, p.56) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมากมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวมโดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปกติก่อนการสาธิตครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยเมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้วผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือการแสดงแบบอย่างให้ดูเมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการเมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วผู้สอนอาจจะแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนนั้นทำงานได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้วจึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบและฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

จากการศึกษาพอสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานด้วยตนเอง โดยมุ่งเน้นการฝึกวิธีการทำงานอย่างสม่ำเสมอมีขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องทั้งการทำงานเป็นรายบุคคลการทำงานเป็นรายกลุ่มซึ่งจะทำให้สามารถทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงานคือให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบและฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญมีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานอยู่เสมอมีนิสัยที่ดีในการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.5.5 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

เพื่อให้เข้าใจรูปแบบการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (อ้างถึงในทิตินา แซมมณี, 2559 น. 246-247) ซึ่งได้อธิบายทฤษฎีหลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีรายละเอียดต่อไปนี้

Davies (1971, pp. 50-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมากการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก

2. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวมโดยสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้นจะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปก่อนการสาธิตครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกตควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยเมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้วผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามทีละส่วนอย่างช้า ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดูหากติดขัดจุดใดผู้สอนควรให้คำชี้แนะและช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไปและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการเมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้นเช่นทำได้ประณีตสวยงามขึ้นทำได้รวดเร็วขึ้นทำได้ง่ายขึ้นหรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

3. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ

ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติทักษะได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ (ทิกนา แชมมณี, 2555, น. 243-247) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สรุปลงไว้ว่าทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมากการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดี และเร็วขึ้น

จากการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) สรุปลงไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ซึ่งการหลักการของทฤษฎีนั้นเดวิส เป็นเชื่อว่าทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน และการจัดการเรียนการสอนจะต้องเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ลำดับชั้นการสอนของเดวิส เริ่มจากการสาธิตให้ดูภาพรวมแล้วจึงแยกสอนทักษะย่อย ๆ ปฏิบัติซ้ำ ๆ จนกว่าจะทำได้จึงสอนเทคนิควิธีการ แล้วจึงเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ แต่ละส่วนให้ต่อเนื่องกันจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

2.5.6 องค์ประกอบของการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติ

ในการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติ นั้น มีองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งผู้สอนควรพิจารณาใคร่ครวญ และวางแผนการสอนให้รอบคอบไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาวิชา ด้านองค์ประกอบสำคัญที่ควรคำนึงถึง มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2553, น. 271) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบที่จำเป็นในการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติ ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนได้แก่ผู้ที่มีภาวะประสพการณ์เดิมความพร้อมแรงจูงใจ เป็นต้น

2. อาจารย์ผู้สอน ได้แก่ วิเคราะห์ทักษะที่จะสอน การศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนฝึกฝน ทักษะที่ยังขาดอยู่ให้สมบูรณ์ และส่งเสริมทักษะที่มีอยู่แล้วให้มีความชำนาญมากขึ้น อธิบายและสาธิต ทักษะที่จะฝึกอย่างช้า ๆ ให้เข้าใจ และชัดเจนตามลำดับทุกขั้นตอนพยายามแจ้งผลการฝึกกลับไปยัง ผู้เรียนบ่อย ๆ หรือทันทีที่ฝึกสำเร็จในแต่ละขั้น

ชม ภูมิภาค (2554, น. 296) ได้กล่าวว่า การเรียนทักษะการปฏิบัติ มีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 3 ส่วนคือ

1. ความรู้
2. การกระทำเพื่อให้ถูกต้อง
3. การปฏิบัติจนเป็นอัตโนมัติถึงขั้นเชี่ยวชาญ

การสอนทักษะประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ทักษะต้องพิจารณาแยกแยะรายละเอียดของทักษะนั้นออกมา
- ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความสามารถเบื้องต้นที่เกี่ยวกับทักษะของนักเรียน
- ขั้นที่ 3 จัดการฝึกหน่วยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยที่ขาดหายไป
- ขั้นที่ 4 ชั้นอธิบายและสาธิตทักษะให้นักเรียนดู
- ขั้นที่ 5 จัดภาวะสิ่งเร้ากำหนดเวลาการปฏิบัติ และการให้รู้ผลปฏิบัติ

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2554, น. 97) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนการสอน ทักษะการปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

1. สถานที่ฝึกปฏิบัติต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา
2. การฝึกปฏิบัติเป็นการลงมือทำงานจริงปฏิบัติงานจริงในสภาพที่ใกล้เคียงหรือเป็น สภาพจริงให้มากที่สุด
3. เอกสารการฝึกปฏิบัติ เช่น คู่มือการฝึกปฏิบัติแบบฝึกปฏิบัติ
4. การเตรียมตัวของผู้เรียน และผู้สอน เช่น ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึก กำหนดเนื้อหา เตรียมเอกสาร อุปกรณ์ สถานที่ และกำหนดเวลาผู้เรียน จำเป็นต้องมีความรู้มีทักษะ ขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจขั้นตอน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติ

จากองค์ประกอบของการเรียนการสอนทักษะการปฏิบัติ ที่นักวิชาการกล่าวไว้ข้างต้น สรุป ได้ว่า ทักษะการปฏิบัติเป็นทักษะ ที่สำคัญอีกทักษะหนึ่งที่ผู้เรียน ทุกระดับชั้นควรมีการฝึกฝน และมี ประสบการณ์ในการปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาเนื้อหาการปฏิบัติได้อย่างดีต่อเนื่อง ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ และลงมือทำงานจริงจึงจะทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น

2.5.7 การวัดทักษะปฏิบัติ

การวัดทักษะปฏิบัติจำเป็นต้องมีการให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติงานหากประมวล แนวคิดของนักวัดผลทั้งหลายจะพบว่า ทักษะการปฏิบัติงานเป็นความสามารถซึ่งอาจจะเป็นด้านสมอง (Cognitive Skills) หรือไม่ใช่ทางสมอง (Non-cognitive Skills หรือ Manual Skills) ก็ได้ทั้งนี้ทักษะดังกล่าวสามารถทดสอบได้โดยให้ผู้ถูกทดสอบ “แสดง” (Perform) ให้ดูเพื่อจะได้มีข้อมูลในการตัดสินระดับความสามารถในการปฏิบัติงานทั้งความถูกต้องในกระบวนการปฏิบัติงานหรือคุณภาพของผลงานที่เป็นผลมาจากกระบวนการปฏิบัติหรือทั้งกระบวนการ และผลงานการวัดทักษะปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการที่วัดทักษะการปฏิบัติโดยสิ่งที่วัดหรือทักษะที่วัด (Object of Measurement) เป็นความสามารถด้านใดก็ได้จุดสำคัญอยู่ที่ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นนั้นเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในรูปของการปฏิบัติการวัดทักษะปฏิบัติเป็นการวัดที่ใช้สถานการณ์เพื่อทดสอบการปฏิบัติงานของบุคคลซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวัดพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ละคนทั้งนี้ผู้ถูกวัดจะได้รับมอบหมายให้ทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งมีกระบวนการทำงานตามขั้นตอนที่ควรจะเป็นจุดมุ่งหมายสุดท้ายได้เป็นผลงานออกมการวัดทักษะปฏิบัติจึงเป็นการวัดกระบวนการปฏิบัติงาน (Process) และการวัดคุณภาพที่ได้จากการปฏิบัติ (Product) (สุวิมล ว่องวานิช, 2557, น. 2-3)

2.5.7.1 การประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ การประเมินการปฏิบัติช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงความสามารถนิสัยวิธีการทำงานของผู้เรียน และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนในลักษณะที่เป็นความจริง เช่น ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ความสามารถในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การสาธิตผลงาน การทำงานกับกลุ่มเพื่อน การใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ผู้สอนสามารถสังเกต และประเมินความสามารถของผู้เรียนได้ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความสามารถของผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น วิธีการวัด และประเมินผลการปฏิบัติงาน นอกจากจะใช้วิธีการสังเกตการสัมภาษณ์ผู้เรียนทั้งกระบวนการ และผลการทำงานแล้วผู้สอนอาจใช้วิธีการสอบที่เรียกว่า Performance Test เช่น การสอบภาคปฏิบัติในวิชาวิทยาศาสตร์ การสอบภาคปฏิบัติในวิชาดนตรีนาฏศิลป์ การสอบภาคปฏิบัติในวิชาพลศึกษา เป็นต้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2557, น. 3)

การประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติสามารถทำได้โดยการทดสอบความสามารถทางกล้านเนื้อของผู้เรียนที่แสดงออกมาในเรื่องของความเร็วความถูกต้องความแข็งแรงความคงทนและการประสานสัมพันธ์กันในการทดสอบดังกล่าวครูจะต้องทำการทดสอบความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวน้อยหนึ่งอย่างหรือมากกว่านั้นตามรายละเอียดต่อไปนี้ความเร็ว (Speed) สามารถวัดได้ในรูปของปริมาณงานที่ผู้เรียนสามารถทำได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดเช่นจำนวนคำต่อนาทีที่พิมพ์ได้หรือในรูปของเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานที่กำหนดได้ให้แล้วเสร็จความถูกต้อง (Accuracy) สามารถวัดได้จากการนับจำนวนที่ผิดหรือระยะทางที่ห่างออกไปจากเป้าหมายความแข็งแรง (Strength) สามารถวัดได้จากสิ่งที่มีน้ำหนักขนาดต่างๆหรือแรงกลที่ปรากฏในมาตรวัดมักใช้ในการ

ตรวจสอบคุณภาพของชิ้นงาน (Singer, 1982, pp. 125; อ้างถึงใน นวลจิตต์ เขาวีร์ดิพงษ์, 2555, น. 51-53)

2.5.7.2 เครื่องมือวัดทักษะปฏิบัติ

ในการประเมินทักษะปฏิบัติโดยส่วนมากผู้ตรวจต้องให้คะแนนกระบวนการหรือผลงานของผู้เรียน หากไม่มีเครื่องมือ และเกณฑ์ในการตัดสินก็ยากที่จะหาความเที่ยงตรงได้ ดังนั้นจึงมีการสร้างเครื่องมือ เพื่อช่วยให้ผู้ตรวจให้คะแนนได้สะดวก และเที่ยงตรงมากขึ้นเครื่องมือในการวัดทักษะปฏิบัติมีหลายแบบ ดังนี้

1) แบบสำรวจรายการ (Check List) แบบสำรวจรายการจะเป็นรายการที่กำหนดไว้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการให้กระทำ หรือวิธีการ ที่มีจุดประสงค์ จะให้ทำตามนั้น ผู้สังเกตจะตรวจสอบว่า ผู้ถูกประเมินได้ทำตามรายการนั้นหรือไม่ การใช้แบบสำรวจ รายการเป็นการกำหนดน้ำหนักคะแนน ว่าได้หรือไม่ ถ้าผ่านหรือได้ แสดงว่าผู้ปฏิบัติได้ทำตามรายการนั้นถูกต้องถ้าไม่ได้ แสดงว่าทำไม่ถูกต้อง (สุนันท์ ศลโกสม, 2559, น. 70-71) ในการสังเกตการปฏิบัติบางครั้งอาจให้ผู้สังเกตบันทึกลำดับที่ของการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมตามลำดับตั้งแต่ 1 เป็นต้น ไปก็ได้ซึ่งในลักษณะนี้ จะทำให้มองเห็นภาพรวมของการปฏิบัติงานอีกด้วย (ส.วาสนา ประवालพฤษ์, 2554, น. 1-11) ในบางครั้งอาจมีการระบุความถี่ของพฤติกรรมที่ทำด้วยเช่น ยิ้ม 3 ครั้งยกมือ 5 ครั้งซึ่งจะบอกถึงความเข้มข้นของการปฏิบัติเช่นกัน (Mehrens and Lehman, 1984, pp. 351)

2) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มาตราส่วนประมาณค่าไม่ได้มีความแตกต่างจากแบบสำรวจรายการมากนักเพียงแต่มีการขยายลำดับคะแนนที่ให้เพิ่มขึ้นแต่เป็นที่นิยมในการใช้วัดการปฏิบัติมากกว่าเพราะมีคุณลักษณะที่ต่อเนื่องอาจทำเป็น 2 ระดับจนถึง 10 ระดับแต่นิยมทำเป็นเลขที่มากกว่าเช่น 3, 5, 7 ระดับ

3) แบบจัดอันดับ (Ranking) การจัดอันดับเป็นวิธีที่จะเรียงลำดับผู้เรียนในคุณสมบัติหนึ่ง ๆ ตามที่กำหนดให้ ซึ่งสามารถใช้ในการวัดวิธี หรือผลงานได้แต่ส่วนใหญ่ใช้ในการวัดผลงานมากกว่าการจัดอันดับมีความเชื่อมั่นสูงขึ้น ถ้าจัดอันดับด้วยคุณสมบัติใดคุณสมบัติหนึ่ง โดยเฉพาะ และมีนิยามของคุณสมบัตินั้นชัดเจนในการจัดอันดับคุณภาพผลงานซึ่งมักใช้ในการสอบด้านการปฏิบัตินั้นครูอาจจะแบ่งคุณภาพผลงานออกเป็นหลายประการแล้วจัดอันดับที่ละคุณภาพการจัดอันดับที่ง่าย และสะดวก

4) แบบบันทึก (Record) การบันทึกมักเป็นวิธีการที่ไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้ อย่างชัดเจนเหมือนวิธีอื่น ๆ ผู้บันทึกค่อนข้างมีอิสระในการบันทึกลงไปมากกว่าเครื่องมือชนิดอื่นการบันทึกเพียงครั้งเดียวไม่สามารถให้ข้อมูลที่มีความหมายนักแต่การบันทึกต่อเนื่องหลาย ๆ ครั้งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น การบันทึกไม่ควรลงความเห็นของผู้บันทึกลงไป ยกเว้นให้เขียนแยกให้ชัดเจน

2.5.7.3 การสร้างเครื่องมือวัดทักษะปฏิบัติ

มีผู้เสนอหลักและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดทักษะปฏิบัติไว้หลายท่าน ดังนี้

Tucker (1986, pp. 6-10) ได้เสนอขั้นตอน ในการสร้างแบบทดสอบ ด้านการปฏิบัติ โดยทั่วไปไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ ของการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน คำบ่งชี้การกระทำ (Action Word) ที่ใช้ประจำ คือ แสดง หรือสาธิต (Demonstrate) และสร้าง (Construct) ตัวอย่างของการ กำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติ
2. กำหนดสถานการณ์ของการทดสอบที่ชัดเจนซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้จะเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกในการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ต้องการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน การกำหนดคำสั่งในการปฏิบัติงาน
3. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลกระบวนการ (Process) และผลงาน (Product) อย่างชัดเจนที่จะทำให้เป็นการตัดสินใจที่มีความเป็นปรนัยมากขึ้น
4. สร้างแบบประเมินในการให้คะแนนการปฏิบัติงานซึ่งเป็นการนำเกณฑ์ในการ ประเมินงานที่ปฏิบัติที่ได้จัดทำขึ้นในข้อ 3 นำมาเรียงลำดับก่อนหลังตามข้อคำถามและกำหนดให้ น้ำหนักคะแนนเกณฑ์แล้วแต่ความสำคัญในวิธีการปฏิบัติงานผู้ประเมินจะพิจารณาก่อนการปฏิบัติ ของผู้เข้าสอบว่าตรงตามเกณฑ์ที่ระบุไว้หรือไม่แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์

Mehrens and Lehman (1984, p. 208) ได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาแบบทดสอบ ด้านการปฏิบัติดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) เพื่อกำหนดว่ามีความสามารถอะไรบ้างที่ ควรทดสอบวิธีหนึ่งที่ดีที่สุดในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นของงานก็คือให้ผู้ทำการทดสอบ (Examiner) เรียนรู้งานและตรวจตราอย่างระมัดระวังในขั้นตอนการฝึกหัดวิธีนี้จะทำให้ผู้สร้าง แบบทดสอบเห็นภาพพจน์ได้ว่าสภาพที่แท้จริงที่เกี่ยวข้องด้วยเป็นอย่างไรมากกว่าที่จะได้มาจากการ สังเกตผลงานเพียงอย่างเดียว
2. เลือกรงานทักษะและความสามารถที่มีความสำคัญที่จะเกี่ยวข้องในงาน และ การปฏิบัติหรือทักษะบางอย่างควรระบุไว้ด้วยในการวิเคราะห์งานหลังจากที่ตัดสินใจแล้วว่า ความสามารถอะไรบ้างที่จะถูกทดสอบเราจะต้องกำหนดว่าการปฏิบัตินั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการ หรือผลงานหรือทั้งสองประการร่วมกัน
3. การสร้างแบบฟอร์มการสังเกตหรือแบบฟอร์มการประเมินควรบอกชนิดของ สิ่งที่ต้องมีการบันทึกประกอบการสังเกตด้วยเช่นคุณภาพของผลงานที่ทำความเร็วในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามควรให้ความสำคัญกับทักษะและความสามารถในการปฏิบัติ

4. สร้างรูปแบบของแผนงานตัวอย่างเราทราบว่าไม่มีแบบทดสอบฉบับใดที่สามารถบรรจุทุกสิ่งทุกอย่างที่เราต้องการจะวัดสำหรับแบบทดสอบวัดด้านการปฏิบัติผู้สร้างต้องอาศัยหลักเกณฑ์จากการวิเคราะห์งานแล้วเลือกงานที่สำคัญที่สุด

5. การสร้างแผนการดำเนินการสอบเช่นเตรียมคำสั่งขอบเขตของเวลาวัสดุ คำแนะนำในการให้คะแนน และอื่น ๆ

6. ทดลองข้อสอบก่อนที่จะจัดทำรูปแบบข้อสอบ

สรุปได้ว่าการประเมินทักษะปฏิบัติเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนทางด้านการปฏิบัติซึ่งกระทำได้ 3 ประการคือ

1. การตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหาทางทฤษฎี
2. การตรวจสอบความสามารถในการปฏิบัติงาน
3. การตรวจคุณภาพผลงานสำเร็จ

2.5.7.4 การกำหนดเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติ

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2557, น. 95-96) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติสามารถทำได้ 2 ทางคือ

1. กำหนดโดยอาศัยความนึกคิดของผู้ตรวจ (Subjective Evaluation) มาเป็นเกณฑ์จึงจำเป็นต้องใช้คนตรวจอย่างน้อย 2 คนการกำหนดเกณฑ์ด้วยวิธีนี้จะเป็นลักษณะการให้คะแนนในขั้นวิธีการปฏิบัติงานลำดับขั้นการวางแผนโดยพิจารณาจาก

- 1.1 การใช้และวิธีการระวังรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์
- 1.2 ลำดับขั้นการทำงาน
- 1.3 การระวังอุบัติเหตุขณะทำงานการใช้เครื่องป้องกัน
- 1.4 ความสะอาดความเป็นระเบียบในการจัดวางเครื่องมือ
- 1.5 ความประหยัดวัสดุบางอย่างเช่นน้ำมันหล่อลื่น เป็นต้น

คะแนนที่ได้จากผู้ตรวจสอบ 2 คนนำมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนผลงานนั้น ได้เช่น 10 คะแนนสำหรับผลงานดีลักษณะงานดีการใช้งานดีการทำงานดี 6 คะแนนสำหรับงานพอใช้ลักษณะงานพอใช้และใช้งานได้ 1 คะแนนสำหรับผลงานใช้ไม่ได้ลักษณะงานไม่ดีและใช้งานไม่ได้ 0 คะแนนสำหรับกรณีที่ไม่มีผลงาน

2. กำหนดโดยพิจารณาที่ขนาดของผลงาน (Objective Evaluation) นับว่าเป็นการกำหนดที่มาจากความเที่ยงตรงแม่นยำและใช้เป็นมาตรฐานได้เพราะใช้เครื่องมือในการตรวจสอบได้พิจารณากำหนดได้ดังนี้

- 10 คะแนนสำหรับงานที่อยู่ในพิภักที่กำหนดให้
- 7 คะแนนสำหรับงานที่มีขนาดอยู่นอกพิภักไม่เกิน \pm ร้อยละ 25 ของพิภัก
- 1 คะแนนสำหรับงานที่มีขนาดอยู่นอกพิภักไม่เกิน \pm ร้อยละ 50 ของพิภัก
- 0 คะแนนสำหรับกรณีที่ไม่มีผลงาน

โดยสรุป การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะปฏิบัติจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องทราบถึงหลักการต่าง ๆ ของเครื่องมือที่นำมาใช้ในการฝึกทักษะปฏิบัติ การที่ผู้เรียนจะเกิดทักษะปฏิบัติได้นั้น จำเป็นต้องได้ลงมือปฏิบัติกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์และมีการฝึกปฏิบัติซ้ำหลาย ๆ ครั้งในการฝึก นอกจากจะมีการฝึกทักษะปฏิบัติที่ดีแล้วครูยังจำเป็นที่จะต้องศึกษาเทคนิควิธีการและขั้นตอนในการฝึกเพื่อให้การใช้การฝึกทักษะปฏิบัติต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากที่สุดอันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นที่เนื้อหา และความจำมากกว่ากระบวนการจึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ และทักษะไม่เพียงพอส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แนวทางในการแก้ปัญหาอีกวิธีหนึ่งคือ ครูต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่คำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละบุคคลส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญาส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.6.1 ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2555, น. 1-2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนซึ่งครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้แผนการวัดผลประเมินผลโดยการวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา หรือหน่วยการเรียนรู้ซึ่งยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดอันสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2555, น. 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดแผนจัดการเรียนรู้มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยการเรียนรู้ และระดับบทเรียน

รุจิรี ภูสาระ (2555, น. 159) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2558, น. 368) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอนล่วงหน้าก่อนจัดการเรียนรู้จริงระบุถึงวัตถุประสงค์เนื้อหาวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อและเครื่องมือที่ใช้และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2558, น. 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 34) ได้ให้ความหมายว่า แผนการสอน เป็นการนำรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการวัดผลประเมินผลเพื่อใช้สอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยกำหนดเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ของการเรียนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนจัดเตรียมรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีระบบ เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในแต่ละครั้ง และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.6.2 ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2554, น. 3-4) ได้ให้เหตุผล และความสำคัญในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อครูผู้สอน ดังนี้

1. ครูมีโอกาสศึกษาหลักสูตร แนวการสอน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม

2. ครูสามารถเตรียมกระบวนการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้มากกว่า เช่น ปัจจัยเรื่องอำนวยความสะดวก ของโรงเรียน ทรัพยากร ค่านิยม และความเชื่อมั่นของท้องถิ่น

3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูจะเป็นคู่มือของตนเองที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับผู้เรียนระยะเวลา จำนวนชั่วโมง ที่ใช้จริงในแต่ละภาคเรียน สามารถสอนได้ครบถ้วนและทันเวลา

4. ครูผู้สอนสามารถใช้ข้อมูลที่ต้องการ เทียบตรงแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนว่า การจัดทำแผนการสอนจะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอนการเลือกใช้สื่อ การวัด และประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และวัดผลประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

สรุปได้ว่า การวางแผนการสอนเป็นงานสำคัญของครูผู้สอนการสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนเป็นสำคัญประการหนึ่งถ้าผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดีก็เท่ากับบรรลุจุดหมายปลายทางไปแล้วครั้งหนึ่งการวางแผนการสอนจึงมีความสำคัญ หลายประการได้แก่ 1) ทำให้ผู้สอนสอนด้วยความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความแคล่วคล่องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่นดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์ 2) เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป 3) ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตรยอมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร 4) ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน 5) ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนและเป็นแนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็นเมื่อผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน 6) ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน

2.6.3 ลักษณะของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้

รุจิรี ภูสาระ (2555, น. 159) ได้เสนอว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องตอบคำถามได้ว่า

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง
2. จะเสริมสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้างจึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์
3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง
4. จะใช้สื่ออุปกรณ์อะไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์
5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณลักษณะตามที่คาดหวังไว้

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2555, น. 321) ได้กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ควรเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดประสงค์ การสอน เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลโดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติได้คิดได้ทำได้แก้ปัญหาและได้เกิดทักษะกระบวนการสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจะต้องช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดีดังนั้นผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดีซึ่งมี ดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระจ่างชัดเจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้

มนสิข สิริสมบุญ (2558, น. 36) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีรายละเอียดชัดเจนถึงกิจกรรมผู้เรียนบทบาทของครูการใช้สื่อการวัดผลจนผู้อื่นมองเห็นพฤติกรรมจริง ๆ ในห้องเรียนได้อย่างสมบูรณ์ จึงถึงว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี และไม่จำเป็นต้องบันทึกการสอนอีกก็ได้ เพราะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจนใช้แทนบันทึกการสอนได้ ลักษณะของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดี ดังนั้นผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอนกระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้สอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาเหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระจ่างชัดเจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
6. ทุกหัวข้อในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดประสงค์ การสอนเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติได้ คิดได้ ทำได้ แก้ปัญหา และได้เกิดทักษะกระบวนการนำไปใช้ใน ชีวิตได้

2.6.4 องค์ประกอบของแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

มีนักวิชาการด้านการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คล้ายกันในองค์ประกอบหลัก แต่แตกต่างกันออกไปในบางประเด็นซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555, น. 298) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วยหัวเรื่องความคิดรวบยอดหรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล) เพื่อหาคำตอบ

ดังกล่าวจึงกำหนดให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

- 6.1 วิชาหน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
- 6.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 6.3 เนื้อหา
- 6.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 6.5 สื่อการเรียนการสอน
- 6.6 วัดผลประเมินผล

สรุปได้ว่า ในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องเขียนให้ครบทุกหัวข้อดังนี้ 1) วิชาหน่วยที่สอน และสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง 2) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนการสอน 6) วัดผลประเมินผล 7) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา และ 8) บันทึกหลังการสอน

2.6.5 รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555, น. 299) ได้กล่าวว่า รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนดอย่างไรก็ตามลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกันซึ่งพอสรุปได้ 3 รูปแบบดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อรูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องตีตารางรูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียนเพราะไม่ต้องตีตารางแต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กัน ในแต่ละหัวข้อดังตัวอย่าง

ตัวอย่างรูปแบบแผนการสอนแบบเรียงหัวข้อ

1. สารสำคัญ
2. จุดประสงค์
 - 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 2.2 จุดประสงค์นำทาง
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล
7. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติมหรือภาคผนวก

2. แบบกึ่งตารางนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนดแม้ว่าต้องใช้เวลาในการตีตาราง แต่ก็สะดวกต่อการอ่านทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน

3. แบบตารางรูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ คล้ายแบบกึ่งตารางโดยนำหัวข้อสารสำคัญมาไว้ในตารางด้วย

รุจิร ภูสาร (2555, น. 53) ได้มีผู้วางรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลายการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นิยมใช้ในปัจจุบันแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องตีตารางรูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียนเพราะไม่ต้องตีตารางแต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละข้อ

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกึ่งตารางรูปแบบนี้ จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนดแม้ว่าต้องใช้เวลาในการตีตาราง แต่ก็สะดวกต่อการอ่านทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน

3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตารางรูปแบบนี้ จะเขียนเป็นช่อง ๆ คล้ายแบบกึ่งตาราง โดยนำหัวข้อสารสำคัญมาไว้ในตารางด้วย

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 69) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาสามารถที่จะกำหนดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา สภาพผู้เรียน และสภาพของท้องถิ่นได้ แต่โดยหลักการจัดการเรียนการสอนทั่วไปนิยมที่จะกำหนดรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัสดุ อุปกรณ์
7. การวัดผลประเมินผล
8. กิจกรรมเสนอแนะ

สรุปได้ว่ารูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการเขียนจะไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาจะกำหนดเพื่อความสะดวกในการจัดทำและให้สัมพันธ์กับข้อกำหนด

2.6.6 ผลดีของการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะทำให้ครูช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพ และประสบการณ์ในกระบวนการต่าง ๆ และทักษะกระบวนการ อันจะมีผลต่อการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้ทำงานโดยนึกถึงความจำเป็นประโยชน์ และคุณค่าของงานที่มีต่อส่วนรวมก่อนลงมือกระทำ
2. เป็นผู้ที่มีจิตใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย ไม่ยึดติดความคิดเดียว
3. เป็นผู้ที่ตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติอย่างใช้เหตุผล ไม่มีความลำเอียง
4. เป็นผู้ที่คิดวางแผนล่วงหน้า ก่อนลงมือทำงานทุกครั้ง
5. เป็นผู้ที่คอยติดตามตรวจสอบผลงาน และปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิมอยู่เสมอ
6. เป็นผู้ที่มีความพอใจในการทำงาน และปฏิบัติงานทุกครั้งด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

2.6.7 ข้อควรคำนึงในการทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2555, น. 320) ได้กล่าวว่าการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรคำนึงถึงข้อต่อไปนี้

1. เขียนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งในทุกข้อเพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านมีรายละเอียดพอสมควรไม่ย่อเยิ่นและไม่ละเอียดมากเกินไป
2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกันเป็นประโยคที่ได้ใจความไม่ใช่ความค้ำไม่ยืดเยื้อเยิ่นเย้อและไม่เป็นภาษาพูด
3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่องให้สอดคล้องกันเช่น

- 3.1 สารสำคัญจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
- 3.2 จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรมและการวัดผล
- 3.3 สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล
- 3.4 เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนการสอนก่อน-หลังในทุกหัวข้อ
- 3.5 เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้องเช่นจุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 3.6 จัดเนื้อหากิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้
- 3.7 คิดจัดกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่เสมอไม่ควรใช้วิธีเดียวกันทุกครั้งที่สอน
- 3.8 เขียนให้เป็นระเบียบง่ายแก่การอ่านและสะอาดชวนอ่าน
- 3.9 เขียนในสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสอนตามที่ได้วางแผนไว้

สรุป แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการหรือโครงการที่เตรียมไว้อย่างมีระบบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของเดวิสซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะปฏิบัติแก่ผู้เรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพต่อไป

2.7 การหาประสิทธิภาพ

การทดสอบหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ เป็นการนำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำไปทดลองใช้จริง หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

2.7.1 เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะจะกำหนดเป็นเกณฑ์ไว้ โดยกำหนดเปอร์เซ็นต์ต้องผลเฉลี่ยของคะแนนการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด ซึ่งกำหนดตัวสมมติให้เป็น E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ แต่โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักตั้งเอาไว้ ดังนี้ 80/80, 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ คือ 70/70, 75/75 ตามสูตรการหาค่า E_1/E_2 (บุญชม ศรีสะอาดและคณะ, 2553, น. 101)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2557, น. 493-500) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือว่าเมื่อผลิตสื่อขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเช่นชุดการสอนบทเรียนสำเร็จรูปหรือหนังสือเรียน ควรได้รับการประเมินประสิทธิภาพของสื่อว่าเหมาะที่จะนำไปใช้ต่อหรือไม่หรือสื่อนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพื่อจะได้หาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1. การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นระดับที่ผู้ผลิตสื่อการเรียนพึงพอใจว่าเมื่อสื่อนั้นมีประสิทธิภาพถึงระดับที่กำหนดไว้แล้วก็มีคุณค่าที่จะนำไปใช้ในการสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรม 2 ประเภทคือพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1/E_2 (E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการและ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่องคือการประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลายๆพฤติกรรมเรียกว่ากระบวนการ (Process) ของผู้เรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม และบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย คือ การประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากหลังการทดสอบหลังเรียนและการสอบไล่

ประสิทธิภาพของสื่อจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่น่าพอใจโดยกำหนดเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั้นคือ E_1/E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมโดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตนาศึกษาอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้เช่น 75/75 เป็นต้นอย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งไว้ต่ำเพราะเมื่อตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดแล้วก็มักได้ผลเท่านั้นเช่นในระบบการสอนของไทยในปัจจุบันได้กำหนดเกณฑ์ไม่ตั้งใจไว้ 0/50 นั่นคือกระบวนการมีค่า 0 เพราะครูมักไม่มีเกณฑ์เวลาให้งานหรือแบบฝึกหัดแก่นักเรียนส่วนคะแนนผ่านคือ 50 % ผลปรากฏว่าคะแนนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉลี่ยแต่ละปีเพียง 51 % เท่านั้น

วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพหาได้ดังนี้ (ชัยยงค์ พรมวงศ์, 2557, น. 495)

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ระหว่างเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบวัดจุดประสงค์การเรียนรู้
ระหว่างเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum F$ แทน คะแนนรวมของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าวก็จะมีการนำคะแนนแบบฝึกหัดหรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรมกลุ่ม/เดี่ยวและคะแนนทดสอบหลังเรียนมาเข้าตารางแล้วคำนวณหา E_1/ E_2

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2557, น. 496) และโสภณ นุ่มทอง (2550, น. 82) เสนอไว้ดังนี้

แบบเดี่ยว (1 : 1 : 1) เป็นการทดสอบกับผู้เรียน 1 คนโดยใช้เด็กอ่อนปานกลางและเด็กเก่งคำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดี่ยวได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มากแต่ไม่ต้องปรับปรุงเมื่อปรับปรุงแล้วสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่มในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

แบบกลุ่ม (1 : 10) เป็นการทดลองกับผู้เรียน 6 - 10 คน (คณะผู้ที่เรียนเก่งและอ่อน) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 % ก็ให้ยอมรับหากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของเครื่องมือใหม่โดยยึดสภาพความจริงเป็นเกณฑ์สมมุติว่าเมื่อทดสอบประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่าเครื่องมือนั้นมีประสิทธิภาพเพราะว่า 83.5/85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้แต่ถ้าแสดงไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง 80/80 ดังนี้

เกณฑ์ 80/80 ในความหมาย ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข

80 ตัวหลัง E_2 คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 การหาค่า E_1 และ E_2 ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 109)

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum X$	แทน	คะแนนของแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกทักษะทุกชุดรวมกัน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.7.2 การหาประสิทธิภาพ

2.7.2.1 ขั้นตอนการทดลองหาประสิทธิภาพ

เมื่อสร้างวัดทักษะขึ้นเป็นต้นฉบับแล้วต้องนำแบบแบบวัดทักษะไปทดลองหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ขั้นทดลองแบบกลุ่มเดี่ยว ทดลองกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี อย่างละ 1 คน แล้วนำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2) ขั้นทดลองกลุ่มเล็ก ทดลองกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 หรือ 2 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้ว ปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3) ชั้นทดลองแบบกลุ่มใหญ่ ทดลองกับนักเรียนที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และดี กลุ่มละ 10 คน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ แล้วทำการปรับปรุงผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.7.2.2 ข้อควรคำนึงในการทดลองเครื่องมือ

การหาประสิทธิภาพเครื่องมือได้ผลคุ้มค่า สิ่งที่ต้องคำนึงมี ดังนี้

- 1) ควรเลือกนักเรียนที่เป็นตัวแทนของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกทักษะ
- 2) ควรเลือกเวลาที่ปราศจากเสียงรบกวน ไม่ร้อนอบอ้าว และไม่ใช้เวลานักเรียนรีบร้อนกลับบ้าน
- 3) ต้องอ่านคำชี้แจงประกอบการฝึกแต่ละกิจกรรมให้เข้าใจทุกครั้ง
- 4) ในการทดลองภาคสนามในชั้นเรียนจริง ต้องใช้ครูเพียงคนเดียวผู้สังเกตต้องอยู่ห่าง ๆ ไม่เข้าไปช่วยเหลือเด็ก
- 5) ไม่ว่าจะเป็นการทดลองแบบเดี่ยว แบบกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ ครูจะต้องอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนทราบ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะไว้ คือ 80/80 ที่ผู้รายงานได้ตั้งเกณฑ์ไว้สูง เพราะจากการอ่านงานวิจัยของหลาย ๆ ท่านมักพบว่า การตั้งเกณฑ์ไว้สูงจะมีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนด้วย และตั้งระดับความผิดพลาดไว้ร้อยละ 5 โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพตั้งแต่ 82.51 /82.51 ขึ้นไป เท่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพต่ำกว่า 77.40 / 77.40

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของการสอน และประสิทธิภาพของสื่อการสอน หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบสื่อประสมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมาย โดยการประเมินด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (E_1/E_2) หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการพิจารณาจากกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ดังนี้

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากการประเมินปฏิบัติงานตามใบงานและการทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80

2.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.8.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชนินทร์ อินทพิราภรณ์ สุวิทย์ หิรัญยาภาณท์ และสิริวรรณ เมธีวิวัฒน์ (2550, น. 5) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ทักษะสมรรถภาพต่าง ๆ ของสมองหรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงของบุคคลที่ได้รับการเรียนการสอน หรือผลงานที่นักเรียนได้จากการประกอบกิจกรรม

อารีย์ วชิรวารการ (2552, น. 143) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนการฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ แต่คนส่วนมากเข้าใจว่าผลสัมฤทธิ์เกิดขึ้นจากการสอนภายในโรงเรียน และมองในแง่ความรู้ ความสามารถทางสมองเท่านั้น ในทางที่เป็นจริงแล้ว ความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรม ก็เป็นผลจากการฝึก และอบรมซึ่งกันนับว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

สุนีย์ ลิ้มรสสุคนธ์ (2554, น. 42) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมองหรือประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนการฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลสามารถวัดได้โดยวิธีการทดสอบหรือวิธีการต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 46) ได้อธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนการฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่โรงเรียนที่บ้านและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางสมองความรู้สึกค่านิยมจริยธรรมต่าง ๆ

สมนึก ภัททิยธนี (2556, น. 13) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะ หรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่เกิดจากการเรียนการสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของตัวบุคคล และสามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.8.2 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2551, น. 96) และวิไล ทองแผ่ (2557, น. 142-147) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. กำหนดชนิดข้อสอบและกำหนดวิธีสร้าง
4. เขียนข้อสอบ
5. ตรวจทานข้อสอบ
6. การจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
7. การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
8. การจัดแบบทดสอบฉบับจริง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะแบ่งเป็น 6 ขั้นตอนคือ

1. การวางแผนสร้างข้อสอบ
2. การเขียนข้อสอบ
3. การตรวจทานข้อสอบ
4. การจัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง
5. การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ
6. การจัดแบบทดสอบจริง

2.8.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดความรู้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แล้วผู้เรียนมีความรู้บรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมาตรฐานการเรียนรู้มากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะหาทางปรับปรุงแก้ไขพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพรวมถึงการปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่คุ้นเคยคือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement tests) ถ้าแบ่งตามกลุ่มผู้สร้าง และวิธีการสร้างแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

2.8.3.1 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized tests) เป็นแบบทดสอบที่สร้างโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในเนื้อหาและมีทักษะการสร้างแบบทดสอบมีการทดลองใช้และวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบหลายด้านหลายครั้งจนได้มาตรฐาน

2.8.3.2 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher made tests) เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เพื่อใช้ในการทดสอบนักเรียนในชั้นเรียน ประเภทของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้อาจจะแบ่งในมิติอื่น เช่น แบ่งตามลักษณะของแบบทดสอบ แบ่งได้ 2 ประเภท เช่นกันคือ

- 1) แบบทดสอบปรนัย (Objective tests) ได้แก่
 - 1.1) แบบถูก-ผิด (True-false)
 - 1.2) แบบจับคู่ (Matching)

- 1.3) แบบเติมคำหรือข้อความให้สมบูรณ์ (Completion)
- 1.4) แบบคำตอบสั้น (Short answer)
- 1.5) แบบเลือกตอบ (Multiple choice)
- 2) แบบทดสอบอัตนัย (Essay tests) ได้แก่
 - 2.1 แบบจำกัดคำตอบ (Restricted response items)
 - 2.2 แบบไม่จำกัดคำตอบหรือตอบอย่างเสรี (Extended response items)

สรุป ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบความเรียง แบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ซึ่งข้อสอบแบบทดสอบเลือกตอบ เป็นข้อสอบที่ผู้วิจัยจะนำมาเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพราะสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาตรวจให้คะแนนง่าย มีความเป็นปรนัยสูง และสามารถนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ และปรับปรุงให้ข้อสอบมีคุณภาพดีขึ้นได้ง่าย กว่าแบบทดสอบอื่น

กล่าวโดยสรุป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกเช่นตามลักษณะการสร้างแบ่งเป็น 2 ประเภทคือแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งสร้างจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านวัดผลการศึกษา มีการหาคุณภาพเป็นอย่างดีส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดสอบในชั้นเรียน หรืออาจแบ่งตามเกณฑ์อื่น ๆ แตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัดซึ่งแบบทดสอบแต่ละชนิดต่างมีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ เนื่องจากแบบทดสอบดังกล่าวมีข้อดีหลายประการดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และในบรรดาแบบทดสอบปรนัยทั้งหมดแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบจัดได้ว่าเป็นแบบทดสอบที่ดี (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2553, น. 85) ซึ่งสอดคล้องกับชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2559, น. 100) ที่กล่าวว่าข้อสอบแบบเลือกตอบเป็นแบบทดสอบที่นิยมใช้กันมากสำหรับแบบทดสอบนี้มีความเป็นปรนัยสูงสามารถวัดความรู้ได้ทุกระดับพฤติกรรมของพุทธิพิสัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอัตนัยที่มีลักษณะเป็นแบบอิงกลุ่มเพื่อให้สอดคล้องกับแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้หลักการสอนรูปแบบของเดวีส์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

2.8.4 จุดมุ่งหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่งที่ใช้ประเมินผลการเรียนการสอนโดยเฉพาะการวัดสมรรถภาพทางสมองเป็นสำคัญจุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และนวลเสนห์ วงศ์เชิดธรรม, 2555, น. 221-223) มีดังนี้

2.8.4.1 เพื่อจัดตำแหน่งผู้เรียนเป็นการจัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถ กล่าวคือผู้เรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันไว้ด้วยกันเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้

เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มการทดสอบเพื่อจัดตำแหน่งนั้นต้องมีการทดสอบก่อนการเรียนการสอนในวิชานั้นๆในทางการศึกษาจุดมุ่งหมายในการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อจัดตำแหน่งนิยมใช้กันใน 2 ลักษณะเพื่อการจัดจำแนกเช่นแยกผู้เรียนออกเป็นประเภทตามระดับคะแนน (A B C และ D) และเพื่อคัดออก

2.8.4.2 เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนทราบศักยภาพของตนเองในขณะนั้นและใช้เป็นแนวทางให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเองทั้งด้านความรู้ความสามารถลักษณะนิสัยและทักษะต่าง ๆ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.8.4.3 เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนการปรับปรุงการเรียนการสอนควรทำอย่างต่อเนื่องอาจใช้เมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยย่อยซึ่งเมื่อพบผู้เรียนคนใดไม่ผ่านเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้สอนก็ควรจะได้ศึกษาว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนในเรื่องใดจะได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องจากนั้นจึงประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับจุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอาจจำแนกตามระยะเวลาของการวัดและการประเมินได้ 3 ระยะดังนี้

1. วัดและประเมินผลก่อนการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาสารสนเทศของผู้เรียนในเบื้องต้นสำหรับไปจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบการด้วยการประเมิน

1.1 การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียน
การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียนเป็นการตรวจสอบความรู้ทักษะและความพร้อมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ๆ ที่ผู้เรียนต้องการเรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสมแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงซ่อมเสริมหรือเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมและพื้นฐานพอเพียงซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี

1.2 การประเมินการรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน

การประเมินการรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียนเป็นการประเมินผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการสอนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่จะเรียนนั้นมากน้อยเพียงไรเพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียนแต่ละคนว่าเริ่มต้นเรียนเรื่องนั้น ๆ โดยมีความรู้เดิมอยู่เท่าไรจะได้นำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วทำให้เกิดพัฒนาการหรือเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงไรซึ่งทำให้ทราบถึงศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนสามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดเตรียมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับความรู้เดิมของผู้เรียนว่าจะจัดอย่างเข้มข้นหรือมากน้อยเพียงใดจึงทำให้แผนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

และพัฒนาการต่าง ๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยกันทุกคนได้ในขณะที่ไม่ทำให้ผู้เรียนที่มีความรู้เดิมอยู่แล้วเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเสียเวลาเรียนในสิ่งที่ตนรู้แล้วการประเมินความรอบรู้ก่อนเรียนมีขั้นตอนการปฏิบัติเหมือนกับการประเมินความพร้อมต่างกันเฉพาะความรู้ทักษะที่ประเมินเท่านั้น

2. การวัดและการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้การสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้วางแผนไว้หรือไม่ทั้งนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนและส่งเสริมผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ

3. การวัดและการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนเมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่งว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนแล้วผู้เรียนเกิดพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงไรทำให้สามารถประเมินได้ว่าผู้เรียนมีศักยภาพในการเรียนเพียงไรและกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนเพียงไรข้อมูลจากการประเมินภายหลังการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย ได้แก่

3.1 ปรับปรุงแก้ไขซ่อมเสริมผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือจุดประสงค์ของการเรียน

3.2 ปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียน

การประเมินผลหลังเรียนนี้ถ้าจะให้สอดคล้องกับการประเมินก่อนเรียนเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนควรใช้วิธีการประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 13-18)

4. เพื่อการให้คำปรึกษาและแนะแนวเพื่อช่วยให้ครูแนะแนวมีข้อมูลที่เป็นความสามารถของผู้เรียนในด้านการเรียนว่าผู้เรียนเก่งอ่อนหรือด้อยอย่างไรซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพโดยจะส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้นั่นก็คือการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพยากรณ์นั่นเอง

5. เพื่อสรุปผลการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งระบบและตัดสินผลคะแนนได้ -ตกกล่าวคือเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรายวิชาต่างๆตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาคการประเมินผลนี้นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อการสรุปตัดสินความสำเร็จของผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างรายปีรายภาคเป็นสำคัญแล้วยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไขผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนเกิด

พัฒนาการและมีผลการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 18)

กล่าวโดยสรุป แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญของครูผู้สอนที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอน เช่น เพื่อจัดตำแหน่งผู้เรียนตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ให้คำปรึกษาแนะแนว และสรุปผลการเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังให้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้นใช้เป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.8.5 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมและถูกต้องตามหลักวิชานั้น มีหลักการสร้างแบบทดสอบดังนี้ (Hopkins & Antes, 1990, p. 153-155)

1. ควรเขียนแบบทดสอบในระหว่างหรือเพิ่งเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ เพราะจะทำให้ผู้เขียนแบบทดสอบยังจำและเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี
2. แบบทดสอบต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและตารางวิเคราะห์หลักสูตร
3. แบบทดสอบต้องถามในเรื่องที่มีความสำคัญไม่ถามในรายละเอียดปลีกย่อยหรือเรื่องที่ไม่ใช่แก่นสาระของเนื้อหา
4. แบบทดสอบต้องถามให้ผู้สอบตอบโดยการสะท้อนถึงความรู้ที่ได้จากการศึกษา
5. การเลือกประเภทของแบบทดสอบต้องคำนึงว่าแบบทดสอบจะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ (Needed Data) แบบทดสอบที่นำมาสอบต้องตรง (Straight for Wardly) กับสิ่งที่จะวัดให้มากที่สุด
6. ควรมีการศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น จากแบบทดสอบมาตรฐานคำสั่งต้องกะทัดรัดชัดเจนว่าจะให้ผู้สอบทำอะไรตอบอย่างไรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและถูกต้องไม่ควรลอกข้อความโดยตรงจากหนังสือมาสร้างเป็นแบบทดสอบเพราะจะทำให้ผู้สอบตอบได้ง่าย
7. หลีกเลี่ยงข้อคำถามข้อใดข้อหนึ่งไปแนะคำตอบอีกข้อหนึ่ง
8. ควรมีการตรวจสอบและวิจารณ์ข้อสอบโดยผู้สอนในรายวิชาหรือระดับชั้นเดียวกัน เพื่อปรับปรุงแบบทดสอบให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ Hopkins & Antes (1990, p. 155) ได้เสนอองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ควรพิจารณาก่อนที่จะสร้างแบบทดสอบได้แก่ความถี่ของการสอบเช่นรายภาครายเดือนหรือรายสัปดาห์ระยะเวลาที่ใช้สอบการกำหนดวันสอบการให้คะแนนการแปลผลคะแนนการรวบรวมแบบทดสอบกระบวนการทดสอบ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การสร้างแบบทดสอบนั้นผู้สร้างแบบทดสอบต้องคำนึงถึงหลักการสร้างหลายประการ เช่น ควรเขียนข้อสอบในระหว่างที่สอนแบบทดสอบต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

คำถามของแบบทดสอบต้องถามในเรื่องที่สำคัญไม่ถามเรื่องปลีกย่อยคำถามต้องสะท้อนถึงความรู้ที่ได้ศึกษากลมในสิ่งที่ต้องการจะวัดภาษาที่ใช้ต้องเข้าใจง่าย และกะทัดรัดคำชี้แจงต้องชัดเจนนอกจากนี้ ต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้สอบการให้คะแนนและการแปลผลคะแนนด้วย

2.8.6 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนการสร้างสรุปได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ (บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และนวลเสนห์ วงศ์เชิดธรรม, 2555, น. 221-223 และพิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2555, น. 99-100)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบประกอบด้วย

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารและงานวิจัย ต่างๆ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สร้างแบบทดสอบต้องทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีแบบใดบ้างแบบทดสอบแต่ละชนิดมีวิธีการสร้างและมีข้อดีข้อจำกัดอย่างไร

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนจะ เริ่มเขียนข้อคำถามผู้สร้างข้อคำถามจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบให้ชัดเจนว่าจะ วัดไปเพื่ออะไรจะได้เขียนข้อสอบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

3. กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดในตารางวิเคราะห์หลักสูตรผู้สร้าง แบบทดสอบจะต้องกำหนดขอบเขตเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้และพฤติกรรมที่จะวัด ในด้านพุทธิพิสัยได้แก่ความรู้ความจำความเข้าใจการนำไปใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่า

4. กำหนดลักษณะของแบบทดสอบและส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์หรืออิงกลุ่มก็ได้ซึ่งลักษณะ ข้อสอบจะเป็นแบบปรนัยหรืออัตนัยก็ได้หรือลักษณะข้อสอบเป็นทั้งปรนัยและอัตนัยรวมกันก็ได้ทั้งนี้ ผู้สร้างแบบทดสอบอาจใช้เกณฑ์ต่อไปนี้กำหนดลักษณะข้อสอบซึ่งได้แก่

- 4.1 วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล
- 4.2 ระดับพฤติกรรมของการเรียนรู้ที่จะวัด
- 4.3 ลักษณะหรือคุณสมบัติผู้เข้าสอบ
- 4.4 จำนวนผู้เข้าสอบ
- 4.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบดำเนินการสอบและตรวจข้อสอบ
- 4.6 ความเป็นอิสระในการตอบ

ส่วนการกำหนดส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบได้แก่ความยาวของแบบทดสอบหรือ จำนวนของข้อสอบและคะแนนระยะเวลาที่ใช้ทำแบบทดสอบวิธีดำเนินการสอบการตรวจให้คะแนน การแปลความหมายของคะแนนตลอดจนค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การลงมือสร้างข้อสอบ

1. ผู้สร้างแบบทดสอบลงมือสร้างแบบทดสอบตามรายละเอียดในตารางวิเคราะห์ข้อสอบคำนึงถึงความยากของข้อสอบระยะเวลาที่ใช้สอบคะแนนและการตรวจให้คะแนนด้วย
2. ตรวจสอบข้อสอบผู้สร้างต้องทบทวนแบบทดสอบเพื่อให้ข้อสอบที่สร้างขึ้นมานั้นมีความถูกต้องครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับทดลองเพื่อนำไปใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจคุณภาพข้อสอบก่อนนำไปใช้

1. นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการวัดผลการศึกษาจำนวน 3 - 5 ท่านตรวจความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นสร้างได้ถูกต้องและเหมาะสมเพียงใดพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือไม่โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

นำข้อสอบที่ได้หาค่าความสอดคล้อง IOC และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับใหม่

2. ทดลองสอบนำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอบ (try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือนักเรียนที่เพิ่งเคยเรียนในเรื่องนั้น ๆ จำนวนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป

3. วิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบนำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแล้วคัดเลือกข้อสอบที่ใช้ได้คือมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปจากนั้นให้นำข้อสอบที่ได้คัดเลือกแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับใหม่นำไปทดสอบกับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงหรือนักเรียนที่เพิ่งเคยเรียนในเรื่องนั้น ๆ จำนวนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไปเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

4. จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบ คือ เริ่มจากการวางแผนการสร้างการลงมือและการตรวจเพื่อปรับปรุง หากพบว่า ข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบให้มีคุณภาพ แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.9 ความพึงพอใจในการเรียนรู้

2.9.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายประการ ดังนี้

มนตรี เฉียบแหลม (2554, น.7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขเมื่อเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (Goals) ความต้องการ (Want) หรือแรงจูงใจ (Motivation)

ศุภศิริ โสมาเกต (2554, น. 49) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2555, น. 130) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรวบรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่ความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

กิติมา ปริติติลล (2559, น. 321) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทนทางด้านวัตถุและทางจิตใจซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้

Good (1973, p. 320) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงระดับความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจ และทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ การศึกษาความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจเท่านั้น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกรัก ชอบ ยินดี และมีความสุข เมื่อกิจกรรมนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายตามความต้องการของตนเอง

2.9.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Maslow (1970, pp. 69-80, อ้างถึงใน สุนทร หลักคำ, 2547, น. 44) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ เป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับ การยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐาน

ที่ว่า “มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองความพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีกความต้องการของคนเรานั้นอาจจะซ้ำซ้อนกันความต้องการอย่างหนึ่งอาจไม่ทันหมดไปความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้” ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิต ทั้งที่เป็นอยู่ปัจจุบันและอนาคตความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมความต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ความต้องการเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระ เสรีภาพ
5. ความต้องการที่จะประสบผลสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบผลสำเร็จทุกอย่างในชีวิตซึ่งเป็นไปได้ยาก

2.9.3 การวัดความพึงพอใจ

เนื่องจากความพึงพอใจเป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การจะวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่นั้น จึงมีความจำเป็นต้องใช้และสร้างเครื่องมือที่จะช่วยวัดทัศนคตินั้น ๆ ได้ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ชวลิต ชูกำแพง (2551, น. 112-113) ได้อธิบายถึงวิธีการวัดจิตพิสัยที่นิยม ดังนี้

1. การสังเกตเป็นการสังเกตการพูดการกระทำการเขียนของนักเรียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ครูต้องการวัด
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ครูใช้พูดคุยกับนักเรียนในประเด็นที่ครูอยากรู้ ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกทัศนคติของนักเรียนเพื่อนำสิ่งที่นักเรียนพูดออกมาแปลความหมายเกี่ยวกับลักษณะจิตพิสัยของนักเรียนได้ เช่น ครูอยากรู้ว่าเขาสนใจเรียนวิชาภาษาไทยหรือไม่เคยอ่านหนังสืออะไรดี ๆ บ้าง คำตอบของนักเรียนจะทำให้ครูประเมินได้ว่า มีความสนใจการเรียนมากน้อยปานใด
3. การใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือวัดทัศนคติ วัดความสนใจวัดคุณธรรมจริยธรรมไว้มากพอสมควรซึ่งครูคนอื่น สามารถนำไปใช้ได้ ถ้าเป็นแบบวัดทัศนคติ หรือวัดความสนใจจะมีรูปแบบการวัด 3 รูปแบบ คือ แบบของลิเคิร์ท แบบเธอร์สตัน แบบของออสกูด

แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบของลิเคิ์ท มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

ตารางที่ 2.1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

ข้อความที่กล่าวในเชิงนิมาน (ทางบวก) (Positive Statements)		ข้อความที่กล่าวในเชิงนิเสธ (ทางลบ) (Negative Statements)	
มากที่สุด	5 คะแนน	มากที่สุด	1 คะแนน
มาก	4 คะแนน	มาก	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน	น้อย	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน	น้อยที่สุด	5 คะแนน

2.9.4 การสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

ศุภศิริ โสมาเกตู (2554, น. 49) ได้ศึกษาแนวคิดของ Scott (1970, p. 157) และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเสนอแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานมีลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว และความหมายต่อผู้ทำ

ลักษณะที่ 2 งานต้องมีการวางแผนและวัดสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงาน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจ ภายในเป้าหมายของงานต้องมีความภูมิใจในการทำงานโดยตรง งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

การนำแนวคิดมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนมีแนวทางดังนี้

1. ศึกษาความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และระดับความสามารถหรือพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
2. วางแผนการสอนอย่างเป็นกระบวนการ และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและกำหนดเป้าหมายในการทำงาน สะท้อนผลงานและทำงานร่วมกันได้

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวแล้ว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนจะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม วิธีการ สื่อ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง โดยให้ผู้เรียนได้รับผลตอบแทนจากการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยเฉพาะผลตอบแทนภายใน หรือรางวัล

ภายในที่เป็นความรู้สึกของผู้เรียน เช่น ความรู้สึกถึงความสำเร็จของตนเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ ได้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ส่วนผลตอบแทนภายนอก เช่น คำชมเชย คະแนนผลสัมฤทธิ์ที่น่าพอใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องชมเชยจาก พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนเกิดจากปัจจัยทั้งภายใน และภายนอก ซึ่งครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมาย เมื่อเกิดความพึงพอใจจะเกิดผลที่ดีต่อการเรียนรู้ผลดี หรือนำพามาไปสู่ความพึงพอใจทำให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งที่เกิดจากการได้รับตอบสนองในสิ่งที่ตนเองคาดหวังไว้ เป็นไปตามคาดหวัง จนทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

2.9.5 หลักและเกณฑ์ความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 99-103) ได้อธิบายว่าแบบวัดที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณข้างขึ้นกับว่า จะมีกี่ระดับและเป็นข้อความเชิงนิมิตาน (Positive Scale) หรือข้อความเชิงนิเสธ (Negative Scale) กรณีข้อความเชิงนิมิตาน เช่น “วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาสังคม” หรือ “วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่เรียนสนุก” (ในแบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาสังคม) จะตรวจให้คะแนนคำตอบด้านบวกเป็นค่าสูงด้านลบเป็นค่าต่ำ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตรวจให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย ตรวจให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ ตรวจให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ตรวจให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตรวจให้ 1 คะแนน

กรณีข้อความเชิงนิเสธ เช่น “วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย” หรือ “พอจะถึงชั่วโมงเรียนสังคมศึกษาก็จะรู้สึกไม่อยากจะเรียน” (ในแบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา) จะตรวจให้คะแนนกับกับกับคะแนนที่เป็นแบบนี้มัน กล่าวคือ จะให้คะแนนคำตอบ ด้านบวกเป็นค่าต่ำ ด้านลบเป็นค่าสูง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตรวจให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย ตรวจให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ ตรวจให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ตรวจให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตรวจให้ 5 คะแนน

มาตราส่วนประมาณค่าที่มีคำตอบในลักษณะอื่นเช่นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จะตรวจให้คะแนนโดยใช้ระบบกันนี้ ในการใช้แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่านี้ผู้วิจัยอาจต้องการรายงานผลของการตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแต่ละข้อหรือแต่ละด้าน (ซึ่งต่างก็ประกอบไป

ด้วยหลาย ๆ ข้อ) ว่ามีความเห็นอยู่ในระดับใด กรณีเช่นนี้จะต้องหาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ในแต่ละข้อ (หรือแต่ละด้าน) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยอีกทีในการแปลความหมายนั้นจะใช้เกณฑ์ซึ่งเป็นระบบเดียวกันกับระบบการตรวจให้คะแนนถ้าระบบการให้คะแนนตรงกับอธิบายมาแล้วจะใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	แปลความหมายว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	แปลความหมายว่า	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	แปลความหมายว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	แปลความหมายว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	แปลความหมายว่า	น้อยที่สุด

สรุปได้ว่าความพึงพอใจ คือทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัยคือปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor)

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.10.1 งานวิจัยในประเทศ

นิลวรรณ วงศ์ละ (2553, น. 111) ได้ศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่องสาวอีสานเชิงหวดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 84.24/89.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7769 นักเรียนมีความก้าวหน้าในด้านการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.69 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีคะแนนทักษะปฏิบัติหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใจมาก

พิมพ์พิลาภรณ์ วัลคำ (2553, น. 103) ได้ศึกษา เรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชิงसानกระดั่ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเชียงเพ็งตามแนวคิดของเดวิส ผลการวิจัย พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจนักเรียนมีผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจเรื่อง เชิงसानกระดั่ง เพิ่มขึ้นโดยมีคะแนนร้อยละ 84.60 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนร้อยละ 88.75 ด้านการสามารถปฏิบัติทักษะสาระนาฏศิลป์ เรื่อง แข็งसानกระดั่ง นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการปฏิบัติทักษะท่ารำแข็งसानกระดั่งดียิ่งขึ้น โดยมีคะแนนความสามารถด้านการปฏิบัติทักษะเท่ากับร้อยละ 91.67 ด้านผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของเดวีส์ ทำให้นักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนรู้สามารถปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของทักษะได้ดี และเชื่อมโยงทักษะย่อยรวมเป็นองค์ความรู้โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแบบบันทึกประจำวันแบบสัมภาษณ์นักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะปฏิบัติดีขึ้น

ปาริชาติ ตาสว่าง (2554, น. 97) ได้ศึกษา เรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง แข็งนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง แข็งนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.51/81.43 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง แข็งนั่งข้าวเหนียวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.7023 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 70.23 นักเรียนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ทักษะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีคะแนนทักษะปฏิบัติหลังการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามแผนการเรียนรู้เรื่องแข้งนั่งข้าวเหนียวโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

สุภาพ ไพรเวทย์ (2554, น. 62) ได้ศึกษา เรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์สาระนาฏศิลป์ เรื่อง แข็งชัยภูมิบ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์สาระนาฏศิลป์ เรื่อง แข็งชัยภูมิบ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.13/52.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์สาระนาฏศิลป์ เรื่อง แข็งชัยภูมิบ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6701 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 67.01 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ เรื่อง แข็งชัยภูมิบ้านพี่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ เรื่อง แข็งชัยภูมิบ้านพี่สามารถปฏิบัติทักษะการรำเพลงแข้งชัยภูมิบ้านพี่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน

สุดารัตน์ บัวบุญจ้ำมา (2555, น. 90) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติ 6 ชั้นของกระทรวงศึกษาธิการได้แก่รับรู้รูปแบบทำตามแบบปฏิบัติได้เอง

ปฏิบัติได้อย่างชำนาญประยุกต์และสร้างสรรค์มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้สูงขึ้นผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติเรื่องร่ววงมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 88.42/87.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่องร่ววงมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7698 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 76.98 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง ร่ววงมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติเรื่องร่ววงมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) มีทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีค่าเฉลี่ยทักษะร้อยละ 84.04 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสมีทักษะการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดีมีความพึงพอใจต่อการกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

เจษฎา ศิลาสี (2556, น. 69) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 89.04/92.59 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.7906 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 79.06 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว มีทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มธุรส วงศ์อำไพ (2553, น. 79-84) ได้ศึกษา เรื่องการเปรียบเทียบความรู้ทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 2 (วัดช้างใหญ่) อำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งได้รับการสุ่มอย่างง่ายจากห้องเรียนตามสภาพจริงจับฉลากเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปา 1 ห้องเรียนจำนวน 24 คนและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติ 1 ห้องเรียนจำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปาสูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปาสูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปาสูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสา เมลานนท์ (2555, น. 77) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่องนาฏลีลานาฏยศัพทโดยใช้วิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Sympson) พบว่า มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สันมีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ที่ใช้ในวัตกรรมการสอนโดยรวมและรายเพลงทุกเพลง สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี ลิ้มรัตนพันธุ์ (2556, น. 69) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงามชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.57/82.92 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงามชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6889 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.893) นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินทักษะปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 87.67 นักเรียนมีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.33$ S.D. = 0.77) 4) นักเรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเรียนสามารถฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงามได้อย่างถูกต้องสวยงามตามแบบส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะปฏิบัติดีขึ้น

อารมณ จ่าลองสอง (2557, น. 79) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะชุดพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรีนาฏศิลป์เรื่องภาษาในท่ารำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นและพัฒนาแล้วใช้ในการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผลเท่ากับ .435 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ที่ตั้งไว้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะชุดพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองรำในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระดนตรีนาฏศิลป์เรื่องภาษาในท่ารำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มลิวรรณ โนนศิริ (2557, น. 67) ได้ศึกษา เรื่องการสร้างชุดการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ชุดการสอนเรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.86/82.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้การสอนโดยใช้ชุดการสอนเรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนอกจากนี้ยังพบว่า การทดสอบภาคปฏิบัติหลังสิ้นสุดการเรียนด้วยชุดการสอนได้คะแนนเฉลี่ยรวม 31.48 อยู่ในระดับดีมาก

มาลา โพธิสว่าง (2557, น. 124) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยใช้รูปแบบแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองจันทร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.04/92.00 ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความคิดสร้างสรรค์หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วิยะดา ลาสอน (2558, น. 94) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาษาท่าและนาฏยศัพท์กลุ่มสาระศิลปะสาระนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.56/86.67 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาษาท่าและนาฏยศัพท์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ .7940 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์มีความสามารถในการปฏิบัติภาษาท่าและนาฏยศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มัญชุสา สุขนิยม (2560, น. 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ตามแนวคิดของเดวิสมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 88.04/96.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (85/85) 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.04 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เครื่องดนตรีคีย์บอร์ดตามแนวคิดของเดวิสโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

วิไลรัตน์ แซ่เอี้ยว (2560, น. 100) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐานโดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง รำวงมาตรฐานโดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสมีค่าความเหมาะสม และความสอดคล้องเท่ากับ 4.40

ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของการทดลองแบบเดี่ยวแบบกลุ่มและแบบสนามมีค่าเท่ากับ 85.00/82.50, 87.78/85.28 และ 97.08/95.83 ตามลำดับค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.4 คิดเป็นร้อยละ 40.00, 0.4854 คิดเป็นร้อยละ 48.54 และ 0.9119 คิดเป็นร้อยละ 91.19 ตามลำดับแผนการจัดการเรียนรู้ของชุดกิจกรรมมีค่าความเหมาะสมและความสอดคล้องเท่ากับ 4.38 แบบประเมินทักษะปฏิบัติมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (IRR) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.9980 และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 ผลการจัดกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ด้านทักษะปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับร้อยละ 53.08 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับร้อยละ 95.83 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 98.78

2.10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Denise และ Renzulli (2012, p. 376-386) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบ และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองของห้องเรียนที่มีการใช้ภาษา 1 ภาษาและ 2 ภาษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีแนะนำสิ่งใหม่ในความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบ และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการใช้ 1 ภาษาจำนวน 8 คนและห้องเรียน 2 ภาษาจำนวน 6 คนเป็นนักเรียนชาวบราซิล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์จำแนกเพื่อศึกษาความต่าง และความสามารถในการคิดนอกกรอบ และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการฝึกอบรม และกลุ่มควบคุมมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ครู และนักเรียนที่มีส่วนร่วมในโปรแกรมการฝึกอบรมจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าโปรแกรมฝึกอบรมสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดนอกกรอบ และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยโปรแกรมการฝึกอบรมได้ค่อนข้างยาก และผลจากการทดสอบก่อน และหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมพบว่ามีความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเองลดลง และห้องเรียนที่มีการใช้ภาษา 1 ภาษาและ 2 ภาษาไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการคิดนอกกรอบ และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะวิเคราะห์ออกเป็น 3 ด้านหลักซึ่งจะช่วยอธิบายโปรแกรมการฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดนอกกรอบ และความสามารถในการรู้คิดด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามการนำโปรแกรมการฝึกอบรมไปใช้เพื่อยกระดับของนักเรียนบราซิลในการใช้ 2 ภาษาและเพื่อเข้าใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

Anderson (2012, p. 4795-A) ได้สร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพที่ตั้งไว้และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มที่

สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้การวางแผนการสอน และวิธีสอนแต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา และผู้เรียนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Nabor (2015, p. 3241-A) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนในเกรด 5 และเกรด 6 โดยใช้แบบทดสอบ Lowa Test of Education Progress : Science วัดความสามารถในการแก้ปัญหา และใช้แบบทดสอบ Lowa Test of Basic Skill From 5 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนเกรด 6 มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนเกรด 5 2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสามารถในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน

Burrill (2016, p. 293-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบผลของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ซึ่งการตรวจสอบสภาพที่เกี่ยวข้องระบุถึงการมีความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กระบวนการเชิงสร้างสรรค์กับการสร้างศิลปะโดยใช้ทฤษฎีทางสรีระวิทยาประสาททางสุนทรีย์และทางจิตวิทยาเครื่องมือวิเคราะห์กระบวนการเคลื่อนไหวคือแฟ้มประวัติการเคลื่อนไหวของ Kestenberg พบว่าผลการศึกษาที่มีกิจกรรมที่เป็นทางการซึ่งเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์กิจกรรมที่เป็นทางการจุกจุกความเคลื่อนไหวทางร่างกายของเด็กการศึกษาครั้งนี้ชี้แนะไว้ว่าเด็กในกลุ่มอายุนี้คือ 4 ปีครึ่งถึง 5 ปีสามารถพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองและสติปัญญาได้เป็นอย่างดีโดยใช้การเคลื่อนไหวทางร่างกายและความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ

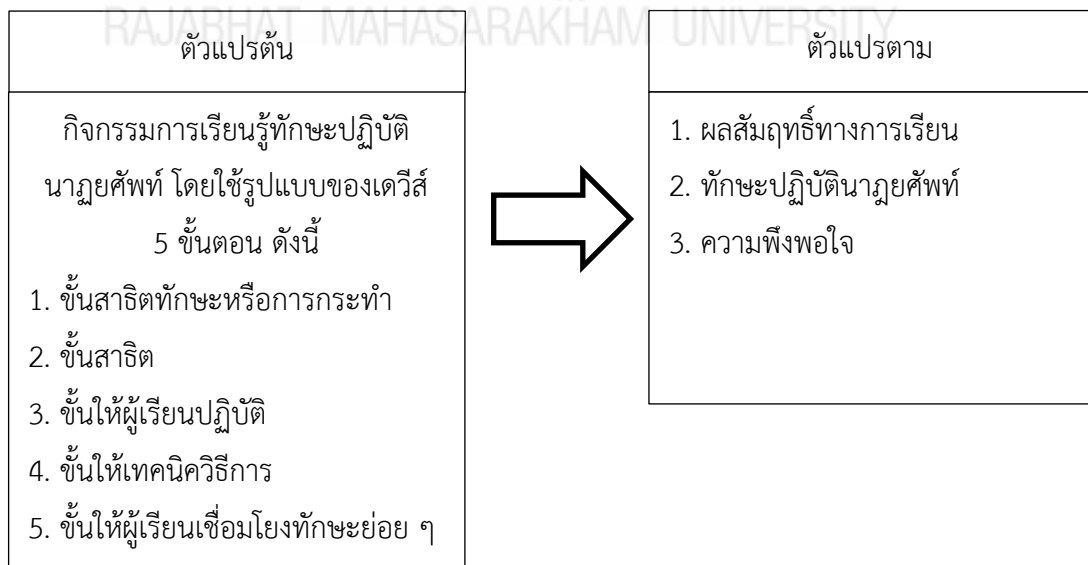
McGregor (2016, p. 168-A) ได้ศึกษาเพื่อจัดหาโปรแกรมการสอนที่ออกแบบเพื่อเพิ่มการคิดสร้างสรรค์ระหว่างนักศึกษาที่เข้าวิทยาลัยและได้รับการกำหนดว่าเสี่ยงต่อความไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียนและเพื่อสอบสวนผลของโปรแกรมที่มีต่อทักษะการเรียนรู้การคิดเชิงสร้างสรรค์ความสามารถในการอ่านและการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน นักศึกษาที่เข้าร่วมโปรแกรมเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนช่วงเวลาเชื่อมโยงฤดูร้อนของชั้นเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับภาคเรียนฤดูใบไม้ร่วงฤดูแรกเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบวัดทักษะการเรียนรู้แบบ ACT แบบทดสอบการอ่าน Nelson-Denny แบบวัดการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของ Watson-Glaser และแบบทดสอบการคิดเชิงสร้างสรรค์ของ Torrance ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้คำวิจารณ์ของนักศึกษาในเชิงปริมาณก่อนและหลังการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่มีแนวโน้มของการปฏิบัติในการทดสอบของนักศึกษาที่สังเกตเห็นได้ไม่แตกต่างกัน กลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ประโยชน์มากที่สุดตลอดช่วงการใช้โปรแกรม และรับรู้ตนเองว่าประสบความสำเร็จในการเตรียมตัวเพื่อเผชิญกับอนาคตทางการเรียนนักศึกษาในกลุ่มการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้รับประโยชน์น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ และไม่ได้เขียนบ่อยหรือน่าสนใจเท่ากับโปรแกรมการสอนของตนเองได้ช่วยให้บรรลุสิ่งที่พวกตนต้องการนักศึกษาทั้งในกลุ่มการแสดงเชิงสร้างสรรค์ และ

กลุ่มที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือได้รับประโยชน์เป็นส่วนน้อยในการทดสอบและเขียนถึงโปรแกรมการ
สอนของตนในเชิงบวก

จากผลการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะ
ปฏิบัติของเดวิส พบว่า สามารถส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางด้านทักษะปฏิบัติต่าง ๆ
เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เพราะนักเรียนได้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ และได้ฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ที่ละ
ส่วนแล้วนำมาเชื่อมโยงกันจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา
กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายวิชาศิลปะ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอนุบาลทุ่งมนเพื่อจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ที่เหมาะสมต่อวิชานาฏศิลป์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น และมีความ
ความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้น

2.11 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายวิชาศิลปะ โดยใช้รูปแบบของเดวิส
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของเดวิส
(ทิสนา แคมมณี, 2559, น. 247) ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังปรากฏในกรอบแนวคิด
ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มที่ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
4. แบบแผนการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มที่ศึกษา

กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เป็นนักเรียนชาย จำนวน 26 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 7 คน รวม 33 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามรูปแบบของเดวิส จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง
- 3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ
- 3.2.3 แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ จำนวน 5 ข้อ
- 3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

3.3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามรูปแบบของเดวิส นานุกัณฑ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังต่อไปนี้

3.3.1.1 ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นานุกัณฑ์ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3.3.1.2 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 และศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

3.3.1.3 สร้างแผนการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นานุกัณฑ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามรูปแบบของเดวิส จำนวน 7 แผน

3.3.1.4 ศึกษาารูปแบบ และขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามรูปแบบของกรมวิชาการสอดแทรกกับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของเดวิส โดยประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

- 1) หัวเรื่อง
- 2) สาระสำคัญ
- 3) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 4) สาระการเรียนรู้
- 5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 7) กิจกรรมการเรียนรู้

7.1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

7.2) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมของเดวิส ซึ่งมี 5

ขั้นตอน ดังนี้

7.2.1) ชี้นาสิตหรือการกระทำ

7.2.2) ชี้นาสิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

7.2.3) ชี้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

7.2.4) ชี้นให้เทคนิควิธีการ

7.2.5) ชี้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆ

7.3) ชี้นสรุป

7.3.1) การวัดและประเมินผล

7.3.2) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

7.3.3) ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษา

7.3.4) สรุปผลการจัดการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามรูปแบบของเดวีส์ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และระยะเวลาที่ใช้เรียน

แผนที่	เรื่อง/หัวข้อ	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล	สื่อ/แหล่งข้อมูล
1	นาฏยศัพท์ ท่าวงบน ท่าวงกลาง ท่าวงหน้า ท่าวงล่าง และท่าวงบัวบาน	1.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่านาฏยศัพท์ทาง นาฏศิลป์ไทยท่าวงบน ท่าวงกลาง ท่าวงหน้า ท่าวงล่าง และท่าวงบัวบาน 1.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการแสดง ท่านาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ท่านาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ
2	นาฏยศัพท์ ท่าจีบหงาย ท่าจีบคว่ำ และท่าจีบปรก ข้าง	2.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่าจีบหงาย ท่าจีบคว่ำ และท่าจีบปรกข้างได้อย่างถูกต้องตรงจังหวะ 2.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการแสดง ท่านาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ท่านาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ
3	นาฏยศัพท์ท่าจีบปรกหน้า ท่าจีบส่งหลัง และท่าจีบ ล่อแก้ว	3.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่าจีบปรกหน้า ท่าจีบ ส่งหลัง และท่าจีบล่อแก้ว 3.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการแสดง ท่านาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ท่านาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ
					(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง/หัวข้อ	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล	สื่อ/แหล่งข้อมูล
4	นาฏยศัพท์ท่ากรายมือ ท่าสะบัดมือจีบ ท่าม้วนมือ	4.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่ากรายมือ ท่าสะบัดมือจีบ ท่าม้วนมือ 4.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการ แสดงท่า นาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ทำนาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ
5	นาฏยศัพท์ ท่าจรดเท้า ท่า กระทุ้งเท้า ท่ากระดกเท้า และท่าประเท้า	5.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่าจรดเท้า ท่ากระทุ้ง เท้า ท่ากระดกเท้า และท่าประเท้า 5.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการ แสดงท่า นาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ทำนาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ
6	นาฏยศัพท์ท่า ท่าน เธอ ฉันทัน ไป และมา	6.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่า ท่าน เธอ ฉันทัน ไป และมา 6.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการ แสดงท่า นาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ทำนาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ
					(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง/หัวข้อ	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรม	การวัดและประเมินผล	สื่อ/แหล่งข้อมูล
7	นาฏยศัพท์ ท่าตาย ท่าเจริญรุ่งเรือง ท่าขอเชิญ และท่าปฏิเสธ	7.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติท่าตายท่าเจริญรุ่งเรือง ท่าขอเชิญ และท่าปฏิเสธ 7.2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้	- อธิบายการแสดง ทำนาฏยศัพท์ - สาธิตการแสดง ทำนาฏยศัพท์	- สังเกตพฤติกรรม การแสดงออก	- วิดีโอ - ภาพประกอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.3.1.4 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ เรื่อง นาฏยศัพท์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและปรับปรุง

3.3.1.5 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามรูปแบบของเดวีส์นาฏยศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ปรับปรุงแล้วต่อ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1) นางรสสุคนธ์ อัมเถื่อน วุฒิการศึกษา ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการ ครูผู้สอนประจำวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนบ้านทุ่งมน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2) ดร.พรสวรรค์ พรตอนก่อ วุฒิการศึกษา ป.ด. (การวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์) ตำแหน่งครูอาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3) นางหทัยกานต์ ศรีท้าววุฒิการศึกษา ค.ม. (บริหารการศึกษา) ตำแหน่งครูวิทยฐานะชำนาญการโรงเรียนอนุบาลทุ่งมน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง วุฒิการศึกษา ศษ.ด. (หลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านความถูกต้องด้านเนื้อหา และภาษา

5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชุยกะเดื่อง วุฒิการศึกษา กศ.ด. สาขาวิจัยและประเมินผล ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาการวิจัยและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ การวิจัย และด้านการวัดและประเมินผล

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะทำหน้าที่เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา ความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม ความสอดคล้องและความเป็นไปได้ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดการประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นและให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีเกณฑ์พิจารณาตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 103)

5 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

และพิจารณาระดับคุณภาพของแผนการจัดการจัดการการเรียนรู้ตามผลการแปลผลค่าเฉลี่ย
ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ความเหมาะสมระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ความเหมาะสมระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ความเหมาะสมระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ความเหมาะสมระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

ถ้าค่าความเหมาะสม มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ มีความเหมาะสมหรือมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือลักษณะพฤติกรรม แต่ถ้ามีค่าน้อยกว่า 3.50 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือ ลักษณะพฤติกรรม ควรตัดออกหรือปรับปรุงแก้ไขซึ่งผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (4.90) (ภาคผนวก ค)

3.3.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

3.3.1.7 นำแผนการสอนที่ผ่านการปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง
ต่อไป

3.3.2 การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อวัดความรู้ทางนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ สำหรับใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.3.2.1 ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมวิธีการสร้างแบบทดสอบการวัดผลประเมินผลจาก เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้

3.3.2.2 ผู้วิจัยได้ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรของสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน ซึ่งพิจารณาจากเนื้อหาสาระและลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการวัดซึ่งพิจารณาได้จากตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ออก และใช้จริง

เรื่อง	ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้					
	ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การนำ ความรู้ไปใช้	การ วิเคราะห์	ข้อสอบที่ ออก	ข้อสอบที่ ใช้จริง
1. นาฏยศัพท์ทำวงบน ทำวงกลาง ทำวงหน้า ทำวงล่าง และทำวงบัว บาน	-	2 (2)	2 (1)	-	4	3
2. นาฏยศัพท์ทำจีบหงาย ทำจีบคว่ำ และทำจีบ ปรกข้าง	-	2 (1)	1 (1)	1 (1)	4	3
3. นาฏยศัพท์ทำจีบปรก หน้า ทำจีบส่งหลัง และ ทำจีบล่อแก้ว	-	2 (2)	2 (1)	-	4	3
4. นาฏยศัพท์ท่ากรายมือ ท่าสะบัดมือจีบ ท่าม้วน มือ	1 (1)	1 (0)	1 (1)	1 (1)	4	3
5. นาฏยศัพท์ท่าจรดเท้า ท่ากระทุ้งเท้าท่ากระดก เท้า และท่าประเท้า	1 (1)	2 (1)	1 (1)	1 (0)	5	3
6. นาฏยศัพท์ท่าท่าน เรอ ฉั้น ไปและมา	2 (1)	-	3 (1)	-	5	3
7. นาฏยศัพท์ท่าตาย ท่า เจริญรุ่งเรือง ท่าขอเชิญ และท่าปฏิเสธ	-	2 (1)	2 (1)	-	4	2
	4	12	12	2	30	20
รวมข้อสอบทั้งหมด	30 ข้อ					
ข้อสอบทั้งที่ต้องการทั้งหมด	20 ข้อ					

() คือ จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง

3.3.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอน นาฏศิลป์และการวัดผลการศึกษาจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจุดประสงค์ ความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC) เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริงการพิจารณาตรวจสอบใช้เกณฑ์ กำหนดคะแนนดังนี้

- +1 = เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง
- 0 = เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง
- 1 = เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง

3.3.2.4 นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณในแต่ละข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ยโดยค่าเฉลี่ยดังกล่าวเป็นดัชนีวัดความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ปกติค่าดัชนีความสอดคล้องจะยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบที่มีค่าดัชนีน้อยกว่า 0.5 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้ได้ตามเกณฑ์ทุกข้อผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ค)

3.3.2.5 นำแบบทดสอบวัดความรู้ทางนาฏศิลป์ ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนวิชานี้มาแล้ว คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลปิยวรรณ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 35 คน แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบ โดยให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ

3.3.2.6 นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (B) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป และปรับปรุงข้อที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ผลการวิเคราะห์พบว่า มีค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.35 – 0.65 และค่าอำนาจจำแนก (B) มีค่าระหว่าง 0.20 – 0.60 (ภาคผนวก ค)

3.3.2.7 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 (ภาคผนวก ค)

3.3.2.8 นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกครบทุกขั้นตอนแล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ ฉบับจริงจำนวน 20 ข้อและนำไปใช้จริง

3.3.3 การสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์

แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษารายละเอียด ดังนี้

3.3.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติและวิเคราะห์ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแบบวัดทักษะปฏิบัติการทำนาฏยศัพท์การปฏิบัติภาษาทำนาฏศิลป์ ได้ดำเนินการสร้างขึ้นเป็นแบบรูบริคโดยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 135) ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ระดับคะแนน	
ดีมาก	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	4
ดี	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	3
พอใช้	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	2
ควรปรับปรุง	กำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น	1

โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ระดับคะแนน	
4 (ดีมาก)	หมายถึง	มีคะแนนรวม 16 - 20 คะแนน
3 (ดี)	หมายถึง	มีคะแนนรวม 13 - 15 คะแนน
2 (พอใช้)	หมายถึง	มีคะแนนรวม 8 - 12 คะแนน
1 (ควรปรับปรุง)	หมายถึง	มีคะแนนรวมน้อยกว่า 8 คะแนน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือแบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ดังนี้

แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ (ตัวอย่าง)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำชี้แจง โปรดระบุระดับคะแนนตามพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติได้ลงในช่องให้ตรงกับรายการประเมิน

เลขที่	รายการประเมิน					รวม	ร้อยละ	ระดับทักษะปฏิบัติ
	ความถูกต้องของท่ารำ	ลีลาท่ารำ	จังหวะ	ความพร้อมเพรียง	ความกล้าแสดงออก			
	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)			
						(20 คะแนน)		
1								
2								
3								
4								
5								

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน (เกณฑ์การผ่านการประเมินระดับคุณภาพ 3 ขึ้นไป)

ระดับคุณภาพ

ระดับคะแนน

4 (ดีมาก) หมายถึง มีคะแนนรวม 16 - 20 คะแนน

3 (ดี) หมายถึง มีคะแนนรวม 13 - 15 คะแนน

2 (พอใช้) หมายถึง มีคะแนนรวม 8 - 12 คะแนน

1 (ควรปรับปรุง) หมายถึง มีคะแนนรวมน้อยกว่า 8 คะแนน

3.3.3.2 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมิน รายข้อตรวจสอบรายข้อว่าสามารถเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดได้ดีเพียงใด ตามนิยามที่กำหนดไว้โดยพิจารณาดังนี้

- +1 แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะปฏิบัติรายข้อนั้นตรงตามนิยามศัพท์นั้น
- 0 ไม่แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะปฏิบัติรายข้อนั้นตรงตามนิยามศัพท์นั้น
- 1 แน่ใจว่าแบบประเมินทักษะปฏิบัติรายข้อนั้นไม่ตรงตามนิยามศัพท์นั้น

3.3.3.3 รวมคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์แต่ละข้อ นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องกันระหว่างแบบวัดทักษะปฏิบัติกับ จุดประสงค์ปกติค่าดัชนีความสอดคล้อง จะยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป ส่วนแบบวัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ที่มีค่าดัชนีน้อยกว่า 0.5 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ใดตามเกณฑ์ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดทักษะปฏิบัติมาตรฐานผู้วิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ค)

3.3.4 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นาฏศิลป์ตามรูปแบบของเดวิสที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.4.1 ศึกษาแบบและขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

3.3.4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนความพึงพอใจ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 136)

มีความพึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.00	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

3.3.4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจดังกล่าว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อหาความ สอดคล้องของนิยามศัพท์เฉพาะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความตรงกับตัวชี้วัดความพึงพอใจในข้อนั้น

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความตรงกับตัวชี้วัดความพึงพอใจในข้อนั้น

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่ตรงกับตัวชี้วัดความพึงพอใจในข้อนั้น

3.3.4.4 นำผลประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบหาค่าความสอดคล้อง IOC โดยรวมคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามความพึงพอใจแต่ละข้อ นำไปหาค่าดัชนี

ความสอดคล้องกันระหว่างแบบสอบถามความพึงพอใจกับจุดประสงค์ปกติค่าดัชนีความสอดคล้อง จะยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป ส่วนแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีค่าดัชนีน้อยกว่า 0.5 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ค)

3.3.4.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นฉบับจริงเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยจึงใช้แบบแผนการวิจัยครั้งนี้โดยใช้ แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและสอบหลัง (One Group Pre-test Post-test Design) โดยมีแบบแผนการศึกษา ดังตารางที่ 3.3 ดังนี้ (ภาคทวิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา, 2552, น. 39)

ตารางที่ 3.3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้
 X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เทคนิคเดวิส
 T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

3.5 วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.5.2 เตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงให้ทราบถึงความสำคัญในการทดลองครั้งนี้

3.5.3 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) กับนักเรียนทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.4 ทำการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้กับกลุ่มตัวอย่างเมื่อสอนเสร็จในแต่ละแผนก็ให้นักเรียนปฏิบัติทำนาฏยศัพท์แล้วครูทำการประเมินทักษะปฏิบัติจนครบทุกแผน

3.5.5 ทำการทดสอบเมื่อสิ้นสุดการทดลอง (Post – test) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนอีกครั้งและนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.6 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจแล้ว เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.7.1.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 104)

$$\text{สูตร } p = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-1)$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 123)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของในกลุ่ม

3.7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตร ดังนี้
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 126)

$$\text{สูตร } S.D = \sqrt{\frac{N(\sum x^2) - (\sum x)^2}{N(N-1)}} \quad (3-3)$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum x$ ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของในกลุ่ม แทน

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.7.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่วัด (Item-Objective Congruence Index) โดยใช้วิธีของโรวินลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K.Hambleton) โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2552, น. 257)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ หรือ
ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.7.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้วิธีของเบรนนาน (Brennan) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 105)

$$\text{สูตร } B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2} \quad (3-5)$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก

U แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง

L แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง

N_1 แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์

N_2 แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

3.7.2.3 หาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร (p) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 97) ดังนี้

$$\text{สูตร } P = \frac{R}{N} \quad (3-6)$$

เมื่อ p แทน ค่าความยากของแบบทดสอบ

R แทน จำนวนคนตอบถูกต้องทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.7.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ โดยการใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น. 112) ดังนี้

$$\text{สูตร } r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2} \quad (3-7)$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	X_i	แทน	คะแนนสอบของแต่ละคน
	$\sum X_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกคน
	C	แทน	คะแนนจุดตัดการผ่านเกณฑ์

3.7.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพและประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

3.7.3.1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรคำนวณหาค่า E_1 / E_2 ใช้สูตรดังนี้ (เผชญิ กิจระการ, 2556, น. 49-50)

$$\text{สูตร } E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (3-8)$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบทดสอบ หลังเรียนทุกเรื่องรวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$\text{สูตร } E_2 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad (3-9)$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.7.4 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.7.4.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (IOC) จากสูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 269)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (3-10)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ ลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

3.7.5 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน

3.7.5.1 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ได้ตรวจหาค่าความถี่ของการตอบในแต่ละข้อ และทั้งฉบับของนักเรียนโดยรวม

3.7.5.2 นำความถี่มาคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์การประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 99-100)

3.7.6 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.7.6.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยกรณีทีกลุ่มตัวอย่างมี 1 กลุ่ม จะเป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับค่าคงที่ค่าหนึ่งของผู้วิจัยสนใจที่ต้องการเปรียบเทียบ ซึ่งค่าคงที่นี้อาจได้มาจากการกำหนดขึ้นหรือการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการใช้สถิติทดสอบ t – test One-sample test ทดสอบค่าเฉลี่ยกรณีกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่มมีสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553, น. 132)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\bar{X} - \mu}{S/\sqrt{n}}; \quad df = n \quad (3-11)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution
	n	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

3.7.6.2 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติแบบ t-test (Dependent Samples) มีสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553, น. 133)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad df = n - 1 \quad (3-12)$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
p	แทน	ร้อยละ
E ₁	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมระหว่างเรียน
E ₂	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
t	แทน	ค่าวิกฤตใน t – test (Dependent Sample)
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและทดลองใช้มาเป็นลำดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับเวลาในการดำเนินการ และนำมาวิเคราะห์เป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

ผู้วิจัยได้นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 33 คน เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการประเมินระหว่างเรียน คือ คะแนนทดสอบวัดผลการเรียนรู้และทักษะปฏิบัติ และตลอดจนคะแนนทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ จำนวน 8 แผน มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E_1/E_2) ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) กำหนดเกณฑ์ 80/80

ผลการเรียน	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)	ผลการเปรียบเทียบ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	33	350	299.55	85.58	85.58	เป็นไปตามเกณฑ์
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	33	20	16.82	84.09	84.09	เป็นไปตามเกณฑ์
ประสิทธิภาพ(E_1/E_2) เท่ากับ 85.58/84.09						

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 85.58 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 84.09 ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.58/84.09 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีทั้งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t - test แบบ Dependent Sample ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน	33	20	7.12	1.69	32	26.731**	0.00
หลังเรียน	33	20	16.82	1.07			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การทดสอบวัดผลการเรียนรู้และก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.12 คะแนน และ 16.82 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกณฑ์ร้อยละ 80

ซึ่งผู้วิจัยได้นำคะแนนหลังเรียน (Posttest) ของผู้เรียน จำนวน 33 คน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่พัฒนาขึ้นมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ t - test (One Sample) ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	รายการประเมิน					รวม	คิดเป็นร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้องของท่ารำ	ลีลาท่ารำ	จังหวะ	ความพร้อมเพรียง	ความกล้าแสดงออก			
	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)			
					(60 คะแนน)	100		
1.	11	11	10	10	11	53	88.33	ดีมาก
2.	10	10	11	11	11	53	88.33	ดีมาก
3.	11	10	10	10	10	51	85.00	ดีมาก
4.	10	10	10	10	11	51	85.00	ดีมาก
5.	11	11	10	11	10	53	88.33	ดีมาก
6.	11	10	10	10	10	51	85.00	ดีมาก
7.	10	10	10	10	10	50	83.33	ดีมาก
8.	10	10	10	11	10	51	85.00	ดีมาก
9.	10	12	10	9	11	52	86.67	ดีมาก
10.	10	10	10	11	10	51	85.00	ดีมาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เลขที่	รายการประเมิน					รวม (60 คะแนน)	คิดเป็นร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้อง ของทำร่ำ	ลีลาทำร่ำ	จังหวะ	ความพร้อม เพรียง	ความกล้า แสดงออก			
	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)			
11.	10	11	10	11	11	53	88.33	ดีมาก
12.	11	10	11	10	10	52	86.67	ดีมาก
13.	11	10	10	10	11	52	86.67	ดีมาก
14.	10	10	11	10	12	53	88.33	ดีมาก
15.	10	10	11	10	10	51	85.00	ดีมาก
16.	7	7	9	10	10	43	71.67	ดี
17.	11	10	10	10	9	50	83.33	ดีมาก
18.	10	9	10	10	9	48	80.00	ดีมาก
19.	9	11	11	11	10	52	86.67	ดีมาก
20.	10	11	10	10	11	52	86.67	ดีมาก
21.	10	11	10	11	12	54	90.00	ดีมาก
22.	11	9	7	10	6	43	71.67	ดี
23.	11	10	11	10	10	52	86.67	ดีมาก
24.	11	9	10	10	11	51	85.00	ดีมาก
25.	10	10	10	10	6	46	76.67	ดี
26.	10	10	10	10	10	50	83.33	ดีมาก
27.	12	10	10	10	11	53	88.33	ดีมาก
28.	11	11	10	10	10	52	86.67	ดีมาก
29.	11	10	10	6	7	44	73.33	ดี
30.	12	9	8	11	11	51	85.00	ดีมาก
31.	7	8	12	12	10	49	81.67	ดีมาก
32.	11	11	11	7	8	48	80.00	ดีมาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เลขที่	รายการประเมิน					รวม	คิดเป็นร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้องของทำร่ำ	ลีลาทำร่ำ	จังหวะ	ความพร้อมเพรียง	ความกล้าแสดงออก			
	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)	(12 คะแนน)			
33.	9	12	10	11	9	51	85.00	ดีมาก
\bar{X}	10.27	10.09	10.09	10.09	9.94	50.48		
S.D.	1.10	1.01	0.88	1.10	1.43	5.52		

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลังเรียนโดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละคิด 80 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 87.88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังภาคผนวก ง)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
 ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ ได้เรียนรู้ทักษะปฏิบัติและช่วยกันทำงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ	4.03	0.77	มาก
2. การได้ฝึกปฏิบัติช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้และความสามารถในท่ารำต่าง ๆ เช่น การจีบ การตั้งวง	4.15	0.87	มาก
3. กิจกรรมที่นำมาใช้ในแต่ละครั้งมีความน่าสนใจไม่น่าเบื่อ	3.88	0.60	มาก
4. ครูนำเสนอกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น	3.91	0.84	มาก
5. การจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมความรู้ และความสามารถของนักเรียน	4.00	0.79	มาก
6. ผู้เรียนทุกคนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น ปฏิบัติท่ารำจีบคว่ำ จีบหงาย	3.97	0.85	มาก
7. กิจกรรมการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนทบทวนท่ารำต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว	3.94	0.86	มาก
8. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกปฏิบัติและการประเมินผล	3.97	0.85	มาก
9. กิจกรรมการสอนนี้ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการฝึกฝนปฏิบัติในการรำท่ารำต่าง ๆ เช่น จีบคว่ำ จีบหงาย	4.09	0.98	มาก
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การพ่อนรำในงานบุญประเพณีต่าง ๆ หรือ กิจกรรมของโรงเรียน	4.06	0.93	มาก
รวม	4.00	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การได้ฝึกปฏิบัติช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ และความสามารถในท่ารำต่าง ๆ เช่น การจีบ การตั้งวง ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.87) กิจกรรมการสอนนี้ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ

ในการฝึกฝนปฏิบัติในการร่ำทำร่ำต่าง ๆ เช่น จีบคว่ำ จีบหงาย ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.98) และกิจกรรมการเรียนทักษะปฏิบัติ ส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การพ้อนรำในงานบุญประเพณีต่าง ๆ หรือ กิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.93) (ดังภาคผนวก ง)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส ที่มีประสิทธิภาพ เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ และศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สรุป ดังนี้

5.1.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.58/84.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

5.1.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลังเรียนโดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละคิด 80 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 87.88

5.1.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.55)

5.2 อภิปรายผล

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.58/84.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการหลายขั้นตอน และได้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีระบบ โดยการศึกษาหลักสูตร และเอกสารสำคัญอื่น ๆ ร่วมด้วย โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (ทีศนา แคมมณี, 2560, น. 247) เมื่อนำไปใช้กับนักเรียนจึงได้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก

5.2.1.1 ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิธีการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี ทั้งเอกสารตำรา งานวิจัยต่าง ๆ และได้ผ่านกระบวนการจัดทำอย่างถูกต้องตามขั้นตอน โดยการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 ของโรงเรียนอนุบาลทุ่งมน คู่มือครู หนังสือเรียน หลักการทฤษฎี การสร้างแผน แผนแต่ละแผนมีส่วนประกอบของแผนครบ และ การจัดทำแผนการเรียนรู้ในแต่ละแผนจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.2.1.2 วิธีการชัดเจน จัดสื่อการเรียนรู้ มีวิธีการวัด และประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560

5.2.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการถ่วงการตรวจสอบ แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตลอดจนการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม ของคณะผู้เชี่ยวชาญ และผลการประเมินพบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.90 ซึ่งหมายความว่าแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส ที่มีต่อทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

5.2.1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านกระบวนการทดลอง (Try-out) กับนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะนำไปทดลองจริง กับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น ระหว่างการทดลอง และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง แก้ไขพัฒนาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของกิจกรรม การเรียนรู้ โดยได้นำผลการทดลองไปปรับปรุงก่อนการทดลองสอนจริงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน

5.2.1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ ที่มีต่อทักษะการปฏิบัติ นาฏยศัพท์ของนักเรียนเป็นการสอนในเรื่องที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเป็นลำดับขั้น ทำให้สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงาน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และยังเป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ ก่อนค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จึงทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็ว

ที่กล่าวมาทั้งหมดอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการวิจัยของ นิลวรรณ วงศ์ละ (2553, น. 111) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 84.24/89.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ปาริชาติ ตาสว่าง (2554, น. 97) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชิงนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชิงนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.51/81.43 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สุภาพ ไพรเวทย์ (2554, น. 62) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวีส์ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชิงชัยภูมิ บ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชิงชัยภูมิบ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.13/52.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ สุดารัตน์ บัวบุญจ้มา (2555, น. 90) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 88.42/87.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เจษฎา ศิลาสิทธิ์ (2556, น. 69) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาวสาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 89.04/92.59 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มยุรี ลิ้มรัตนพันธุ์ (2556, น. 69) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.57/82.92

ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มลิวรรณ โนนศิริ (2557, น. 67) ได้ศึกษา เรื่องการสร้างชุดการสอน เพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ชุดการสอน เรื่อง นาฏศิลป์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.86/82.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ มาลา โพธิสว่าง (2557, น. 124) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียน โดยใช้รูปแบบแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.04/92.00 วิยะดา ลาสอน (2558, น. 94) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาษาท่า และนาฏยศัพท์ กลุ่มสาระ ศิลปะสาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.56/86.67 และมัณฑุสา สุขนิยม (2560, น. 97) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวีส์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรี ตามแนวคิดของเดวีส์มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 88.04/96.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (80/80)

5.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ ที่พัฒนาขึ้นเป็นการจัดกิจกรรมการ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเพื่อใช้ในการเรียน การสอนการนาฏยศัพท์ โดยเริ่มการจัดการเรียนการสอนด้วยการอธิบายให้นักเรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำให้ ให้นักเรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ ต่อมาให้นักเรียนเตรียมความพร้อมเพื่อจะเข้าสู่ กระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงาน เมื่อผู้เรียนมีความพร้อม จึงสาธิตการปฏิบัติทำรำนาฏยศัพท์ ทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ จากนั้นได้สาธิตการปฏิบัติทำรำนาฏยศัพท์ แต่ละส่วนโดยให้ผู้เรียนทำตามทีละส่วนอย่างช้า ๆ ซึ่งมีการทำผิดบ้างถูกบ้าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบ และดูแลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดจนนักเรียนสามารถทำได้ จากนั้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติโดยไม่มี การสาธิต ซึ่งนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ คล่องแคล่ว แม่นยำ รวดเร็ว และถูกต้อง ผู้วิจัย จะเสริมแรงให้กำลังใจด้วยการกล่าวชมนักเรียนทุกคน เพราะแต่ละคนมีจุดเด่นที่แตกต่างกัน เพื่อให้ นักเรียนมีความภูมิใจในตนเอง และพึงพอใจที่จะเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้นักเรียนยังมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งช่วยให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ส่ง ให้ผลนักเรียนมีความรู้และความเข้าใจ และนอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างโดยใช้ วิธีการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของเดวีส์ มีแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน มีใบ ความรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์เพื่อใช้เป็นความรู้เป็นพื้นฐานในการทำงาน มีใบกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึก ปฏิบัติ และมีใบงานการตอบคำถาม เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ที่เรียนมา นอกจากนี้กิจกรรมยังช่วย

รั้าความสนใจของผู้เรียนทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของนิลวรรณ วงศ์ละ (2553, น. 111) ได้ศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาวอีสานเชิงหวดชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปาริชาติ ตาสว่าง (2554, น. 97) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชื้อนึ่งข้าว เหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง การจัดการเรียนรู้ทักษะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สุภาพ ไพรเวทย์ (2554, น. 62) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชื้อนึ่งข้าว บ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง เชื้อนึ่งข้าวบ้านพี่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสุดารัตน์ บัวบุญจ้มา (2555, น. 90) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ ปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ เจษฎา ศิลาสิทธิ์ (2556, น. 69) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มธุรส วงศ์อำไพ (2553, น. 79-84) ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปาสูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสา เมลานนท์ (2555, น. 77) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ โดยใช้วิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของ ซิมป์สัน (Sympson) พบว่า มีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มลิวรรณ โนนศิริ (2557, น. 67) ได้ศึกษา เรื่องการสร้าง ชุดการสอนเพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์เบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การสอนโดยใช้ชุด การสอน เรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 และวิยะดา ลาสอน (2558, น. 94) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบแผน การจัดการเรียนรู้ภาษาท่า และนาฏยศัพท์ กลุ่มสาระศิลปะสาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระนาฏศิลป์ มีความสามารถในการปฏิบัติภาษาท่าและนาฏยศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลังเรียน โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละคิด 80 อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 87.88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ตามกระบวนการขั้นตอน 5 ขั้นตอน (ทีศนา แคมมณี, 2560, น. 247) เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ฝึกฝนให้ทักษะที่ละเอียด เมื่อทำได้แล้ว จึงค่อยไปฝึกทักษะต่อไป จนกว่าจะครบทุกทักษะ แล้วค่อยเชื่อมโยงทุกทักษะเข้าด้วยกัน ให้สมบูรณ์ ประกอบกับนักเรียนให้ความสำคัญ กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้ อีกประการหนึ่งคือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นมีความชัดเจนตามวิธีการของบรูม (สมนึก ภัททิยธนี, 2560, น. 178-181) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่เน้นทักษะปฏิบัติ โดยผู้เรียนจะสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติงานที่ครูผู้สอนจะต้องแบ่งเนื้อหาของหน่วยใหญ่ออกเป็นเนื้อหาย่อยให้ละเอียด และให้มีจำนวนเนื้อหาย่อยให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะย่อยเหล่านั้นให้ได้จึงเกิดความชำนาญ ในระหว่างขั้นตอนการฝึกทักษะย่อยแต่ละส่วนนั้นครูจะเป็นผู้สาธิตการปฏิบัติงานนั้นก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานแล้วปล่อยให้เด็กฝึกปฏิบัติงานด้วยตนเองโดยไม่มีการสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนปฏิบัติงานได้แล้วจึงสอนเทคนิคและวิธีการที่ช่วยให้การปฏิบัติงานได้รวดเร็ว และมีคุณภาพดีขึ้น เมื่อนักเรียนฝึกทักษะย่อยต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบย่อยของงานทั้งหมดแล้ว จึงนำประสบการณ์ย่อยเหล่านั้นมาสู่การปฏิบัติงานเต็มรูป (ทีศนา แคมมณี, 2554, น. 246) ส่วนทักษะกระบวนการ คือ ทักษะกระบวนการทำงานที่ก่อให้เกิดความชำนาญ กระบวนการ คือ การกระทำที่มีขั้นตอนการทำงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการหลัก หรือกระบวนการแม่บทของกระบวนการอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากการนำเอากระบวนการต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดในปัจจุบันมาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อแยกตัวร่วม (ประสิทธิ์ เครือสิงห์, 2544, น. 26) และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ สร้างความตื่นตัวให้กับนักเรียนตลอดเวลา เน้นการเรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน ก่อให้เกิดทักษะปฏิบัติที่ซ้ำๆ กันแต่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระตุ้นให้นักเรียนพัฒนารูปแบบความคิดซึ่งนักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2555, น. 30-33) ที่กล่าวมาทั้งหมดอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส มีความสามารถในการปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ นิลวรรณ วงศ์ละ (2553, น. 111) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอน

ทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีคะแนนทักษะปฏิบัติหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปาริชาติ ตาสว่าง (2554, น. 97) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชิ่งนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทักษะปฏิบัติหลังการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สุภาพ ไพรเวทย์ (2554, น. 62) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง เชิ่งชัยภูมิบ้านพี่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส เรื่อง เชิ่งชัยภูมิบ้านพี่ สามารถปฏิบัติทักษะการรำเพลงเชิ่งชัยภูมิบ้านพี่ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ทุกคนสุดารัตน์ บัวบุญจ้ำมา (2555, น. 90) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) มีทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีค่าเฉลี่ยทักษะร้อยละ 84.04 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจษฎา ศิลาสี (2556, น. 69) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหินขาว สาวลำปะทาว มีทักษะปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสา เมลานนท์ (2555, น. 77) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอน วิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์โดยใช้วิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson) พบว่า มีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ที่ใช้ นวัตกรรมการสอนโดยรวม และรายเพลงทุกเพลงสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ นาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.55) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมีองค์ประกอบที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาต่อการทำความเข้าใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีภาพประกอบสวยงามสามารถสื่อความหมายได้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมในแบบฝึกมีความน่าสนใจ ใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้อย่างเหมาะสม มีเนื้อหาความรู้ เกี่ยวกับนาฏยศัพท์ และแสดงขั้นตอนในการปฏิบัติไว้อย่างละเอียดมีการใช้รูปแบบการสอนให้นักเรียนปฏิบัติจริง ชั้นปฏิบัติ

เองโดยที่ไม่ต้องดูแบบจากครู จนกระทั่งปฏิบัติอย่างถูกต้องสมบูรณ์ มีความคล่องแคล่วว่องไว รวดเร็ว ราบรื่น และด้วยความมั่นใจ จนกระทั่งกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นไปโดยอัตโนมัติ และทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ได้ช่วยเหลือกันในการปฏิบัติ เกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมจึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยเน้นให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ฝึกทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส ทุก ๆ ขั้นตอนด้วยตัวเอง หลังจากสาธิตการปฏิบัติ นาฏยศัพท์แล้ว เริ่มตั้งแต่การฝึกทักษะที่ย่อย ๆ ก่อน ตามขั้นตอนทั้ง 5 ชั้นในรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น ปฏิบัติแต่ละทักษะได้ง่ายขึ้นรวดเร็วขึ้น และในแต่ละครั้งที่ทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูได้แจ้งผลการประเมินให้นักเรียนได้ทราบหลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมท้ายชั่วโมงทันที ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการพัฒนาตนเองและการทากิจกรรมครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจกับการจัดการเรียนรู้ เรื่องการจัดดอกไม้สดมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของเดวิส (ทิสนา แคมมณี, 2554, น. 243 - 247) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ไว้ว่า ทักษะปฏิบัติส่วนใหญ่ จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น ซึ่งทักษะปฏิบัติสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้สูงขึ้นได้ด้วยวิธีการฝึกให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ต่อเนื่อง ปฏิบัติบ่อย ๆ ทำมาก ๆ และสม่ำเสมอ จะทำให้นักเรียนมีความสามารถทางด้านทักษะปฏิบัติได้ดี และมีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) ชั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะ หรือ การกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ 2) ชั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็น ส่วนย่อย ๆ 3) ชั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใดครูผู้สอนควรให้คำชี้แนะและช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ 4) ชั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้วผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น 5) ชั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ ให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกัน ตั้งแต่ต้นจนจบและฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นิลวรรณ วงศ์ละ (2553, น. 111) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใจมาก ปาริชาติ ตาสว่าง (2554, น. 97) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชิงนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตาม

แผนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด และสูตรรัตน์ บัวบุญจ้ำมา (2555, น. 90) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ เรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติ 6 ชั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิส มีทักษะการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับดี มีความพึงพอใจ ต่อการกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 การใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสในการสอน เรื่อง นาฏยศัพท์ ผู้สอนต้องทำการปฐมนิเทศนักเรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อที่จะปฏิบัติได้ถูกต้องและไม่เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้การจัดกิจกรรม การสอนตามรูปแบบนี้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งครูจะต้อง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพื้นฐาน ความรู้เดิมของนักเรียนแต่ละคนผู้สอนต้องให้นักเรียนได้ฝึกกระทำด้วยตนเองให้ มากที่สุด ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาความสามารถของตนเอง และควรระมัดระวังในเรื่อง การช่วยเหลือนักเรียน

5.3.1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละแผนไม่ควรจำกัดเวลามากเกินไปควรมี การยืดหยุ่นเพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างเต็มที่

5.3.1.3 การจัดกลุ่มนักเรียนควรเป็นกลุ่มคละความสามารถมีทั้ง เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้นักเรียน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนที่อ่อนจะได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ส่วนนักเรียน ที่เก่งก็จะได้เพิ่มทักษะโดยการอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับเพื่อนในกลุ่ม

5.3.1.4 ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส ไปใช้กับนักเรียนในชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการเปรียบเทียบการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเดวิส กับวิธีการสอน หรือ เทคนิคการสอนตามรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.2.2 ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ ไปศึกษาวิจัยร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การพึงพอใจในการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณหรือ การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *การสอนนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *เอกสารประกอบการนำเสนอแนวคิดและแนวทางเรื่องการคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่ม “การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด”.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์และรุจี ศรีสมบัติ. (2552). *ร่ำวงมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศรีเดชา.
- กิติมา ปรีดีดีลก. (2559). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- กัญญา ลินทรตันศิริกุล. (2554). *การวัดความรู้ความคิด. ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมินและวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. หน่วยที่ 2 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จักรพงษ์ เอกาพันธ์. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 2*. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- เจษฎา ศิลาสิทธิ์. (2556). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนหนุ่มมอหिनขาว สาวลำปะทาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชาติ พิทักษากร. (2555). *การพัฒนาชุดการสอนไวโอลินตามแนวการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนินทร์ชัย อินทพิธาภรณ์, สุวิทย์ หิรัญยาภรณ์ และสิริวรรณ เมธีวิวัฒน์. (2550). *พจนานุกรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไอคิว.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: ทีคิวพีจำกัด.

- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2559). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*.
ราชบุรี: สาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้าน
จอมบึง.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2555). *คู่มือสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ101 – ศ102 ศิลปะกับ
ชีวิต1-2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2557). “กระบวนการสันนิเวศนาการและระบบสื่อการสอน,” ใน*เอกสารการ
สอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. หน้า 117. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2558). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์จำกัด.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2556). *การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์เสถียรยานนท์และวัชณีย์เขาว์ดำรง. (2555). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการ
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ดุขฎี พนมยงค์บุญทัศน์กุล. (2559). *การฝึกดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: บ้านเพลง.
- เต็มสิริ บุญยสิงห์ และเจือ สตะเวทิน. (2556). *การละครเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธนาการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์. (2560). *การจัดการเรียนรู้เพื่อทักษะกระบวนการทางอาชีวศึกษาและการงาน
อาชีพ. ในประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางวิชาอาชีพ*. หน่วยที่ 7 นนทบุรี:
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2553). *นาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- นิราศ จันทจร. (2559). *การเรียนรู้ด้านการคิด*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงลักษณ์ ศรีเพ็ญ. (2552). *นาฏศิลป์ไทย*. ปทุมธานี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยในพระ
บรมราชูปถัมภ์.

- นิลวรรณ วงศ์ละ. (2553). *การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเรื่องสาวอีสานเชิงหวดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิสา เมลานนท์. (2555). “การพัฒนาวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์เรื่องนาฏลีลานาฏยศัพท์,” *วารสารศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4(1) : 85-95 ; มีนาคม, 2555.
- นวลจิตต์ เขาว์กิตติพงศ์. (2555). *การสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: โอเดียนโตร์.
- บรรดล สุขปิติ. (2552). *การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.* กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- บังอร อนุเมธางกุล. (2552). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- บังอร อนุเมธางกุล. (2553). *ความเคลื่อนไหวของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* ฉะเชิงเทรา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สุริยาสาสน.
- บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. (2553). *การพัฒนาการสอน.* กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และนวลเสนห์ วงศ์เชิดธรรม. (2555). *แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในประมวลสาระชุดวิชาพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษาหน่วยที่ 5.* นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปาริชาติ ตาสว่าง. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่องเชิงนั่งข้าวเหนียวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). *จิตวิทยาการศึกษา.* กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประเสริฐ คงสง. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการ.* กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีกรมส่งเสริมการเกษตร.
- เผชิญ กิจระการ. (2555). “การทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป,” ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถม หน่วยที่ 8-15.* หน้า 49-52. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เผชิญ กิจระการ. (2558). “การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E1 /E2),” *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* 7 : 44-51; กรกฎาคม.
- พานี สีสวย. (2555). *สุนทรียของนาฏศิลป์ไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จูจินไทย.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2555). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟเคอร์มีส์.

- พิรพงศ์ เสนไสย. (2557). *สายธารแห่งพื่อนอีสาน*. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2551). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).
- พิภพ ปิติ. (2553). *การสอนศิลปะในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทแอลทีเพรส.
- พิมพ์ลาภรณ์ วัลคำ. (2553). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์เรื่องช้างสวนกระด้างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเชียงเพ็งตามแนวคิดของเดวีส์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2554). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค. (2558). *การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ. ในประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 Thesis II*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไพวัลย์ ดาเกลี้ยง. (2557). *จิตรกรรมพื้นฐาน BASIC PAINTING*. กรุงเทพฯ: แพลนพรีนติ้ง.
- ไพศาล วรคำ. (2552). *การวิจัยทางการศึกษา*. กภาพสินธุ์: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพียงเพชร คมขำ. (2552). *นาฏศิลป์ - การศึกษาและการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มธุรส วงศ์อำไพ. (2553). *การเปรียบเทียบความรู้ทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โมเดลซิปปากับการจัดการเรียนรู้ปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มนสิข สิทธิสมบูรณ์. (2558). *ระเบียบวิธีวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนตรี เดียบแหลม. (2554). *รายงานวิจัยเรื่องความพึงพอใจในภาวะหน้าที่และงานของเกษตรกรอำเภอในจังหวัดภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2555). *ศิลปศึกษาแนวปฏิรูปฯ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัชชสา สุขนิยม. (2560). *การพัฒนาทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีคีย์บอร์ด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- มยุรี ลิ้มรัตนพันธุ์. (2556). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ศิลปะสาระนาฏศิลป์เรื่องฟ้อนร้อยเอ็ดเพชรงาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับบัณฑิตยสถาน.* กรุงเทพฯ: อรุณการ
พิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุจิรี ภูสาระ. (2555). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน. (2563). *รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SAR) โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน.*
กาฬสินธุ์: กลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนอนุบาลทุ่งมน อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์.
- เรณู โกสินานนท์. (2558). *นาฏศิลป์ภาษาทำนาฏศิลป์.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เรณู โกสินานนท์. (2553). *นาฏศิลป์ไทย.* กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2559). *สถิติวิทยาการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.* กรุงเทพฯ: สุวีริยา
สาส์น
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2553). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วันวิสาข์ ภูมิสายตอน. (2559). *การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงพอของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1 ตามรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Devies).* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2555). *พัฒนาการเรียนการสอน.* มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีไล ทองแม่. (2557). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย.* ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- วีไลรัตน์ แซ่เอี้ยว. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์เรื่องราววงมาตรฐานโดยใช้ทักษะ
ปฏิบัติของเดวีส์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศรีมงคล เทพเรณู. (2558). *เอกสารคำสอนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอน.* กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ศุภศิริ โสมาเกตุ. (2554). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนโดยโครงการกับการ
เรียนรู้ตามคู่มือครู.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมคิด สร้อยน้ำ. (2552). *หลักการสอน 2*. อุดรธานี: สำนักส่งเสริมวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2556). *การวัดผลการศึกษา*. กทม.: ประสานการพิมพ์.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพล สิงหะพล. (2552). *นาฏศิลป์ไทยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2557). *วรรณคดีการละคร*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมาน เอกพิมพ์. (2560). *การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่ปฏิบัติการออกแบบและพัฒนา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- สมาพร มีเนตรทิพย์. (2557). *นาฏศิลป์*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์. (2554). *หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์. (2556). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2552). องค์ประกอบของแผนการสอน. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สาโรช ไชยสมบัติ. (2555). *แนวคิดในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2555). *ร้องรำทำเพลงดนตรีนาฏศิลป์ชาวสยาม*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. (2557). *เอกสารประกอบการฝึกอบรมการเลื่อนวิทยฐานะ*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาเครื่องกล ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุดารัตน์ บัวบุญจ้ำมา. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติเรื่อง รวบรวมมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2554). *การสร้างแบบฝึก*. ชัยนาท: จักรवालการพิมพ์.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2559). *ประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุนีย์ ลิ้มรสสุคนธ์. (2553). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- สุนีย์ ลิ้มรสสุคนธ์. (2554). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนเป็นกลุ่มที่เน้นผลสัมฤทธิ์กับการเรียนตามปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร. (2550). *การพัฒนาารูปแบบห้องเรียนเสมือนจริงแบบจำลองสถานการณ์ ร่วมกับการฝึกปฏิบัติ เรื่อง การผลิตตรายกาโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี จำลองราษฎร์. (2558). *การสร้างมาตราส่วนประเมินค่าความสามารถด้านนาฏศิลป์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต) อุดรดิตต์: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราช ภัฏอุดรดิตต์.
- สุภาพ ไพรเวทย์. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์สาระนาฏศิลป์เรื่อง เชิงชัยภูมิบ้านที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2554). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์. (2555). *ดนตรี - นาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2558). *นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา-อุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2551). *นาฏศิลป์ไทยนาฏศิลป์สำหรับครูประถมและมัธยม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุมาลี สุวรรณแสง. (2556). *วรรณกรรมละครไทย*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2554). *นาฏยศิลป์รัชกาลที่ 5*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค ลาดพร้าว.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2557). *หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2551). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2557). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงจันทร์ หนองหารพิทักษ์. (2555). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติตามแนวคิด ของเดวีส์กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องการประดิษฐ์ของใช้จากเศษ วัสดุชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำลี รักสุทธีและคณะ. (2551). *การจัดทำแผนการเรียนรู้หรือแผนการสอน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ศิริวัฒนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพฯ: ดับบลิวเจฟร็อบเพอดี.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัด และการประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- โสภณ นุ่มทอง. (2550). “การหาประสิทธิภาพของสื่อ,” *วิทยาวิจารณ์*. 6(96) : 25-28.
- อนงค์ ทิวะสิงห์. (2554). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสในเรื่องการปลูกไม้
ดอกไม้ประดับในภาชนะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อมรา กล้าเจริญ. (2555). *วิธีสอนนาฏศิลป์*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- อมรา กล้าเจริญ. (2551). *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรรวรรณ ขมวัฒนา. (2557). *หนังสือเรียนรายวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*.
กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- อาคม สายาคม. (2555). *รายงานนิพนธ์ของนายอาคม สายาคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์
การพิมพ์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารีย์ วชิรวารการ. (2552). *การวัดและประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- อภิชาติ อนุกุลเวช. (2551). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนฝึกปฏิบัติทางเทคนิคบน
เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎี
บัณฑิต) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณ รักรธรรม. (2557). *หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา : แนวคิดสู่ปฏิบัติ*.
กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- Anderson, R.M. (2012). “Self-Instruction An a Method of Preparing Elementary School
Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model,”
Dissertation Abstracts International. 42(11) : 4795-A ; May.
- Burrill, R.R. (2016). “The Effects of Teaching/Learning Environments on the Creative
Process of Learning Evidenced through a Movement Analysis Tool : The
Katzenberg Movement Profile,” *Dissertation Abstracts International*. 62(4) :
293-A ; December.

- Davies, I.K. (1971). *The management of learning*. London : McGraw-Hill.
- Denise, S.F. and T. Renzulli. (2012). "Effects of a Creativity Training Program on Divergent Thinking Abilities and Self Concept in Monolingual and Bilingual Classrooms," *Creativity Research Journal*. 14(34) : 376-386 ;June.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill.
- Goodman, R., A. Fletcher and W. Schneider. (1980). "The Effectiveness Index as a Comparative Measure in Media Product Evolutional," *Education of Technology*. 20(9) : 30 – 34 ; September.
- Harrow, A. (1972). *A taxonomy of the psychomotor domain*. New York : Longman.
- Hopkins, D.C., & Antes., C. R. (1990). *Classroom measurement and evaluation*. Illinois: F.E. Peacock Publishers.
- Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- McGregor, G.D., (2016). "Creative Thinking Instruction for a College Study Skills Program : A Case Study," *Dissertation Abstract International*.62(10):168-A.
- Mehrens, William A. and Lehmann, Irvin J. (1984). *Standardized Tests in Education*. 2d ed. New York : Holt, Rinehart and Winston Inc.
- Nabors, D.G. "(2015). A Comparative Study of Academic Achievement and Problem-Solving Abilities of Black Pupils at the Intermediate Level on Computer-Supported Instruction and Self-contained Instructional Programs," *Dissertation Abstracts International*. 36(2) : 3241-A ; December.
- Scott, Myers M. (1970). *Every Employer a Manager : More Meaning FullWorkThrough Job Environment*. New York : McGraw – Hill.
- Skinner, B. F. (1966). *Contingencies of reinforcement*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Thorndike, R. M. (1998). *Correlation Procedures for Research*. New York: Gardner Press.
- Thorndike, R.L. (1969). *Measurement and evaluation in psychology and education*. (3rd ed.). New York : John Wiley.
- Tucker, M. E. (1986). *The Field description of sedimentary rocks*. Geological Society of London Handbook Series 2. Open University Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏยศัพท์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้ มีทั้งหมด 20 ข้อ ใช้เวลาตอบ 30 นาที
2. แบบทดสอบแต่ละข้อเป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คือ ก, ข, ค, ง ให้เลือกตอบตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียง 1 ตัวเลือกในแต่ละข้อ
3. ให้กาเครื่องหมาย X ลงในช่อง ให้ตรงกับตัวเลือกที่ต้องการตอบในแต่ละข้อของกระดาษคำตอบตามตัวอย่าง

1. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของ “ภาษาท่า” ได้ถูกต้อง
 - ก. การแสดงสีหน้า ท่าทางต่าง ๆ แทนคำพูดเพื่อสื่อความหมายจากผู้แสดงไปยังผู้ชม
 - ข. การแสดงสีหน้า ท่าทางต่าง ๆ แทนคำพูดเพื่อสื่อความหมายจากผู้ชมไปยังผู้แสดง
 - ค. เป็นศัพท์ที่ใช้ในการแสดงท่าทางทาง นาฏศิลป์ไทย
 - ง. เป็นศัพท์ที่ใช้เรียกทำนาฏยศัพท์
2. ภาษาท่า “รัก” ข้อใดถูกต้อง
 - ก. ยกมือแล้วชูนิ้วชี้
 - ข. โบกมือไปมา
 - ค. เอามือบังสายตา
 - ง. ประสานมือไว้ที่หน้าอก
3. การใช้มือแตะที่ตรงหน้าผาก มีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. เสียใจ
 - ข. โกรธ
 - ค. แฉะหน้าตัว
 - ง. คิดถึง
4. การใช้ฝ่ามือแตะข้างแก้ม มีความหมายว่าอย่างไร
 - ก. ขอ
 - ข. ห้าม
 - ค. อาย
 - ง. ยิ้ม

5. ข้อใดใช้สีหน้าแสดงอารมณ์ความรู้สึก
- ท้อไหล่กอดอก ก้มหน้า
 - หน้าตาบูดบึ้ง ตาลูกวาว
 - โบกมือไปมา
 - งอตัวเอามือกุมที่หน้าท้อง
6. การแสดงประกอบเพลง “นกขมิ้น” ควรถ่ายทอดอากัปกิริยาของสัตว์ประเภทใด
- นก
 - นางอาย
 - ม้า
 - แมว
7. การใช้มือซ้ายจับที่อกคือการแสดงท่าใด
- ท่ารัก
 - ท่าเสียใจ
 - ท่าคิดถึง
 - ท่าแนะนำตัวเอง
8. “ระบำม้า” ควรแสดงท่าทางแบบใด
- นั่งยอง ๆ กระโดด ชูนิ้วชี้และนิ้วกลาง ทั้งสองมือแนบอยู่ข้างหู
 - ตั้งวงแขนข้าง ๆ และหักฝ่ามือคว่ำขนานพื้น แล้วกระพือขึ้นลง
 - กำมือทั้งสองข้าง โดยให้นิ้วชี้และนิ้วกลาง เขยียดตรง ใช้เท้ากระโดดโหยง ๆ
 - กำมือหลวม ๆ หักข้อลงระดับหน้าท้อง สาวข้อมือขึ้น ๆ ลง ๆ สวนกัน โขยกเท้าไปตามจังหวะ
9. จากภาพคือเป็นการปฏิบัติภาษาท่านาฏศิลป์ข้อใด
- ท่าเชิญ
 - ท่าเรียก
 - ท่าเดิน
 - ท่าไป
10. ภาษาท่ามีความสำคัญกับการแสดงอย่างไร
- ช่วยให้การแสดงสวยงามมากขึ้น
 - เป็นท่าทางสำหรับสื่อความหมายในการแสดงระหว่างผู้แสดงไปยังผู้ชม แทนคำพูด
 - ทำให้ผู้แสดงได้มีบทบาทการแสดงเพิ่มขึ้น
 - ช่วยให้ผู้แสดงไม่ต้องพูดบทมาก

11. มัจฉาน้อย แหวก้วยในสายชล” ควรปฏิบัติทำใด

12. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ เป็นคำจำกัดความของข้อใด

- ก. นาฏยศัพท์
- ข. นาฏศิลป์ไทย
- ค. นาฏดนตรี
- ง. นาฏศิลป์สากล

13. กิริยาของการใช้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อสุดท้ายของปลายนิ้วชี้ นิ้วที่เหลือกรีดออกคล้ายรูปพัด เรียกว่าอย่างไร

- ก. จีบ
- ข. ตั้งวง
- ค. กระทุ้ง
- ง. กระดก

14. “ตั้งมือแบขึ้น หักนิ้วหัวแม่มือ พร้อมทั้งหักข้อมือ และทอดแขนให้ได้ส่วนโค้งที่สวยงาม”

หมายถึงข้อใด

- ก. การจีบ
- ข. การแหงมือ
- ค. การตั้งวง
- ง. การตั้งมือ

15. “วงบน” ของตัวนางและตัวพระต่างกันอย่างไร
- ตัวนางตั้งวงบนให้ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ ตัวพระปลายนิ้วระดับหางคิ้ว
 - ตัวนางตั้งวงบนให้ปลายนิ้วอยู่ระดับหางคิ้ว ตัวพระปลายนิ้วระดับศีรษะ
 - ตัวนางตั้งวงบนให้วงอยู่ระดับหัวไหล่ ตัวพระวงอยู่ระดับชายพก
 - ตัวนางตั้งวงบนให้วงอยู่ระดับชายพก ตัวพระวงอยู่ระดับหัวไหล่
16. การหักจีบเข้าหาใบหน้าเป็นการจีบแบบใด
- จีบคว่ำ
 - จีบปรกข้าง
 - จีบปรกหน้า
 - จีบหงาย
17. การจีบโดยหักข้อมือ เข้าหาศีรษะด้านข้างเป็นการจีบแบบใด
- จีบหงาย
 - จีบปรกข้าง
 - จีบคว่ำ
 - จีบปรกหน้า
18. การตั้งวงล่างมือต้องอยู่ระดับใด จึงจะสวยงามตามแบบแผน
- ศีรษะ
 - คิ้ว
 - หัวไหล่
 - ชายพก
19. ก่อนการยกหน้าแต่ละครั้งจะต้องทำสิ่งใดก่อน
- ประเท้า
 - ก้าวเท้า
 - เขย่งเท้า
 - ถัดเท้า
20. การกระแทกจมูกเข้ากับพื้นเบา ๆ พร้อมกับสงขาไปข้างหลัง คือ
- ประเท้า
 - ก้าวเท้าหน้า
 - กระทุ้งเท้า
 - กระดกหลัง

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 นาฏศิลป์ไทยทรงคุณค่า เรื่อง นาฏยศัพท์
สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
1.	ก	11.	ข
2.	ง	12.	ก
3.	ก	13.	ก
4.	ค	14.	ค
5.	ข	15.	ข
6.	ก	16.	ข
7.	ง	17.	ข
8.	ง	18.	ง
9.	ค	19.	ก
10.	ข	20.	ค

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์

ชื่อ - นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง แบบสอบถามความพึงพอใจ ฉบับนี้ สร้างขึ้น เพื่อสอบถามความพึงพอใจ หรือความรู้สึก ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัตินาฏยศัพท์ กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ ฉบับนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว เลือกตอบในข้อที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

2. วิธีการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓

ลงในระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนระดับความรู้สึก คือ

- 5 หมายถึงมีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึงมีความพอใจมาก
- 3 หมายถึงมีความพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึงมีความพอใจน้อย
- 1 หมายถึงมีความพอใจน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ข้าพเจ้าและเพื่อนๆได้เรียนรู้ทักษะปฏิบัติและช่วยกันทำงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ					
2. การได้ฝึกปฏิบัติช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้และความสามารถในการทำท่าต่าง ๆ เช่น การจับ การตั้งวง					
3. กิจกรรมที่นำมาใช้ในแต่ละครั้งมีความน่าสนใจไม่น่าเบื่อ					
4. ครูนำเสนอกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น					
5. การจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมความรู้และความสามารถของนักเรียน					

ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
6. ผู้เรียนทุกคนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น ปฏิบัติทำรำ (ท่าลักคอก)					
7. กิจกรรมการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนทบทวนท่ารำต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว					
8. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกปฏิบัติและการประเมินผล					
9. กิจกรรมการสอนนี้ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการฝึกฝนปฏิบัติในการรำท่ารำต่าง ๆ เช่น จีบคว่ำ จีบหงาย					
10. กิจกรรมการเรียนทักษะปฏิบัติส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การพ้อนรำในงานบุญประเพณีต่าง ๆ หรือกิจกรรมของโรงเรียน					

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำชี้แจง โปรดระบุระดับคะแนนตามพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติได้ลงในช่องให้ตรงกับรายการประเมิน

ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน					รวม (20)	ผลการประเมิน
	ความถูกต้องของท่ารำ	ลีลาท่ารำ	จังหวะ	ความพร้อมเพรียง	ความกล้าแสดงออก		
	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)	(4 คะแนน)		

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน (เกณฑ์การผ่าน การประเมินระดับคุณภาพ 3 ขึ้นไป)

ระดับคุณภาพ	หมายถึง	คะแนน
4 (ดีมาก)	หมายถึง	มีคะแนนรวม 16 - 20 คะแนน
3 (ดี)	หมายถึง	มีคะแนนรวม 13 - 15 คะแนน
2 (พอใช้)	หมายถึง	มีคะแนนรวม 8 - 12 คะแนน
1 (ควรปรับปรุง)	หมายถึง	มีคะแนนรวมน้อยกว่า 8 คะแนน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน

(_____)

____ / ____ / ____

เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
ความถูกต้อง ของท่ารำ	ปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกด้าน (การย่อเท้า การกระทุ้งเท้า การแตะเท้า การเปลี่ยนมือ การเปลี่ยนเอียงตลอดจน การหันตัวและการหมุนตัว)	ปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องอาจมีติดขัดหรือผิดพลาดบ้าง 1 -2 ครั้ง	ปฏิบัติท่ารำได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่เช่น เปลี่ยนมือได้ เปลี่ยนเอียงได้ย่อเท้าได้แต่หมุนตัวไม่ได้เป็นต้น	ปฏิบัติท่ารำได้เพียงบางส่วน เช่น เปลี่ยนมือและเปลี่ยนเอียงได้แต่ย่อเท้าและหมุนตัวไม่ได้เป็นต้น
ลีลาท่ารำ	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้อย่างสัมพันธ์ลงตัวจนทำให้การแสดงดูอ่อนช้อยงดงาม	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้อย่างลื่นไหลอาจมีติดขัดหรือผิดพลาดบ้างแต่ไม่ทำให้การแสดงสะดุด	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่แต่ไม่ทำให้การแสดงขาดช่วง	เคลื่อนไหวศีรษะมือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้อย่างสัมพันธ์กันเพียงบางครั้งทำให้การแสดงดูติดขัดไม่ลื่นไหล
จังหวะ	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้อย่างสัมพันธ์ลงตัวถูกต้องตรงจังหวะ	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้อย่างถูกต้องตรงจังหวะอาจมีติดขัดหรือผิดพลาด 1 - 2 ครั้ง	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้ตรงจังหวะเป็นส่วนใหญ่เช่น เปลี่ยนมือ เปลี่ยนเอียงย่อเท้าได้ตรงจังหวะแต่หมุนตัวไม่ได้เป็นต้น	เคลื่อนไหวศีรษะมือเท้าตลอดจนหันตัวและหมุนตัวได้ตรงจังหวะเพียง 1 - 2 ครั้ง

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
ความพร้อมเพรียง	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าหันตัวหมุน ตัวและเคลื่อนไหวที่วง ได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมเพรียงกัน เว้นระยะช่องไฟ ได้อย่างสวยงาม ตลอดการแสดง	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้าหันตัวหมุน ตัวและเคลื่อนไหวที่วง ได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมเพรียงกัน	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้า หันตัว หมุนตัวและ เคลื่อนไหวที่วงได้ อย่างต่อเนื่อง	เคลื่อนไหวศีรษะ มือเท้า หัน ตัวหมุนตัวและ เคลื่อนไหวที่วงได้ อย่างต่อเนื่องอาจ มีติดขัดหรือ ผิดพลาดบ้าง
ความกล้าแสดงออก	ปฏิบัติทำอย่าง มีความสุขมั่นใจใน การแสดงออกส่ง รอยยิ้มให้แก่ม ตลอดการแสดง สร้างรอยยิ้มและ ความสุขให้กับ ผู้ชมได้	ปฏิบัติทำอย่าง มีความสุขมั่นใจใน การแสดงออกมี รอยยิ้มปรากฏให้ เห็นบนใบหน้า ตลอดการแสดง	ปฏิบัติทำอย่าง มีความสุข แสดงออกถึงความ กังวลแต่ยังมี รอยยิ้มปรากฏให้ เห็นบนใบหน้า	ขาดความมั่นใจ และแสดงออกถึง ความกังวลอย่าง เห็นได้ชัดมีรอยยิ้ม ปรากฏให้เห็นบน ใบหน้าเพียง 1 – 2 ครั้ง

เกณฑ์การให้คะแนน (เกณฑ์การผ่านการประเมินระดับ 3 ขึ้นไป)

4	หมายถึง	ดีมาก
3	หมายถึง	ดี
2	หมายถึง	พอใช้
1	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ภาคผนวก ข
แบบประเมินคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นต่อแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมเพียงใดโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

เหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้	ระดับความเหมาะสม				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร					
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน					
1.3 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
1.5 มีความชัดเจน ไม่สับสนและน่าสนใจ					
2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน					
2.1 ประเมินผลได้ตามสภาพจริง					
2.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
2.3 สามารถบรรลุพฤติกรรมที่คาดหวังได้					
2.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
3. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
3.2 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย					
3.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดชัดเจน					

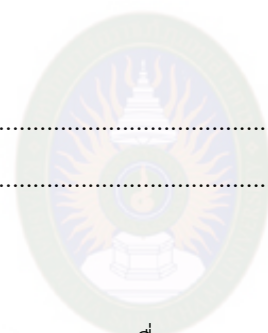
แผนการจัดการเรียนรู้	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4. ด้านสาระการเรียนรู้					
4.1 เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นเรียน					
4.2 เนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน					
4.3 เนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม					
4.4 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา					
4.5 สอดคล้องกับจุดประสงค์					
5. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
5.1 ชั้นที่ 1 ชั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ					
5.2 ชั้นที่ 2 ชั้นสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย					
5.3 ชั้นที่ 3 ชั้นให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย					
5.4 ชั้นที่ 4 ชั้นให้เทคนิควิธีการ					
5.5 ชั้นที่ 5 ชั้นให้นักเรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ					
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้					
6.1 สามารถทำขึ้นได้เอง					
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา					
6.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
6.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้					
6.5 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน					

แผนการจัดการเรียนรู้	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
7. ด้านการวัดผลประเมินผล					
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
7.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
7.3 เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้					
7.4 การวัดผลครอบคลุมด้านความรู้ กระบวนการ และทักษะ					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
 (.....)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏยศัพท์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นาฏยศัพท์ ของแต่ละข้อต่อไปนี สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง “ความสอดคล้อง” ตามความคิดเห็นของท่าน
ทำเครื่องหมาย / ในช่อง +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
ทำเครื่องหมาย / ในช่อง 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
ทำเครื่องหมาย / ในช่อง -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
1. ข้อใดกล่าวถึงความหมายของ “ภาษาท่า” ได้ถูกต้อง ก. การแสดงสีหน้า ท่าทางต่าง ๆ แทนคำพูดเพื่อสื่อความหมายจากผู้แสดงไปยังผู้ชม ข. การแสดงสีหน้า ท่าทางต่าง ๆ แทนคำพูดเพื่อสื่อความหมายจากผู้ชมไปยังผู้แสดง ค. เป็นศัพท์ที่ใช้ในการแสดงท่าทางทาง นาฏศิลป์ไทย ง. เป็นศัพท์ที่ใช้เรียกทำนาฏยศัพท์			
2. ภาษาท่า “รัก” ข้อใดถูกต้อง ก. ยกมือแล้วชูนิ้วชี้ ข. โบกมือไปมา ค. เอามือบังสายตา ง. ประสานมือไว้ที่หน้าอก			
3. การใช้มือแตะที่ตรงหน้าผาก มีความหมายว่าอย่างไร ก. เสียใจ ข. โกรธ ค. แฉฉะตัว ง. คิดถึง			

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
4. การใช้ฝ่ามือแตะข้างแก้ม มีความหมายว่าอย่างไร ก. ขอ ข. ห้าม ค. อาย ง. ยิ้ม			
5. ข้อใดใช้สีหน้าแสดงอารมณ์ความรู้สึก ก. ห่อไหล่กอดอก ก้มหน้า ข. หน้าตาบูดบึ้ง ตาลุกวาว ค. โบกมือไปมา ง.. งอตัวเอามือกุมที่หน้าท้อง			
6. การแสดงประกอบเพลง “นกขมิ้น” ควรถ่ายทอดอากัปกริยาของสัตว์ประเภทใด ก. นก ข. นางอาย ค. ม้า ง. แมว			
7. การใช้มือซ้ายจับที่อกคือการแสดงท่าใด ก. ทำรัก ข. ทำเสียใจ ค. ทำคิดถึง ง. ทำแนะนำตัวเอง			
8. “ระบำม้า” ควรแสดงท่าทางแบบใด ก . นั่งยอง ๆ กระโดด ชูนิ้วชี้และนิ้วกลาง ทั้งสองมือแนบอยู่ข้างหู ข. ตั้งวงแขนข้าง ๆ และหักฝ่ามือคว่ำขนานพื้น แล้วกระพือขึ้นลง ค. กำมือทั้งสองข้าง โดยให้นิ้วชี้และนิ้วกลาง เขยียดตรง ใช้เท้ากระโดดโหย่ง ๆ			

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
ง. กำมือหลวม ๆ หักข้อลงระดับหน้าท้อง สาวข้อมือขึ้น ๆ ลง ๆ สวนกัน โขยกเท้าไปตามจังหวะ			
9. จากภาพคือเป็นการปฏิบัติภาษาท่านาฏศิลป์ข้อใด ก. ท่าเชิญ ข. ท่าเรียก ค. ท่าเดิน ง. ท่าไป			
10. ภาษาท่ามีความสำคัญกับการแสดงอย่างไร ก. ช่วยให้การแสดงสวยงามมากขึ้น ข. เป็นท่าทางสำหรับสื่อความหมายในการแสดงระหว่างผู้แสดงไปยังผู้ชม แทนคำพูด ค. ทำให้ผู้แสดงได้มีบทบาทการแสดงเพิ่มขึ้น ง. ช่วยให้ผู้แสดงไม่ต้องพูดบทมาก			
11. มัจฉาน้อย แหวกว่ายในสายชล” ควรปฏิบัติท่าใด			
ก. 			
ข. 			
ค. 			
ง. 			

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
12. ศัพท์ที่ใช้เกี่ยวกับท่ารำ เป็นคำจำกัดความของข้อใด ก. นาฏยศัพท์ ข. นาฏศิลป์ไทย ค. นาฏดนตรี ง. นาฏศิลป์สากล			
13. กิริยาของการใช้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดข้อสุดท้ายของปลายนิ้วชี้ นิ้วที่เหลือกรีดออกคล้ายรูปพัดเรียกว่าอย่างไร ก. จีบ ข. ตั้งวง ค. กระทุ้ง ง. กระดก			
14. “ตั้งมือแบขึ้น หักนิ้วหัวแม่มือ พร้อมทั้งหักข้อมือ และทอดแขนให้ได้ส่วนโค้งที่สวยงาม “หมายถึงข้อใด ก. การจีบ ข. การแทงมือ ค. การตั้งวง ง. การตั้งมือ			
15. “วงบน” ของตัวนางและตัวพระต่างกันอย่างไร ก. ตัวนางตั้งวงบนให้ปลายนิ้วอยู่ระดับศีรษะ ตัวพระปลายนิ้วระดับหางคิ้ว ข. ตัวนางตั้งวงบนให้ปลายนิ้วอยู่ระดับหางคิ้ว ตัวพระปลายนิ้วระดับศีรษะ ค. ตัวนางตั้งวงบนให้วงอยู่ระดับหัวไหล่ ตัวพระวงอยู่ระดับชายพก ง. ตัวนางตั้งวงบนให้วงอยู่ระดับชายพก ตัวพระวงอยู่ระดับหัวไหล่			

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
	+1	0	-1
16. การหักจีบเข้าหาใบหน้าเป็นการจีบแบบใด ก. จีบคว่ำ ข. จีบปรกข้าง ค. จีบปรกหน้า ง. จีบหงาย			
17. การจีบโดยหักข้อมือ เข้าหาศีรษะด้านข้างเป็นการจีบแบบใด ก. จีบหงาย ข. จีบปรกข้าง ค. จีบคว่ำ ง. จีบปรกหน้า			
18. การตั้งวงล่างมือต้องอยู่ระดับใด จึงจะสวยงามตามแบบแผน ก. ศีรษะ ข. คิ้ว ค. หัวไหล่ ง. ชายพก			
19. ก่อนการยกหน้าแต่ละครั้งจะต้องทำสิ่งใดก่อน ก. ประทับ ข. ก้าวเท้า ค. เขย่งเท้า ง. ถัดเท้า			
20. การกระแทกจมูกเข้ากับพื้นเบา ๆ พร้อมกับส่งขาไปข้างหลัง คือ ก. ประทับ ข. ก้าวเท้าหน้า ค. กระทุ้งเท้า ง. กระดกหลัง			

แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าแบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง นาฏยศัพท์ของแต่ละข้อต่อไปนี้ สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง “ความสอดคล้อง” ตามความคิดเห็นของท่าน

ทำเครื่องหมาย / ในช่อง +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ทำเครื่องหมาย / ในช่อง 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ทำเครื่องหมาย / ในช่อง -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
		+1	0	-1
“ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์” หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้แนวคิดของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำความรู้พื้นฐานทางนาฏยศัพท์มาใช้ปฏิบัติท่ารำประกอบเพลงได้อย่างถูกต้อง มีลีลาที่อ่อนช้อยสวยงาม มีความพร้อมเพรียงคล่องแคล่ว มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	1. ความถูกต้องของท่ารำ			
	2. ลีลาท่ารำ			
	3. จังหวะ			
	4. ความพร้อมเพรียง			
	5. ความกล้าแสดงออก			

**แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยศัพท์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าแบบประเมินทักษะปฏิบัติเรื่อง นาฏยศัพท์ของแต่ละข้อต่อไปนี้ สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง “ความสอดคล้อง” ตามความคิดเห็นของท่าน

ทำเครื่องหมาย / ในช่อง +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ทำเครื่องหมาย / ในช่อง 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ทำเครื่องหมาย / ในช่อง -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์	รายการประเมิน	ความสอดคล้อง		
		+1	0	-1
ความรู้สึทางบวกหรือเจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์นาฏยศัพท์ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์	1. ข้าพเจ้าและเพื่อนๆได้เรียนรู้ทักษะปฏิบัติและช่วยกันทำงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ			
	2. การได้ฝึกปฏิบัติช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้และความสามารถในการทำท่าต่างๆเช่น การจีบ การตั้งวง			
	3. กิจกรรมที่นำมาใช้ในแต่ละครั้งมีความน่าสนใจไม่น่าเบื่อ			
	4. ครูนำเสนอกิจกรรมใหม่ๆเพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น			
	5. การจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมความรู้และความสามารถของนักเรียน			
	6. ผู้เรียนทุกคนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเช่น ปฏิบัติท่ารำ (ท่าลักคอง)			
	7. กิจกรรมการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนทบทวนท่ารำต่างๆที่เรียนมาแล้ว			

นียมคัพท	รายการประเมิน	ความ สอดคล้อง		
		+1	0	-1
	8. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนฝึกปฏิบัติและการประเมินผล			
	9. กิจกรรมการสอนนี้ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการฝึกฝนปฏิบัติในการร่ำทำร่ำต่างๆเช่น จีบคว่ำ จีบหงาย			
	10. กิจกรรมการเรียนทักษะปฏิบัติส่งเสริมการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น การพ้อนร่ำในงานบุญประเพณีต่างๆ หรือกิจกรรมของโรงเรียน			

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สาระสำคัญ			
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
1.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
1.5 มีความชัดเจน ไม่สับสนและน่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน			
2.1 ประเมินผลได้ตามสภาพจริง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 สามารถบรรลุพฤติกรรมที่คาดหวังได้	4.80	0.45	มากที่สุด
2.4 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.40	มากที่สุด
3.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 ข้อความชัดเจนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านสาระการเรียนรู้			
4.1 เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 เนื้อหาเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 เนื้อหาเป็นไปตามขั้นตอนการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5 สอดคล้องกับจุดประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
5. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้			
5.1 ชั้นที่ 1 ชั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ	5.00	0.00	มากที่สุด
5.2 ชั้นที่ 2 ชั้นสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3 ชั้นที่ 3 ชั้นให้นักเรียนปฏิบัติทักษะย่อย	4.80	0.40	มากที่สุด
5.4 ชั้นที่ 4 ชั้นให้เทคนิควิธีการ	5.00	0.00	มากที่สุด
5.5 ชั้นที่ 5 ชั้นให้นักเรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้			
6.1 สามารถทำขึ้นได้เอง	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด
6.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้	4.80	0.40	มากที่สุด
6.5 ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด
7. ด้านการวัดผลประเมินผล			
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.80	0.40	มากที่สุด
7.3 เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7.4 การวัดผลครอบคลุมด้านความรู้กระบวนการและทักษะ	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.90	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ ค.2 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินทักษะปฏิบัติ
นาฏยศัพท์

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
3.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
5.	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.3 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความสอดคล้องของคะแนนผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
3.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
5.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
6.	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	สอดคล้อง
7.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
8.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
9.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
10.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
11.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
12.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
13.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
14.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
15.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
16.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
17.	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
18.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
19.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
20.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.4 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1.	0.65	0.20
2.	0.60	0.33
3.	0.55	0.46
4.	0.50	0.60
5.	0.60	0.33
6.	0.65	0.20
7.	0.55	0.46
8.	0.50	0.60
9.	0.35	0.46
10.	0.50	0.60
11.	0.60	0.33
12.	0.55	0.46
13.	0.50	0.60

(ต่อ)

ตารางที่ ค.4 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
14.	0.55	0.46
15.	0.60	0.33
16.	0.55	0.46
17.	0.50	0.60
18.	0.60	0.33
19.	0.65	0.20
20.	0.55	0.46

ค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.35 – 0.65

ค่าอำนาจจำแนก (B) มีค่าระหว่าง 0.20 – 0.60

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

ตารางที่ ค.5 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
2.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
3.	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง
4.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
5.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
6.	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	สอดคล้อง
7.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
8.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
9.	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	สอดคล้อง
10.	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง
คะแนนการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง.1 คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายวิชา โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คนที่	ก่อนเรียน	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายวิชา															
		แผนที่ 1				แผนที่ 2				แผนที่ 3				แผนที่ 4			
		แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม
(20)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	
1.	5	9	18	17	44	9	18	18	45	9	18	18	45	8	16	17	41
2.	6	9	18	17	44	8	16	16	40	9	18	16	43	8	16	17	41
3.	8	9	18	16	43	8	16	17	41	9	18	16	43	8	16	16	40
4.	5	8	16	17	41	9	18	17	44	8	16	16	40	8	16	16	40
5.	5	10	20	18	48	10	20	18	48	8	16	18	42	8	16	16	40
6.	7	9	18	16	43	8	16	18	42	8	16	16	40	8	16	16	40
7.	5	8	16	18	42	9	18	16	43	8	16	16	40	8	16	16	40
8.	7	8	16	18	42	9	18	16	43	8	16	17	41	8	16	16	40
9.	3	8	16	17	41	9	18	16	43	8	16	17	41	8	16	16	40 (ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายสัปดาห์															
		แผนที่ 1				แผนที่ 2				แผนที่ 3				แผนที่ 4			
		แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม
(20)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	
10.	7	9	18	17	44	9	18	17	44	8	16	18	42	9	18	17	44
11.	7	8	16	16	40	8	16	16	40	8	16	18	42	8	16	16	40
12.	8	9	18	16	43	8	16	18	42	8	16	17	41	9	18	17	44
13.	7	9	18	16	43	8	16	18	42	9	18	17	44	9	18	18	45
14.	10	9	18	16	43	8	16	17	41	9	18	17	44	9	18	18	45
15.	7	8	16	17	41	9	18	17	44	9	18	17	44	9	18	18	45
16.	6	8	16	16	40	8	16	17	41	9	18	17	44	9	18	18	45
17.	8	9	18	16	43	8	16	18	42	9	18	17	44	9	18	18	45
18.	7	8	16	18	42	9	18	16	43	9	18	17	44	9	18	18	45

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายสัปดาห์															
		แผนที่ 1				แผนที่ 2				แผนที่ 3				แผนที่ 4			
		แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม
(20)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	
19.	5	8	16	18	42	9	18	16	43	8	16	18	42	9	18	17	44
20.	6	8	16	17	41	9	18	16	43	8	16	17	41	9	18	17	44
21.	7	9	18	17	44	9	18	17	44	8	16	18	42	9	18	17	44
22.	8	9	18	17	44	9	18	18	45	8	16	18	42	8	16	16	40
23.	9	9	18	16	43	8	16	18	42	8	16	17	41	8	16	16	40
24.	7	9	18	16	43	8	16	18	42	9	18	16	43	8	16	17	41
25.	6	8	16	17	41	9	18	16	43	8	16	17	41	8	16	16	40
26.	7	8	16	17	41	9	18	16	43	8	16	17	41	8	16	16	40
27.	9	10	20	18	48	10	20	18	48	8	16	16	40	8	16	16	40

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายวิชา															
		แผนที่ 1				แผนที่ 2				แผนที่ 3				แผนที่ 4			
		แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม
(20)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	
28.	9	10	20	18	48	10	20	18	48	8	16	16	40	8	16	16	40
29.	7	10	20	16	46	8	16	18	42	8	16	18	42	10	20	18	48
30.	8	9	18	16	43	8	16	19	43	9	18	17	44	10	20	19	49
31.	11	8	16	16	40	9	18	18	45	8	16	16	40	8	16	20	44
32.	8	10	20	18	48	8	16	18	42	10	20	18	48	10	20	19	49
33.	10	8	16	18	42	10	20	16	46	9	18	18	45	10	20	17	47
รวม	235	288	576	557	1421	287	574	566	1427	278	556	562	1396	283	566	561	1410
\bar{X}	7.12	8.73	17.45	16.88	43.06	8.70	17.39	17.15	43.24	8.42	16.85	17.03	42.30	8.58	17.15	17.00	42.73
S.D.	1.69	0.72	1.44	0.82	2.30	0.68	1.37	0.94	2.06	0.56	1.12	0.77	1.88	0.71	1.42	1.09	2.95
%	35.61	87.27	87.27	84.39	143.54	86.97	86.97	85.76	144.14	84.24	84.24	85.15	141.01	85.76	85.76	85.00	142.42

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในภาคศัพท												หลังเรียน	
	แผนที่ 5				แผนที่ 6				แผนที่ 7					รวมทั้งหมด
	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม		
	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(350)	(20)
1.	9	18	18	45	8	16	16	40	8	16	18	42	302	17
2.	8	16	17	41	9	18	17	44	8	16	18	42	295	18
3.	8	16	16	40	8	16	16	40	8	16	17	41	288	17
4.	8	16	16	40	9	18	17	44	8	16	17	41	290	16
5.	8	16	16	40	8	16	18	42	9	18	17	44	304	16
6.	8	16	16	40	8	16	16	40	9	18	16	43	288	17
7.	9	18	17	44	8	16	17	41	9	18	16	43	293	18
8.	9	18	17	44	9	18	17	44	8	16	17	41	295	17
9.	8	16	16	40	8	16	16	40	8	16	17	41	286	18 (ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายสัปดาห์												หลังเรียน	
	แผนที่ 5				แผนที่ 6				แผนที่ 7					รวมทั้งหมด
	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม		
	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)		(350)
10.	8	16	17	41	9	18	18	45	8	16	18	42	302	17
11.	8	16	17	41	8	16	17	41	8	16	18	42	286	18
12.	9	18	18	45	8	16	17	41	8	16	16	40	296	16
13.	9	18	18	45	9	18	18	45	8	16	18	42	306	17
14.	9	18	18	45	9	18	17	44	8	16	18	42	304	14
15.	9	18	18	45	9	18	17	44	8	16	17	41	304	17
16.	9	18	18	45	9	18	17	44	8	16	17	41	300	17
17.	9	18	18	45	9	18	18	45	9	18	17	44	308	18
18.	9	18	18	45	8	16	17	41	9	18	16	43	303	16 (ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในรายวิชา												หลังเรียน	
	แผนที่ 5				แผนที่ 6				แผนที่ 7					รวมทั้งหมด
	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม		
	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(350)	(20)
19.	9	18	18	45	9	18	18	45	9	18	16	43	304	16
20.	8	16	17	41	9	18	17	44	8	16	18	42	296	17
21.	8	16	16	40	9	18	18	45	8	16	18	42	301	18
22.	8	16	16	40	8	16	17	41	8	16	17	41	293	17
23.	8	16	16	40	8	16	17	41	8	16	17	41	288	18
24.	8	16	16	40	8	16	17	41	9	18	17	44	294	17
25.	8	16	16	40	8	16	17	41	9	18	16	43	289	17
26.	8	16	17	41	9	18	17	44	9	18	16	43	293	16
27.	8	16	17	41	8	16	18	42	8	16	17	41	300	15 (ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

คนที่	คะแนนของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในภาคปฏิบัติ												หลังเรียน	
	แผนที่ 5				แผนที่ 6				แผนที่ 7					รวมทั้งหมด
	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม	แบบทดสอบย่อย	แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	รวม		
	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(10)	(20)	(20)	(50)	(350)	(20)
28.	10	20	18	48	8	16	18	42	8	16	17	41	307	18
29.	10	20	19	49	8	16	17	41	8	16	18	42	310	17
30.	9	18	18	45	10	20	17	47	8	16	18	42	313	18
31.	9	18	20	47	9	18	18	45	8	16	16	40	301	17
32.	10	20	19	49	10	20	18	48	8	16	16	40	324	14
33.	10	20	18	48	10	20	18	48	10	20	16	46	322	16
รวม	285	570	570	1425	284	568	568	1420	275	550	561	1386	9885	555
\bar{X}	8.64	17.27	17.27	43.18	8.61	17.21	17.21	43.03	8.33	16.67	17.00	42.00	299.55	16.82
S.D.	0.70	1.40	1.07	3.03	0.66	1.32	0.65	2.32	0.54	1.08	0.79	1.32	9.46	1.07
%	86.36	86.36	86.36	143.94	86.06	86.06	86.06	143.43	83.33	83.33	85.00	140.00	85.58	84.09

ตารางที่ ง.2 คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
	(20 คะแนน)	(20 คะแนน)
1.	5	17
2.	6	18
3.	8	17
4.	5	16
5.	5	16
6.	7	17
7.	5	18
8.	7	17
9.	3	18
10.	7	17
11.	7	18
12.	8	16
13.	7	17
14.	10	17
15.	7	14
16.	6	17
17.	8	18
18.	7	16
19.	5	16
20.	6	17
21.	7	18
22.	8	17
23.	9	18
24.	7	17
25.	6	17
		(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
	(20 คะแนน)	(20 คะแนน)
26.	7	16
27.	9	15
28.	9	18
29.	7	17
30.	8	18
31.	11	17
32.	8	14
33.	10	16
รวม	235	555
\bar{X}	7.12	16.82
S.D.	1.69	1.07
%	35.61	84.09

ตารางที่ ง. 3 คะแนนทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เลขที่	รายการประเมิน																				รวมทั้งหมด	ร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้องของท่ารำ				ลีลาท่ารำ				จังหวะ				ความพร้อมเพรียง				ความกล้าแสดงออก						
	ท่าที่ 1	ท่าที่ 2	ท่าที่ 3	รวม	ท่าที่ 1	ท่าที่ 2	ท่าที่ 3	รวม	ท่าที่ 1	ท่าที่ 2	ท่าที่ 3	รวม	ท่าที่ 1	ท่าที่ 2	ท่าที่ 3	รวม	ท่าที่ 1	ท่าที่ 2	ท่าที่ 3	รวม			
	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	60	100	
1.	4	4	3	11	4	4	3	11	4	3	3	10	4	3	3	10	4	3	4	11	53	88.33	ดีมาก
2.	3	3	4	10	3	3	4	10	4	3	4	11	4	3	4	11	4	3	4	11	53	88.33	ดีมาก
3.	4	3	4	11	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	51	85.00	ดีมาก
4.	3	4	3	10	4	3	3	10	4	3	3	10	4	3	3	10	4	4	3	11	51	85.00	ดีมาก
5.	3	4	4	11	3	4	4	11	3	3	4	10	3	4	4	11	3	4	3	10	53	88.33	ดีมาก
6.	4	4	3	11	3	4	3	10	3	4	3	10	3	4	3	10	3	3	4	10	51	85.00	ดีมาก
7.	3	4	3	10	3	4	3	10	3	4	3	10	3	4	3	10	3	4	3	10	50	83.33	ดีมาก
8.	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	4	4	11	3	3	4	10	51	85.00	ดีมาก
9.	4	3	3	10	4	4	4	12	3	4	3	10	3	3	3	9	3	4	4	11	52	86.67	ดีมาก
10.	4	3	3	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	4	4	11	3	3	4	10	51	85.00	ดีมาก
11.	4	3	3	10	3	4	4	11	3	3	4	10	3	4	4	11	3	4	4	11	53	88.33	ดีมาก (ต่อ)

ตารางที่ ง. 3 (ต่อ)

เลขที่	รายการประเมิน																				รวมทั้งหมด	ร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้องของทำร่ำ				ลีลาทำร่ำ				จังหวะ				ความพร้อมเพรียง				ความกล้าแสดงออก						
	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม			
	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	60	100	
12.	3	4	4	11	3	3	4	10	3	4	4	11	3	3	4	10	3	4	3	10	52	86.67	ดีมาก
13.	4	4	3	11	4	3	3	10	4	3	3	10	4	3	3	10	4	4	3	11	52	86.67	ดีมาก
14.	4	3	3	10	4	3	3	10	4	4	3	11	4	3	3	10	4	4	4	12	53	88.33	ดีมาก
15.	3	3	4	10	3	3	4	10	3	4	4	11	3	3	4	10	3	4	3	10	51	85.00	ดีมาก
16.	2	3	2	7	3	2	2	7	2	4	3	9	3	4	3	10	4	3	3	10	43	71.67	ดี
17.	4	3	4	11	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	4	10	3	3	3	9	50	83.33	ดีมาก
18.	4	3	3	10	3	3	3	9	3	4	3	10	3	4	3	10	3	3	3	9	48	80.00	ดีมาก
19.	3	3	3	9	4	3	4	11	4	3	4	11	4	3	4	11	4	3	3	10	52	86.67	ดีมาก
20.	3	4	3	10	3	4	4	11	3	3	4	10	3	3	4	10	3	4	4	11	52	86.67	ดีมาก
21.	4	3	3	10	4	3	4	11	4	3	3	10	4	4	3	11	4	4	4	12	54	90.00	ดีมาก
22.	4	4	3	11	3	4	2	9	3	2	2	7	3	4	3	10	2	2	2	6	43	71.67	ดี (ต่อ)

ตารางที่ ง. 3 (ต่อ)

เลขที่	รายการประเมิน																				รวมทั้งหมด	ร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้องของทำร่ำ				ลีลาทำร่ำ				จังหวะ				ความพร้อมเพรียง				ความกล้าแสดงออก						
	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม	ทำที่ 1	ทำที่ 2	ทำที่ 3	รวม			
	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	60	100	
23.	3	4	4	11	3	4	3	10	4	4	3	11	3	4	3	10	3	4	3	10	52	86.67	ดีมาก
24.	3	4	4	11	3	3	3	9	3	4	3	10	3	4	3	10	3	4	4	11	51	85.00	ดีมาก
25.	4	3	3	10	3	4	3	10	4	3	3	10	3	4	3	10	2	2	2	6	46	76.67	ดี
26.	4	3	3	10	4	3	3	10	3	3	4	10	4	3	3	10	3	4	3	10	50	83.33	ดีมาก
27.	4	4	4	12	3	4	3	10	3	4	3	10	4	3	3	10	4	3	4	11	53	88.33	ดีมาก
28.	3	4	4	11	4	3	4	11	3	3	4	10	3	3	4	10	3	4	3	10	52	86.67	ดีมาก
29.	4	4	3	11	3	4	3	10	3	4	3	10	2	2	2	6	2	3	2	7	44	73.33	ดี
30.	4	4	4	12	3	4	2	9	4	2	2	8	4	3	4	11	4	4	3	11	51	85.00	ดีมาก
31.	2	3	2	7	3	2	3	8	4	4	4	12	4	4	4	12	4	3	3	10	49	81.67	ดีมาก
32.	3	4	4	11	3	4	4	11	3	4	4	11	3	2	2	7	2	4	2	8	48	80.00	ดีมาก
33.	3	3	3	9	4	4	4	12	3	3	4	10	3	4	4	11	3	3	3	9	51	85.00	ดีมาก (ต่อ)

ตารางที่ ง. 3 (ต่อ)

เลขที่	รายการประเมิน																				รวมทั้งหมด	ร้อยละ	แปลผล
	ความถูกต้องของทำร่ำ				ลีลาทำร่ำ				จังหวะ				ความพร้อมเพรียง				ความกล้าแสดงออก						
	ทำร่ำที่ 1	ทำร่ำที่ 2	ทำร่ำที่ 3	รวม	ทำร่ำที่ 1	ทำร่ำที่ 2	ทำร่ำที่ 3	รวม	ทำร่ำที่ 1	ทำร่ำที่ 2	ทำร่ำที่ 3	รวม	ทำร่ำที่ 1	ทำร่ำที่ 2	ทำร่ำที่ 3	รวม	ทำร่ำที่ 1	ทำร่ำที่ 2	ทำร่ำที่ 3	รวม			
	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	(4)	(4)	(4)	(12)	60	100	
\bar{X}	3.45	3.48	3.33	10.27	3.30	3.39	3.39	10.09	3.30	3.36	3.42	10.09	3.30	3.39	3.39	10.09	3.21	3.45	3.27	9.94	50.48		
S.D.	0.62	0.51	0.60	1.10	0.47	0.61	0.66	1.01	0.53	0.60	0.61	0.88	0.53	0.61	0.61	1.10	0.65	0.62	0.67	1.43	5.52		

ระดับคุณภาพ

(ดีมาก)

(ดี)

(พอใช้)

(ควรปรับปรุง)

ระดับคะแนน

หมายถึงมีคะแนนรวม ร้อยละ 76 - 100

หมายถึงมีคะแนนรวม ร้อยละ 51 - 75

หมายถึงมีคะแนนรวม ร้อยละ 25 - 50

หมายถึงมีคะแนนรวม ต่ำกว่าร้อยละ 25

จากตาราง พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะปฏิบัติระดับดีขึ้นไป (คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป) จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ ง. 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

เลขที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	ΣD	ΣD^2
1.	5	17	12	144
2.	6	18	12	144
3.	8	17	9	81
4.	5	16	11	121
5.	5	16	11	121
6.	7	17	10	100
7.	5	18	13	169
8.	7	17	10	100
9.	3	18	15	225
10.	7	17	10	100
11.	7	18	11	121
12.	8	16	8	64
13.	7	17	10	100
14.	10	17	7	49
15.	7	14	7	49
16.	6	17	11	121
17.	8	18	10	100
18.	7	16	9	81
19.	5	16	11	121
20.	6	17	11	121
21.	7	18	11	121
22.	8	17	9	81
23.	9	18	9	81
24.	7	17	10	100
25.	6	17	11	121
				(ต่อ)

ตารางที่ ง.4 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน ก่อนเรียน (20)	คะแนน หลังเรียน (20)	$\sum D$	$\sum D^2$
26.	7	16	9	81
27.	9	15	6	36
28.	9	18	9	81
29.	7	17	10	100
30.	8	18	10	100
31.	11	17	6	36
32.	8	14	6	36
33.	10	16	6	36
รวม	235	555	320	3242
\bar{X}	7.12	16.82	9.70	98.24
S.D.	1.69	1.07	2.08	40.59
%	35.61	84.09		

จากสูตร สูตร $t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} df = n - 1$

แทนค่าในสูตร $t = \frac{320}{\sqrt{\frac{(33 \times 3242) - (320)^2}{33-1}}} df = n - 1$

$$t = \frac{320}{\sqrt{\frac{106986 - 102400}{32}}} df = n - 1$$

$$t = \frac{320}{\sqrt{\frac{4586}{32}}} df = n - 1$$

$$t = \frac{320}{\sqrt{143.31}} \quad df = n - 1$$

$$t = \frac{320}{11.971} \quad df = n - 1$$

$$t = 26.730 \quad df = n - 1$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง.5 คะแนนความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์โดยใช้รูปแบบของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อ	ความถี่					\bar{X}	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1.	13	19	-	-	-	4.41	0.50
2.	10	18	4	-	-	4.19	0.64
3.	17	9	6	-	-	4.34	0.79
4.	13	15	4	-	-	4.28	0.68
5.	17	11	4	-	-	4.41	0.07
6.	12	13	7	-	-	4.16	0.77
7.	14	14	4	-	-	4.31	0.69
8.	12	15	5	-	-	4.22	0.71
9.	13	15	4	-	-	4.28	0.68
10.	16	11	5	-	-	4.34	0.75
11.	8	16	8	-	-	4.00	0.72
12.	12	16	4	-	-	4.25	0.67
13.	13	14	5	-	-	4.25	0.72
14.	15	14	3	-	-	4.38	0.66
15.	14	14	4	-	-	4.31	0.69
16.	13	18	1	-	-	4.38	0.55
17.	16	14	2	-	-	4.44	0.62
18.	15	14	3	-	-	4.38	0.66
19.	18	11	3	-	-	4.47	0.67
20.	18	9	5	-	-	4.41	0.76
	14	14	4	-	-	4.31	0.65

ภาคผนวก จ
หนังสืออนุมัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ. เมือง จ. มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางรสสุคนธ์ อัมเถื่อน

ด้วย นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ. เมือง จ. มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ดร.พรสวรรค์ พรดอนก่อ

ด้วย นางสาวกานทิณี ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ. เมือง จ. มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางหทัยกานต์ ศรีทา

ด้วย นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๑๘๒

ที่ สสบ ว ๑๕๖/๒๕๖๓

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จังหาร

ด้วย นางสาวกานทิณี ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัทรชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โทร. ๑๘๒

ที่ สสบ ว ๑๔๕/๒๕๖๓

วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญญา ชูยกระเดื่อง

ด้วย นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัญญา ชูยกระเดื่อง)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ. เมือง จ. มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิบูลธรรณ

ด้วย นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเตวีส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว ๗๙๑๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ. เมือง จ. มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลทุ่งมน

ด้วย นางสาวกายสิทธิ์ ศรีทา รหัสประจำตัว ๖๒๘๒๑๐๕๒๐๑๒๔ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

โทรศัพท์ ๐๔๓-๗๑๒๒๓๓

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

กายสิทธิ์ ศรีทา. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์ โดยใช้รูปแบบของ
เดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน **การประชุม
วิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 5** (The 5th RMU National
Graduate Research Conference). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นางสาวกานทิณี ศรีทา
วัน เดือน ปี เกิด 5 เดือน ตุลาคม 2537
ที่อยู่ปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลทุ่งมน 286/10
 ถ.ทุ่งศรีเมือง ต.กาฬสินธุ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000
 หมายเลขโทรศัพท์ 093-4432227

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2560 ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาศิลปะการแสดง
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พ.ศ. 2564 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตร และการเรียนการสอน
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY